

196.677

TÁBORI KORNÉL:
196677

BŰN ÉS SZERELEM

— **BUDAPESTI ERKÖLCSRAJZ** —

ÁRA 1 KORONA.

BUDAPEST,
1910.

JAN 19 1904

OSZK

OSZK - Magyar Nemzeti Széchényi Könyvtár

BŰN ÉS SZERELEM

— BUDAPESTI ERKÖLCSRAJZ —

EGY NYUGALMAZOTT DETEKTIV FÖLJEGYZÉSEI UTÁN

IRTA

TÁBORI KORNÉL

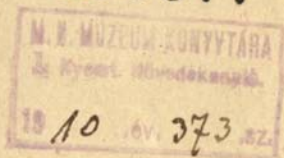
BUDAPEST

1910.

P. 01 könyv
1442 na

196677

I.

Halott az utcán.

Kis társaság ült hajnali három órakor a New-York kávéház egyik sarkában, az újságírók rendes tanyáján. Nem holmi lumpoló társaság volt, amilyen hasonló időtájt föl szokta verni az éjszakai helyiségek csöndjét; hanem csupa munkában kimerült férfi, akik rövid idővel azelőtt hagyták abba fárasztó tennivalójukat és most az elmúlt est nagy eseményéről beszélgettek.

Mert nagy eset: borzalmas rablógyilkosság történt néhány órával előbb. A beszélgetőknek pedig többé-kevésbé fontos szerep jutott a bünkrónika legújabb ügyében, amelyről csak jóval később szerezhettek tudomást a főváros közönsége.

A társaság egyik tagja rendőrtisztviselő volt, a másik detektív, míg a többi négyen riporterek, akik a szenzációs eseményről adtak számot lapjukban.

Amint már ilyenkor szokás: régebbi nagy büntettekről is szó esett. Éppen az öreg detektiv került sorra.

— Engedjék meg — mondotta szerényen — hogy magam is elmeséljek egy különösen érdekes esetet. Előrebocsátom, hogy nekem semmiféle érdemem nem volt a bonyodalmak megvilágításában, a gonosztevő kinyomozásában . . .

Másfél órán át hallgattuk a roppantul izgalmas történetet. Öreg barátunk valóban nem követte némely titkos rendőrök példáját, akik csak azért beszélnek egy-egy bűnügyről, hogy a saját nyomozó-tehetségükkel eldicsekedjenek. Nem mondhatott el minden részletet az aránylag rövid idő alatt, de megígérte, hogy pótolja ezt a mulasztást, mert jegyzetei vannak a rémes gáztettről, még pedig az egyik főszereplő hiteles előadása nyomán.

Mindazt, ami alább következik, tulajdonó részt Biró Dénes mérnök mondja el első személyben. Az olvasó bizonyára természetesen fogja találni, hogy az igazi nevét elhallgatjuk, illetőleg álnévvel pótoljuk.

* * *

— Én Biró Dénes nyugalmazott vasuti mérnök ezennel beismerem, hogy jelentékeny részem volt azoknak a bonyodalmaknak előidézésében, amelyek a József-utcai gyil-

kosságot követték. De nem csoda, hogy elvesztettem a fejemet, amikor a boldogtalan asszony előttem feküdt az utca aszfaltján, nagy vértócsában. S nem csoda, hogy izgatottságom fokozódott, amikor Fényes barátomat észrevettem, amint az iszonyat kifejezésével arcán elmenekült.

Egy pillanatig szótlantul állottam ott, mintha gyökeret vert volna a lábam. Aztán kitört belőlem az elszörnyedés hangja:

– Szent Isten! Megölted ezt a nőt! Gyilkos vagy! De miért?

Fényes György elsötétült arccal nézett rám:

– Dénes, kedves Dénes, ne kérdezz! Hogyan kerültél azonban te ide?

– Isten tudja! Valami titokzatos végzet hozott erre és tett akaratlanul is borzasztó műved tanujává.

Több szó nem esett köztünk. Fényes hangtalanul nézett maga elé, majd a kezében levő tárgyra esett a tekintete.

Csillogó, acélféle eszköz volt, amely üveghegyben végződött. Föltűnt nekem ez a különös szerszám. Mintha láttam volna már!

De mikor és hol?

Mialatt ezen töprengtem, György fölsőhajtott, zokogni kezdett és hirtelen elrohant a koromsötét éjszakában.

Alakja gyorsan eltűnt a szemem elől.

Egyedül maradtam a keskeny utcán, amelynek nedves aszfaltját gyéren, homályosan világította meg a gázlámpa sárga fénye.

Aztán letérdeltem a szegény nő mellé s megfogtam a kezét. Pulzusa nem működött . . . A szívéhez nyultam . . . Ott is csönd volt már, örökös, halálos csönd.

Meghalt.

De találtam valamit, ami nagyon meglepett. Mintha üvegdarab kis része látszott volna ki a sebből. Darabkája annak a szer számnak, amit Fényes a markában szorított.

S villámgyorsan eszembe ötlött: egy velencei tőr volt, amelynek üveghegye letört és a szerencsétlen asszony mellében maradt.

Ismertem a tőrt! Hiszen ritka műtárgy volt, amelyet gyakran megbámultam Fényes szobájában.

A fölfedezésem annyira megdöbbsentett, hogy egy pillanatra szinte elvesztettem az eszméletemet. Hogy meddig álltam ott, a nő arcát nézve, azt nem tudom.

Igy azt se hallottam, hogy valaki közelit a mellékutcából és csak aztán ijedtem fel, hogy egészen mellettem csendült meg a hangja.

Hirtelen föltekintettem és magas, sovány, gyanus külsejű férfit láttam magam előtt.

Lyukas esernyője, kopott fekete kabátja, feslett és rojtos szélü nadrágja, meg szakadt cipője nem éppen kellemes látványt nyújtott. A szélescsontú borotvátlan arc, a maga vörösesbarna sörtéivel csöppet se tette rokonszenvesebbé.

Akadozva mondta:

– A hölgy elájult? Megesik. Engedje meg, uram – szabad a nevét? – én dr. Kovács vagyok, orvos . . . a Venerozangyógymód feltalálója . . . ismertnevű speciálista . . . öndicséret nélkül . . . bár a prakszimat abbahagytam.

Amíg ezt elmondta, leguggolt a nő mellé és hosszú, piszkos kezét fürgén jártatta a fej körül. Aztán lejjebb siklott s észrevettem, hogy a halott óráját markolja meg.

– Megnézzük a pulzusát, – mondta hirtelen.

Éppen zsebre akarta sülyeszteni az órát láncostul, amikor megragadtam a keze csuklóját.

Gyorsan elmúlt az előbbi izgatottságom, egészen magamhoz tértem az elszörnyedésből s nyugodtan szóltam:

– Odább innen, hékás, mert letöröm a derekad!

– Ohó, – felelte és kancsalítva nézett rám, – kell a holmi is? Nem volt elég a gyilkosság?

– Magát átadom az első rendőrnek!

– Én pedig, Izé ur, állom a sarat. Nekem az ur ilyen fiatal! (S a budapesti tolvajnyelv mozdulatával mutatta, hogy „milyen fiatal“). Maga közönséges gonosztevő!

Aztán elszaladt és az utcán végesvéig orditozta:

– Gyilkos! Gyilkos!

Én az asszony mellett maradtam.

– Mit tegyek? – gondoltam – fussak... ne távozzam? Miért is jöttem erre, én szerencsétlen flótás?... Micsoda fordulat! Reggel a legboldogabb ember voltam még Budapesten. Mihelyt értesültem róla, hogy megkapom az államvasutakhoz való kinevezésemet, rohantam a leányhoz, akit úgy imádtam és délre nyilvánosan is a jegyesem lett. Boldogan hagytam el este a Vilma-nyaralót és álmodozva barangoltam az utcákon, míg a rossz sorsom ide nem vetett...

Igy töprengtem, de már nem tudtam dönten, mert hamar odaért egy rendőr.

Háta mögül recsegő hangon szólalt meg a vöröshaju idegen, aki az órát el akarta lopni:

– Sikerült megcsipni! A tett színhe-lyén, in flagranti. Rablógyilkosság! Az óra még ott van a kezében.

A rendőr nem válaszolt. Nyugodtan félretolta az ismeretlent és felém fordult:

– Majd elvállik, hogy mint történt. Figyelmeztetem a következményekre!

– Mit akar?

Hivatalos komolysággal folytatta!

– A tetteit!

– Hallja, maga tán azt hiszi, hogy én öltem meg? Semmi közöm az egész ügghöz!

– Hát az óra mit keres a markában?

– Ez a betyár, aki magát idevezette, ki akarta rabolni a szegény teremtet, hát kiragadtam a karmai közül . . . Vegye át az értéktárgyakat.

A rendőr zsebetette az ékszereket, miközben a gyanús idegen újra megszólalt:

– Hallotta, biztos ur, hogy mivel vádolt. Ezért a becsületsértésért póru jár. Egy ilyen híres orvost merészelt rágalmazni. Dr. Kovács vagyok . . . hiszen tudja már.

– Nézze csak, dr. Kovács ur – vagy hogy hívják – mondta a rendőr – jó lesz vigyázni, mert maga is velünk gyön.

A rendőr elővette sipját s a hosszan elnyújtott éles füttyre hamar megjelent két másik rendőr.

Engem bántott a dolog és tovább akartam állani. A rendőr gyorsan eléim ugrott és hirtelen, ügyes módon acélbilincset rakott a kezemre.

– Szökni nem lehet! – szólt rám. –

Ha ártatlan, akkor hamarosan utjára mehet. De előbb egy kis vizsgálat lesz.

Láttam, hogy jobb lesz szépen engedelmeskedni.

De mielőtt elindulhattunk volna, baj történt. Csak most vettem észre, hogy az állítólagos doktor kiabálása mennyi embert csődített össze a sötétben.

Csupa külvárosi, nem nagyon biztató külsejű alak.

Dr. Kovács pedig odaszólt:

– Ez itt meggyilkolt egy nőt! Üssétek agyon!

Tetszett a tanács. A rendőr karon fogott s a másik, szabadon maradt kezével védett, amíg a két társa oda nem szaladt.

– Meglincselni! Leütni, mint a kutyát!

– orditozták az összeverődött emberek.

Nagy riadalom keletkezett. Megtámadták a rendőröket is.

Egyre fokozódott a tömeg dühe s egyre többen jöttek oda a közeli zughelyekről, korcsmákból, kávéházakból.

Szerencsére megnyílt egy kapu a szomszédban.

– Mit lármáznak? – szólt ki valami álmos házmester hangja.

A rendőrök hamar betuszkoltak a kapun, aztán fölkapták a holttestet és utánamhozták. Éppen idején, mert a külvárosi alakok ki akarták szedni a pénzes tárcáját s

a fülbevalóját. Az ilyen holttesteket máskor nem szokták elmozdítani az eredeti helyzetükből, amíg a rendőrorvos meg nem vizsgálta, de most a szükség törvényt bontott.

Valóságos ostrom alá fogták a házat is. De a kaput nem tudták betörni.

A házmester elszaladt egy kávéházba s néhány perc múlva aztán, hogy a rendőrségre telefonált, erős galoppban jöttek a lovasrendőrök.

A tömeget nem kellett szétoszlatni: gyáván elszaladt, amikor a lószőrbokrétás legényeket meglátta . . .

Félóra múlva bent voltunk a főkapitányság épületében, a központi ügyeletes tisztviselők szobájában. Én, Biró Dénes államvasuti mérnök – rablógyilkosság vádja alatt.

S csak úgy lehetett magamat tisztáznom, ha Fényes Györgyöt, a menyasszonyom bátyját elárulom. Amíg ezen gondolkoztam, kiütött a hideg veriték homlokomon.

Az inspekciós tisztviselő, dr. Geguss Dániel, miután a nevemet, lakásomat stb. bediktáltam, fölszólított rá, hogy őszinte vallomást tegyek.

Meg is cselekedtem. Részletesen elmondtam, hogy mi történt velem fél tíz órától kezdve, miután elhagytam a menyasszonyomat. Semmit se hallgattam el, csak a – Fényes György nevét.

Jegyzőkönyvbe mondtam, hogy véletlenül kerültem a József-utcába, a gyilkosság színhelyére, amikor éppen a tettes elmentekült.

— A gyilkos középtermetű, barnaképű férfi, valami kést tartott a kezében és amikor megszólítottam, a Baross-utca felé futott.

— Ismerte azt az embert? — kérdezte a rendőrtisztviselő.

Óvatosan feleltem:

— Fölismerném, ha előttem állna.

— S aztán?

— Mikor a férfi, akit a tettesnek tartok, eltűnt a sötétben, én lehajoltam a nőhöz, de csakhamar észrevettem, hogy már nem lehet rajta segíteni. Aztán jött az a különös figura, aki dr. Kovácsnak mondta magát és ki akarta fosztani a holttestet. Én ezt megakadályoztam s ezért vádolt meg a gyilkossággal . . .

— Egyéb mondanivalója nincs?

— Azt hiszem. Tessék a névjegyem s az igazolványom.

A rendőrtiszt megnézte.

— Látom, elég — szólt lassan. — Bizony, szomorú helyzetbe jutott, mérnök ur. Hiszek önnek, de most nem bocsáthatom szabadon. Utána kell járnunk, hogy meggyőződjünk az adatai valóságáról s az áldozat személyazonosságát megállapíthassuk.

Tanácsot kértem tőle, hogy mit tegyek. Aztán irtam egy-egy levelet az ügyvédeknek és több jóbarátomnak.

Az éjszakát egy második emeleti cellában töltöttem el.

Aludni egy percig sem tudtam.

A borzalom érzése lett urrá rajtam, a mikor reggel újra levezettek kihallgatásra a kísérem, egy rendőr elárulta:

— Nagyságos ur, benne van az ujságokban.

Mit gondol a menyasszonyom? A rokonok, ismerősök? Életem legiszonyubb óráit éltem át akkor.

II.

A gyilkos nyomában.

Az első, aki börtönömben meglátogattott, dr. Dési Géza ügyvédem, régi barátom volt. Kevés szóból megértette a tényállást és sietve bucsuzott tőlem, hogy kiszabadtásom érdekében a szükséges lépéseket megtegye.

Fájdalmas szívvvel gondoltam azalatt a menyasszonyomra és bátyjára, Fényes Györgyre.

Fényes György gyilkolt! Mi indithatta ilyen rettentő cselekedetre? S ki volt az a nő? . . . Hopp! . . . Persze, persze! . . . Hogy ez már előbb nem jutott az eszembe! Az a leány volt bizonyára, aki Fényes családjának már annyi gondot okozott.

A szegény fiu beleszeretett egy olyan nőbe, aki társadalmilag mélyen alatta, félig-meddig cselédsorban volt. Haszontalannak bizonyult minden fáradság, hogy a hozzátartozók elválasszák tőle.

György makacsul kijelentette, hogy imádja a leányt és soha el nem hagyja . . .

De hát miért ölte meg? . . . Félben maradt szerelmi dráma? . . .

A gondolataim egyre jobban összezavarodtak s a cella csöndjében kinzó súlyl nehezedtek agyamra.

A rendőrség azalattlázasan nyomozott. Tudakozódott a Vilma-nyaralóban és másutt.

Kiderült, hogy az adataim helyesek. De a gyilkosnak nem tudtak nyomára akadni. Látták ugyan elválásunk után a Baross-utcában, de aztán nyoma veszett.

Az én alibimet végre is sikerült igazolni. Jelentkezett egyik ismerősöm, aki vallomást tett, hogy velem négy-öt perccel előbb találkozott, mintsem a József-utcába befordultam, a gyorsan megejtett boncolás során pedig megállapították, hogy a halál jóval előbb következett be . . .

De mi történt Fényes Györggyel?

Elmondom, amint a rendőrségi jelentésből, a lapok későbbi tudósításaiból s utóbb a saját vallomása révén is megtudtam.

Azon a szomorú estén nem volt benne annyi lélekjelenlét, hogy nyugodtan haladjon tovább s a gyanút elhárítsa magáról. Kipirult arccal rohant el s a kalapját is elvesztette a sietségében. Kabátjának szár-

nyait szétcsapkodta a szél s a keze még görcsösen szorongatta a tőr nyelét.

Nem csuda, hogy ezzel a külsővel még a sötét külvárosi vidéken is feltűnt.

Csakhamar egész sereg üldöző kiáltotta utána:

— Fogják meg! Fogják meg!

Fényes először is a bűnjeltől akart megszabadulni. Egy grófi ház elé érve, amelynek kertjét magas kőfal zárta el, be akarta dobni a tőrt a kertbe. De izgalmában rosszul célzott, alacsonyra dobta a szerszámot, amely a falpárkányról visszaesett az utcai kövezetre.

A legközelebbi üldöző észrevette ezt s lehajolt, hogy megnézzze az elhajított tárgyat. Ez az epizód néhány pillanatra megakasztotta a vadászatot s Fényes kihasználta a kedvező alkalmat.

Kétségbeesett erőfeszítéssel rohant tovább és kijutott a Baross-utcába. Az utolsó villamos kocsi robogott arra és Fényes szerencsésen fölugrott a vezető mellé.

Csak egy utas állott rajta kívül a perronon, akinek a lábára hágott sietségekben.

— Hallja kérem — mordult rá a munkáskülsejű ember — legalább a tyukszemre vigyázzon, ha a kalapjára nem ügyel.

Most vette csak észre, hogy elhagyta a kalapját valahol.

Hogy a föltünést elkerülje, nyomban új kalap szerzésére gondolt és tárgyalásba is bocsátkozott a munkással. De sikertelenül.

— Ohó — mondta az. — Meghüljek talán az ur miatt? Eszem ágában sincs.

— Drága kalap? — szólt Fényes. — Hátha két koronát igérnék?

— Családapa vagyok. Nem szabad nekem betegeskedni.

— Hat korona.

— Így már nem bánom. Tessék.

Fényes átvette a nem valami tiszta kalapot és leszállt a kocsiról.

Aztán töprengett kissé. A zsebeit kiürítette s a pénzt összeszámlálta. Milyen szerencse: Néhány tiz koronás aranyat is talált.

Ezzel ugyan nem nagyon messzire juthat a törvény karmaitól, de legalább elhagyhatja a fővárost, mielőtt a hajnal pirkad s a gyilkosság mindenütt ismeretessé lesz.

Gyorsan pályaudvarra! Legjobb a keleti, onnan még biztosan indul vonat.

Gyalogolt egy darabig, sietve, futva is közben, amig egy bérkocsi-állomáshoz nem ért.

Milyen lassan haladt az egyfogatu gébéje! Mintha valami rossz szellem mindenféle akadályt akart volna az útjába gördíteni.

Az egyik utcasarkon nekimentek egy lámpaoszlopnak s a ló megbokrosodott.

Alig, hogy nagynehezen lecsöndesítette a németül káromkodó franzstädtler kocsist, majdnem elgázoltak egy urat, aki bizonyára nem az alkoholelles egyesület gyűléséről tért haza.

A dülöngélő férfit után egy másik részeg alak került eléjük s a szűk utcán le kellett szállani, hogy előbb félrevigyék az ittas embert a gyalogjáróra.

Tizenegy óra előtt néhány perccel indult az utolsó vonat Bécs felé. Rohannia kellett, hogy a jegyet megválthassa. De hová? Ej, mit! Egyelőre a végállomásra kéri.

Üres szakaszt nem talált s olyan kupéba kellett ülnie, ahol rajta kívül még egy utas volt. Ez végignézett rajta, kissé álmos szemmél, de hamar fölvidult, amikor a kalapját, felöltőjét letette és elegáns szmokingja látható lett.

— Uraságod persze valami jókedvű kompániából jön?

Fényes igent intett.

— Fogadni mertem volna. Pesten ilyenkor váltig mulatnak. Nálunk, otthon annál unalmasabb.

Fényes halkan fölsóhajtott. Nem volt inyére a kövér idegen bőbeszédősége. Egész éjjel így fog ez tartani?

De gyorsan erőt vett magán és udvariasan felelt:

– Igen, igen. A nagyvárosban sok alkalom van a mulatságra.

– Nem az én gusztusom! Szivesebben járok olyan helyre, ahol nem kell kinyalni magát az embernek.

Fényes fáradtan bólintott.

– Nincs ellene kifogása, ha rágyujtok? – kérdezte az öreg ur. S gyanus külsejü szivart vett ki a zsebéből.

– Egyáltalán nincs, – válaszolt Fényes abban a reményben, hogy a beszélgetésnek vége szakad.

– Tetszik talán? – folytatta kedélyesen az öreg és elébe tartotta szivartárcáját.

– Köszönöm, nem – utasította vissza Fényes, – keveset dohányzom.

– Ugy jó, fiatal barátom, van arra idő elég, amikor jön az öregség a maga sok gondjával.

Ezzel a filozóf-mondásával nagyon meg lehetett elégedve, hátradőlt a helyén és vidáman szitta a portorikót.

De alig, hogy öt perc elmúlt, újra megszólalt:

– Igen, bizony. Pesten jártam üzleti ügyekben s elmondok egyet-mást, mert úgy veszem észre, hogy érdekli.

S beszélt, beszélt. Fényes gondolatai azonban messze jártak. A bőréig át volt

ázva, reszketett a hidegtől és nyomoruságosan érezte magát. Hát van ebben az óriás városban olyan ember, aki boldogtalanabb ma éjjel nála?

Az a gondolat, hogy gyilkosság miatt üldözött emberré lett, borzasztóan lesujtotta. Hideg veriték ütött ki a homlokán és mély sóhajtás tört ki a kebléből.

Végre a derék öreg is észrevette, hogy az utitársának valami baja lehet. Félbeszakította az előadását és ünnepies hangon szólalt meg:

— De fiatal barátom, maga egészen át van ázva!

Fényes nem tagadta el.

— Várjon csak! — mondta a jólelkű utitárs — miközben fölemelkedett. — Itt van . . . ez a takaró jól fog tenni. Igazán hanyagság: ilyen vékony kabátban utrakelni.

Fényes nagyon megköszönte és elfogadta és csakhamar úgy tett, mintha elaludnék.

Azonközben kihamvadt a szivar, az öreg nagyot ásított és nemsokára erős horkolás jelezte, hogy álomba merült.

Igy mult a végtelen éjszaka.

Csak amikor a reggeli nap első, hideg sugara betüzött a kupéba, — csak akkor riadt föl Fényes:

— Miért is szököm? — gondolta.

Egyedül csak Biró látta őt – folytatta a gondolatfüzést – és ő nem árulja el, benne bizhat. De talán fölismerte valaki, míg az utcán futott? Nem, ez nem valószínű. S ekkor biztos lehet a dolgában. Miért szökjék hát?

Ha pedig a legkisebb gyanu merült fel ellene, csak megerősíti azzal, ha a fővárost elhagyta.

Mégse kellett volna távoznia. A Vilmanyaraló a legbiztosabb hely lett volna számára. Milyen bolondosan, fejjetlenül járt el!

De nem térhet-e vissza? Elég vonat közlekedik ezen a vonalon, délben újra Budapesten lehetne s nem olyan nehéz ürgyet találni a rövid távollétre.

Mindenesetre kiszáll valamelyik nagyobb városban, ahová bizonyára elvitte már a táviró a gyilkosság hírért és elolvassa a lapokban a tudósítást. Ettől teheti függővé a további magatartását.

Igy vigasztalta és megnyugtatta kissé magát. Aztán mély álomba merült.

*

Fölkelni! Pozsonyban vagyunk, fiatal barátom.

Fényes megdörzsölte a szemét, csodálkozva nézett körül, majd fölugrott a helyéről.

Nem sokáig alhatott s még kimerültebbnek érezte magát, mint este.

— Tessék a takaró — szólt az utitársához — nagyon szépen köszönöm.

Aztán elbucsuzott tőle és utnak indult, be a városba, nyugtalanul csatangolt s maga se tudta, meddig rótt a zezzugos utcákat.

Amikor egy kávéházba betért, már ott voltak a bécsi lapok is. Iszonyu érzés vett rajta erőt, mihelyt fölfedezte a tudósítást. Nagybetüs, kiáltó címe így hangzott:

Gyilkosság Budapesten.

— **Egy vasuti mérnök letartóztatása.** —

Kitört rajta a hideglelés! Borzasztó. Ha Birót elfogták, akkor kényszerítve volt a részletes vallomásra, el kellett mondania mindazt, amit az esetről tudott.

Kiejtette az ujságot kezéből. A régi bátortalanság megint elfogta.

Most már egyáltalán nem gondolhatott arra, hogy visszatérjen, mielőtt biztosan nem tudhatta, hogy a legcsekélyebb gyanu is merült föl vele szemben. Sőt ellenkezőleg, azon kellett igyekeznie, hogy minél előbb nyoma vesszék.

De hova menjen?

Eszébe jutott, hogy Bazinban lakik egy derék rokona. Ugy tervezte, hogy elutazik

a közeli városba, pénzt kér, aztán külföldre szökik.

Elfogyasztotta a reggelit s a forró kávé szinte új életet öntött beléje. Amikor egy kis konyakot is ivott, érezte, hogy kezd visszatérni a bátorsága.

Sokáig ott maradt, áttanulmányozta a vasuti menetrendet és megfontolta a további tennivalókat.

Hosszu ideig járkált még az utcákon is, amíg egy ruhásbolthoz nem ért; olyanféle üzlet volt, amilyen tucatszámra akad a Petőfi-utcában.

Belépett és megkérdezte a boltostól:

– Mit adna ezért a ruháért?

– Mit csináljak ezzel a szmokinggal?

A szezon vége felé jár. Aztán tönkre is tette az eső a szövetet, látszik jól, hogy megázott.

– Hát adjon érte cserébe valami egyszerű ruhát.

– Az már más. Lehet róla beszélni. Azt hittem, hogy pénz kell a Nagyságos ur-nak . . . Itt van egy finom, szürke, sávos ruha.

– Csak feltűnő színű ne legyen.

Hamar megcsinálták a vásárt és Fényes átöltözött.

Aztán a szomszédos borbélyüzletbe ment át és ott levétette a bajuszát, rövidre nyi-

ratta a haját, hogy lehetőleg felismerhetetlenné tegye magát.

De akkorra olyan csekélyre olvadt a vagyona, hogy nem gondolhatott már a továbbutazásra. Kerülnie kellett a nagyobb helységeket is, ahol ujságok jelennek meg.

Az elhagyott vidék, a tanyák világa maradt meg rejtőző-helyül.

S fogytán volt az ereje már, de fölriadt és belépett egy vendéglőbe, ahol konyakot kért. Ez ismét fölvilványozta. A pincérek egyikétől kérdezősködött, hogy milyen a vidék. A kapott felvilágosítás alapján elhatározta, hogy elgyalogol Bazinba, hiszen a közbeeső kis községekben aligha lesz bántódása.

Utnak indult. A szeszes ital rövid utvonalon segítette, de aztán megint elfogyott a bátorsága, testi fájdalom lepte meg s alig tudta magát tovább vonszolni.

A fölismeréstől való aggodalmában nem mert korcsmába vagy lakóházba bérteni, hanem egészen erőtlenül lehanyatlott egy öreg bükkfa tövébe és nyugtalan álomba merült.

Amikor felébredt, rettentő fájdalom hasogatta a tagjait, de pillanatra sem feledte el, hogy milyen veszedelmes a helyzete.

El innen, mielőtt a vérek nyomára jutnak!

Nagy fáradtsággal vánszorgott előre s

rövid idő múlva utolérte egy parasztszekér. Rákiáltott a kocsisra, hogy engedje meg: hadd üljön föl a kocsira.

A paraszt mogorván nézett rá, de mihelyt pénzt ígért és mutatott neki, engedett az óhajtnak.

Fényes fölszállt a szekérre és a következő pár órát félig eszméletlen állapotban töltötte el. A szekér Récse községben elérte célját és Fényes leszállt róla.

Elhatározta, hogy mindenekelőtt valami ennivalót keres, mert alig állt a lábán. Közel esett a falusi kis vendéglő, amelynek ajtaja vendég hívón tárva-nyitva volt. Éppen arra fordult, hogy bemenjen, amikor gyökeret vert a lába, majd elrettenve fordult vissza.

Egy csendőrlépet be oda!

A félelem úgy hatott rá, akár az elektromos áram. Egyszerre elfeledte a fáradtságot és üldözött vad módjára rohant végig a falusi uton.

Hol járt, merre ment: az közönyös volt előtte. De hamar elfogta a kimerültség s a léptei meglassultak. S a bajainak tetejébe, zuhogni kezdett az eső. Menedékhely után kellett nézni.

Nézegetés közben meglátott egy szénakazlat s minthogy jobb nem akadt, ennek a tövében huzódott meg. A szerencsétlen, csontjáig ázott-fázott ember egész délután

ott sinylődött. Mikor azonban leszállott az est, az éhség s a hideg kiüzte rejtekhelyéről.

A távolban fény lobbant föl, — végre emberi hajlék! Ott akart védelemre találni s el is indult, anélkül, hogy meggondolta volna, milyen okkal-móddal fog oda beállítani.

Ám a sors itt is ellene fordult. Bár az eső csöndesült, alig boldogult az útjában. Térdig süppedt a puha sárba, majd el-elcsuszott a sikos gyaloguton. Mintha lidércfény csalogatta volna: nem jutott közelebb a fényhez, a lámpavilághoz.

Más hajlék nem volt a közelben s még sem volt képes folytatni az útját. Lábai felmondták a szolgálatot, a feje úgy fájt, hogy szinte szétszakadt.

A kétségbeesésnek utolsó, irtózatossá válásával összeesett s végigterült a csatakos uton. Az eszméletét elvesztette s vele együtt szomorú helyzetének, minden gyötrelmének érzése is eltűnt.

*

Két hosszú nap mult el, amig végre visszanyerte Fényes az öntudatát. Amikor szempilláját felvetette, idegen hálósobát látott. Annyira meglepődött, hogy hangosan elkiáltotta magát s erre egy tisztos öregasszony jelent meg az ágya előtt.

— Hála istennek! — mondta — csak-hogy életjelt ad magáról. Azt hittük bizony, hogy pórul jár . . . Pszt! . . . Beszélni nem szabad. Igyék egy kortyot inkább s próbálja meg újra az alvást. Ha az uram hazajön, majd elmondja, mi történt.

Fényesnek nem is volt ereje az ellenkezésre. Ismét elaludt. Amikor másodszor fölébredt, barátságos arc üdvözölte, amint régi, kedves ismerőst szokás. Az a jóképű földbirtokos volt, akivel együtt utazott.

Fényes csudálkozva nézett rá s az öreg ur halkan szólt:

— Igen, igen . . . ne bámuljon, öcsém . . . Én vagyok. Biz' én, sohse hittem volna, hogy pár nap múlva halálos betegen találom meg az utszélén. Rögtön megismertem, bár nem viselte a régi ruháját, meg a bajuszát. Tudom, hogy bajban van, kivettem a lázas beszédéből.

Fényes ijedten emelkedett föl.

— No, ne féljen. Senki se hallotta, csak az asszony, meg a vén inas, aki segített a hazaszállításban, de ő se fecseg . . . gondoskodtam róla.

— Mit mondtam? — kérdezte Fényes aggódva.

— Hát, jó öcsém, — sok bolondot. Persze valami leánynyal kezdte — ez így van mindig — és úgy látszik, nagyon szereti a kicsikét. Aztán kiabált, hogy: gyil-

kos! gyilkos! Még valami üvegtőről is beszélt.

A fiatalember magából kikelve, izgatottan kiáltotta:

— Jó isten, el vagyok veszve!

— Feküdjön csak vissza! — mondta a földbirtokos, aztán gyöngéden visszanyomta a párnára. — Itt nem kell félnie. Nekem is volt fiam és bizonyára magának is van szerető édesapja.

Fényes szótlanul megszorította a derék ember kezét.

— Jól van, jól van — mondta az öreg ur. — Most aludjon csak, mintha ott-hon volna, a maga ágyában.

Amíg így beszélt, sulyos lépések zaja hallatszott kívülről és valaki borizü hangon, dadogva beszélt.

— Nem szabad bemenni . . . ne . . . nem. A gazdám ha . . . hara . . . gudni fo . . . fog.

— Odább innen János bácsi! — szólt a belépő s a másik percben egy hatalmas termetű csendőr jelent meg a szobában. Gyors pillantást vetett az ágyban fekvő emberre és odaszólt:

— Fényes György, elfogatik a Seress Ellán elkövetett gyilkosság vádja miatt.

III.

A felbontott eljegyzés.

A gyilkosság éjszakáját követő délután aggódó szívvel siettem a Vilma-nyaralóba. Micsoda változás történt azóta — egy nap óta! — hogy a menyasszonyomat boldogan elhagytam! Mennyire eltűnt a jó kedvem... hiszen tudtam, hogy az imádottam testvére gyilkos és a hatóság nyomában van.

Amikor becsöngettem, ugyancsak dobogott a szívem. S az inas — nekem úgy tetszett — kissé furcsán nézett végig rajtam.

Nem is csoda, hiszen gyilkossággal vádolták azt az embert, aki közel volt hozzá, hogy ennek az előkelő családnak tagjául fogadják.

A szalonba vezettek. Minden úgy volt, mint tegnap. Ott állt a japáni csésze, amelyből Magda a legszebb rózsát kivette, hogy a gomblyukamba tűzze. Ott volt a kis aranyos asztalon Kiss József kötete, amelyből tegnap a szerelmes verseket olvasgat-

tuk együtt. S az egész szoba teli a diszkrét ibolya-illattal, melynek emléke egész életemen át elkísér . . .

Női ruha suhogása zavart föl a rövid álmodozásból. Az ajtó fölpattant és Magda sietett be, örömkialtással borulván a mellemre.

— Magda!

— Dénes!

Ennyi volt az egész, amit mondtunk s aztán sokáig hallgattunk.

A sötét végzet, amely fenyegetően lebegett a fejünk fölött, egy időre eltűnt. Csak a szerelem szava: hosszú, forró csók hangzott el.

Soha még olyan szépnek nem láttam őt. A vert aranyhoz hasonló haja szikrázva ragyogott a beözönlő napfényben s félig nyitott, piros ajkai közül kivillogott a fogainak gyöngysora; arca igéző pirban égett.

Nagysokára szólalt meg:

— Mennyit szenvedtél, szegény Dénes. Hogy is mertek téged meggyanusítani és elfogni?!

— Nem törődtem a gyanujokkal. Hiszen te édesem, egy pillanatig sem kételkedtél, ugy-e, bennem?

— Még kérdezheted?

Kibontakozott az ölelő karomból és büszkén fölegyenesedett:

— S ha az egész világ ellened for-

dulna, akkor is épp oly szentül biznék benned!

Megsimitottam apró, finom kezét.

– Beszélj, Dénes, mondj el mindent.

Leirtam a mult esti eseményeket, amilyen óvatosan csak lehetett. Amikor odáig jutottam, hogy a külvárosi csőcselék meg akart lincselni, elsápadt és reszketett a keze, majd köny futotta el a szemét.

Szóvá tettem a kiszabadításomat is és itt közbeszólt:

– Ó, Dénes, csak György ott lett volna, mikor a rendőrök jöttek. Mennyire rosszul fog esni neki, hogy nem siethetett nyomban, elsőnek hozzád. Magánkívül lesz, ha megtudja, hogy ilyen borzasztó gyanusítással illettek.

Összeszorult a szívem, amig ezt mondta a menyasszonyom. Micsoda rettentő irónia rejlett a beszédében!

Gyöngéden megkérdezte, miután sorjában mindazt elbeszéltem, hogy jól érzem-e most már magamat. A kérdéseire vontatottan válaszoltam, röviden felelgettem, mert örökösen másra — a bátyjára gondoltam. Szárnyrakelt fantáziám — mint valami különös panoráma, mint egy furcsa kinematográf — iszonyu képeket varázsolt elibém. Láttam, amint az ifju Fényest üldözik, amint a zsufolt törvényszéki teremben áll halál-

sápadt arccal s amint a háttérben egy hoszszu, fekete akasztófa nyullik a magasba.

Magda is Györgyről beszélt most.

— Az utóbbi időben sokat bánkódott a szegény fiu. Az okát tudod, de az összes részleteket nem ismerheted. El akarom mondani valamennyit, hiszen immár te is a családunkba tartozol . . .

Bájos pirulással ejtette ki az utolsó szavakat és meg nem állhattam, hogy a zavarában elakadt szép leányt meg ne csókoljam.

— Ha nem is mindent, — folytatta — de jóval többet tudok másoknál. György ugyanis bizalmasává tett és én többször sikraszálltam érte a szüleink előtt, akik természetesen rossz szemmel nézték a viszonyát. A leány csöppet sem előkelő helyzetben volt s mi olyan sokat vártunk régóta attól a nőtől, akit György egykoron hitvesévé tesz. Sokszor elképzeltük, milyen kiváló hölgynek kell lennie, hogy érdemessé legyen a nászra.

— De hogyan ismerkedett meg azzal a leánynyal?

— Tavaly egyik barátjával utazgatott a Felvidéken. Megszálltak egy kicsiny, isten háta mögött levő helységben s véletlenül ismerkedett meg ott a leánynyal, akit festőnőnek mondtak. Az anyagi viszonyai nem valami kedvezőnek látszottak. Képe-

ket és legyezőket is festett, mindenféle művészi kézimunkát is csinált. Lassankint elbeszélte Györgynek, hogy szerencsétlen családi állapota kényszerítette az idegenben való tartózkodásra s a végleges terve az, hogy a maga lábára áll, önállóan keresi meg kenyerét. A bátyámnak egyre jobban megtetszett s rövid idő alatt halálosan beleszeretett.

— S a leány?

— Neki se volt ellenére a barátkozás. De amellett — amint György többször is határozottan említette — megmaradt a legszigorubb tisztesség korlátai közt. György megkérte a kezét. A nő szívesen végighallgatta s aztán kijelentette, hogy másnap fog döntő választ adni.

— Milyen volt a felelet?

— Eltűnt a leány és sem a címét nem hagyta hátra, sem a legcsekélyebb nyomot, amely hozzávezette volna a boldogtalan ifjut. Szobájának asztalán levélkét találtak a György címére. Amikor nagy sietve, izgatottan fölszakította a borítékot, csak ezt a pár szót olvasta belül:

— Isten áldja meg! Jobb így!

Györgyre borzasztó hatást tett ez az eset. Rögtön utra kelt és kutatta, nyomozta lázas türelmetlenséggel az eltűnt leányt. Hasztalanul. Betegen, bánatos arccal tért

haza egy napon s elmondta nekem, hogy milyen csapás érte. ■

Hónapok teltek-multak el és György állandóan buskomor volt. Végre egy este roppantul izgatottan rontott be hozzám s így kiáltott:

— Magda, láttam őt, láttam őt!

A szegény fiu annyira boldognak látszott, hogy magam is örültem vele együtt.

— A villamoson történt — folytatta. Sötétedett s nem vettem észre mindjárt, pedig éppen mellettem ült. Ő úgy tett, mintha először nem ismert volna rám . . . Ó Magda, olyan boldog vagyok!

Lehajtotta a fejét és zokogott, mint egy gyermek.

— A Kálvin-tér sarkán leszállt — folytatta György és kérve-kért, hogy távozzam. De erre nem voltam képes. Nem akartam elveszteni, miután őt végre megtaláltam. Meg kellett mondania legalább annyit, hol lakik. Tudod, ő . . .

Megakadt az előadásában.

— Mondd hát!

— Komorna!

— Csodálatos! — kiáltottam és a hangom bizonyára elérttette a csalódást, a melylyel ezt a közlést fogadtam. — Komorna? Hiszen úgy szerepel, mint uridáma, festőnő. S attól kellett tartanom, hogy a

testvérem valami kalandornőt ajándékozott meg a szerelmével.

Minden fáradságom kárba veszett, hogy visszatartsam a további lépésektől. Telt-múlt az idő, de a bátyám állhatatos maradt.

Ez a dolog egyre inkább elidegenített minket egymástól.

Ha nem is beszélt róla György, tudtam, hogy találkozik a nővel, akiért mindenre képesnek mutatkozott. Képzelheted, Dénes, hogy mennyire boldogtalanoknak éreztük magunkat idehaza.

Persze, az ügy nem sokáig maradt titokban, akadt „jóbarát“, aki szegény anyámnak elmesélte.

Körülbelül ez az, amit elmondhatok György nem változott. Egyetlen pillantásért órákig elvár a ház előtt, ahol a nő lakik. S ez a nő nem akar tudni a szerelméről, most is arra kéri, hogy hagyja békében. Hát nem rejtelmes nő ez? . . .

Most hirtelen fölpattant az ajtó s az öreg Fényes jelent meg, ujsággal a kezében. Óriási izgalomban sietett Magdához s rólam tudomást se vett.

— Magda, — kezdte — a meggyilkolt nő . . .

— Kicsoda?

— Seress Ella.

— Lehetetlen, atyám.

– De igen . . . olvasd magad!

A meglepetéstől elnémulva vette át az ujságot Magda. Atyja most hozzám fordult s azt mondta:

– Nagyon különös, Biró, hogy ön ebbe az ügybe belékeveredett. Nyíltan beszélhetek most önnel. A nő, akit megöltek, a György kedvese volt . . . Nagyon szomorú napokat szerzett nekünk . . . Hála istennek, elmúltak . . . De hogyan jutott eddig a szegény? És hogyan került ön az afférba?

Az öreg ur komolyan nézett rám és miközben egész sereg kérdéssel halmozott el még, gondosan figyelte minden mozdulatomat.

Kezdtem magamat kellemetlenül érezni. Csak nem mondhatom el az igazat!

Hiszen akkor kiderül egyetlen fiának – a Magda bátyjának! – bűnössége. Ha meg hallgatok, magamat keverem gyanuba.

– Nos? – kérdezte az öreg ur hosszú, kinos szünet után.

Észrevettem, hogy izgatja a dolog. Elmondtam hát – ugyanazt, amit a rendőrségen bediktáltam, egy szót se többet.

– Leszurták, mondja ön?

– Szivendöfték.

– Valamelyik udvarlója volt a gazember. Bizonyára volt neki több gavallérja. Mondtam azt Györgynek sokszor, de nem

hitte . . . S ön azt állítja, még ott volt a bünös, mikor odaért. Hát nem foghatta meg?

— Hirtelen kerültem oda, másutt jártak, elhiheti, a gondolataim. Mire a helyzettől tisztába jöttem, elszaladt a férfi.

Az öreg ur hihetetlenül nézett rám. A hazugság sohsem volt kenyerem s megérezte, hogy valamit titkolok. A tekintete egyre élesebb, áthatóbb lett, mintha a lelkembe akarna olvasni, — aztán fölállt s elhagyta a szobát.

Egy ideig halálos csönd volt a szobában, csak néha szakította meg egy-egy elnyújtott kiáltás. A rikkancsok orditoztak odakint.

— Dénes! — György volt?

Hallgattam s a szívem hevesen dobogott.

— Dénes! — mondta újra a különös hang — az a férfi György volt?

— Igen.

— S azt hiszed, hogy ő gyilkolt?

A leány felállt, a szeme szikrázott, keze ökölbe szorult s egész alakja reme a felhevüléstől.

— Hiszed, hogy ő a tettes? — ismételte.

— Hát mit gondoljak, Magda? Láttam, amint föléje hajolt a nőnek, kezében a törrel, a saját velencei törével, amely az író-

asztalán feküdt azelőtt. Nézd meg, – a tőr nem lesz már a helyén.

– Ugy? Te ott találtad? De téged nem lestek-e meg ugyanott, a nő órájával kezedben? Tolvajnak tartalak-e én azért? Ugy, ugy, te ott találtad!

– De Magda, el kell ismerned . . .

– Elismerni? Semmit, Dénes!

Hirtelen eszébe jutott valami.

– A te műved, Dénes, hogy Györgyöt üldözik. Hogy magad szabadulj, a gyanut ráterelted.

Kezdtém most visszaverni a nyugal-mamat.

– Magda – kezdtém – hallgass rám, higgadtan. Györgyöt én a legkevésebbé sem gyanusítottam meg, a nevét egyáltalán ki sem ejtettem. Nem látod a lapokból, hogy maga terelte a gyanut magára azzal, hogy elszökött s a tőrt közben eldobta? Most sincs még rajtam kívül senkinek a legcsekélyebb sejtelme sem róla, hogy ki a tettes. György még mindig elmenekülhet.

– Menekülhet? Mit jelentsen ez? Természetesen önként jelentkezni fog, hogy elmondja, mit keresett azon a helyen.

Magda lassankint higgadtabb lett, mert belátta, hogy az ellenem irányuló gyanu helytelen és igazságtalan volt, én pedig így folytattam:

– El tudod képzelni a helyzetemet és

sejted, mekkora kint állottam ki azóta, hogy ott láttam Györgyöt? . . . De legnagyobb gyötrelmem az, hogy bennem kételkedtél.

— Bocsáss meg, Dénes, — könyörgött Magda sápadtan és reszketve.

Letérdeltem előtte, megfogtam hideg kezét és gyöngéd, becéző szókkal illetem.

— Bocsáss meg, drágám — mondta újra és megsimogatta a homlokomat. Elvesztettem a józan eszemet, hogy csak egy percre is olyat gondolhattam — rólad.

Karomba vontam s ezzel mindent elefedtünk.

Nagysokára megkérdezte Magda:

— O, Dénes, hol lehet most György?

Együtt tanulmányoztuk a hírlapok tudósítását s így tudtuk meg, hogy a nyomát Pozsonyig követték.

— Kedves, jó Dénes, menj utána, keresd föl! Beszéld rá, hogy térjen vissza és tisztázza magát a borzasztó vád alól.

— Lehetetlen, Magda. Ez botorság volna. A legjobb, amit tehet, az, hogy az országot minél előbb elhagyja.

— De hogyan teheti ezt, mielőtt az ártatlanságát nem bizonyítja be?

— Attól félek, hogy az egyáltalán nem sikerül.

— Hogyan? Te még mindig bűnösnek mered tartani a bátyámat?

Hallgattam.

Meg nem ingatható hite a György ártatlanságában — csodálatosnak tetszett.

— Remélem, Magda — szóltam később — hogy ártatlan. De akármi történik, mi az egymáséi vagyunk. Sose felejtsd el, drágám, hogy akár bűnös, akár nem — te az enyém vagy!

— Nem! — kiáltott Magda fölpatanva. — Ha György bűnös, akkor nem lehetek a felesége. Egy gyilkos testvére sohasem viselheti az ön nevét. Az eljegyzést fölbontjuk!

IV.

A hurok összehúzódik.

— Ha György bűnös, akkor nem lehetek a felesége.

Mint valami halálharang hangjai, ugy csengtek-zugtak ezek a hangok a fülembbe, amikor a Vilma-nyaralót elhagytam. Tegnap még egyetlen emberrel se cseréltem volna a világon: hisz Magda igent mondott. És most? Sulyos föltételt kötött a szavához, olyat, amely bizonyosan sosem teljesülhet, amely magányos, nyomoruságos életre kárhoztat.

Ilyen szomorú gondolatokkal eltelve ballagtam hazafelé. Akár a holdkóros, úgy vánszorogtam föl a városligeti fasorban, a midőn egyszerre ismerős hang riasztott meg.

Az a rendőrtisztviselő volt, aki tegnap kihallgatott és sajnálkozva bár, de lecsukatott.

— Remélem, mérnök ur, — mondta — hogy nem ártott meg az éjszakai szállásunk.

Látom, hogy nagyon komor, de hát erről nem tehetünk s hiszem, hogy gyorsan elmúlik a keserősége.

— Köszönöm az érdeklődést, fogalmazó ur. Egy jó, alapos alvás rendbe szedi az idegzetemet. Tudom, hogy ön nem tehetett másképp; bolondság volna ezért szemrehányást tenni . . . Hallott újabbat a gyilkosságról?

— Igen, — válaszolt — nagyon furcsa dolgokat fedeztünk föl. Azt hiszem, ön is csodálkozni fog rajtuk.

Égtem a vágytól, hogy többet halljak.

— Mondja el, kérem, miről van szó.

— Még az éjjel hozták a főkapitányságra a tőrnek egyik darabját s egy villamos kalauz vallomása alapján a tettes nyomát is követni tudtuk Pozsonyig. Ma délután azt is megtudtuk, hogy az áldozat komorna volt a Kálvin-tér egyik házának tulajdonosánál s egy előkelő családból való fiatalemberrel viszonyt folytatott.

A rendőrtiszt kutató szemmel nézett reám, mintha valami megjegyzést várna, de aztán folytatta beszédét:

— Később beállított hozzánk a Metropole-szálló portása és nagyon fontos vallo-mást tett. Tegnap három vagy négy ur jelent meg a szálló előcsarnokában. Vártak, úgy látszik, valakit s eközben meglehetősen nagy hangon társalogtak, úgy, hogy a por-

tás mindent hallott. Fegyverekről is beszéltek a többi közt s egy Horvát nevű ur említést tett egy ritka, hófehér üvegből készült tőrről, melyet az előző estén egyik barátjánál csodált meg. Fölkerestem ezt a Horvát nevű urat és megkértem, hogy mondjon el mindent a tőrről meg a gazdájáról, de ő csodálatosképpen roppantul vonakodott. Nagynehezen mégis kivettem belőle, hol és kinél látta a tőrt. Ez a tárgy, úgy látszik, egy Fényes György nevű ur tulajdona.

Éles tekintetet vetett rám a rendőrtisztviselő.

Most történt először, hogy a György nevét összeköttetésbe hozták a gyilkossággal s nyomban eszembe is ötlött, hogy a vég kezdete is itt van.

De erőt vettem magamon; arcomnak egyetlen vonása el nem árulta, mire gondolok.

A tisztviselő aztán így folytatta:

— Nem mondta ön, mérnök ur, hogy a tegnapi estét Fényes András nyugalmazott államtitkár házában töltötte?

— Hogyne!

— A Vilma nyaralóban?

— Igen.

— Ezt a pontos címet sikerült Horváth urtól megtudnom . . . Akkor talán az üveg-tőrt is látta, amely a Horváth figyelmét ma-

gára vonta? Nem volt ott a Fényes György íróasztalán?

— Bizony nem emlékszem rá, — feleltem. — De nem tudom belátni, hogy milyen összefüggésben van éppen ez a tőr a büntetettel? Sok ilyen kis fegyver lehet még Budapesten. A régi velencei köztársaság idejéből valók s ma már tömegesen gyártják, mert nagy utána a kereslet a műkereskedőknél.

— Persze, persze, — mondta a fogalmazó, — de mégis nagyon szeretném éppen azt a tőrt látni. Ugy veszem észre, hogy éppen a méltóságos ur villájából jön s talán megmondhatja, hogy Fényes György urat otthon találom-e?

— Nem láttam őt, amikor kint voltam; de közben természetesen hazatérhetett.

— Nagyon jó volna! — mondta szárazon a rendőrtisztviselő. — Ugy vélem, fontos adatokat kaphatok tőle . . . Most jut eszembe, hogy nem is mondtam el önnek, ki az a férfi, akit a megölt asszonyhoz gyöngéd kötelék fűzött. Megint olyan érdekes véletlen: ugyanez a Fényes György.

Gyorsan rám nézett, aztán rideg hangon folytatta:

— Ez az utóbbi ténykörülmény hihetőleg ismeretes ön előtt?

— Igen, hallottam róla egyet-mást.

— Az ilyen dolgok mindig valami kisebb-nagyobb szakadást idéznek elő a családban. A fiatal urak bolondoznak, nem hallgatnak ilyenkor az öregekre s a józan észre, — ugy-e, mérnök ur?

A fogalmazó nyilván ki akart venni belőlem valamit s ezért feleltem a következőket:

— A jelen esetben nem úgy van, fogalmazó ur! Fényes György barátom, derék és nagyjövőjű tisztviselője az igazságügy-miniszteriumnak, tiszta és tiszteletreméltó karakter, akire egyáltalán nem lehet ráfogni, hogy rendetlen életet folytat . . . De bocsánat, vége a szabad időmnek, fogalmazó ur, várnak rám.

— Hát isten áldja meg, mérnök ur. Most a barátjánál teszek látogatást, — remélhetőleg otthon találom.

Amikor a rendőrtisztviselőtől bucsut vettem, jól tudtam, hogy a végzet lecsapni készül sulyos öklével Fényes Györgyre. Biztosra lehetett venni, hogy kiadják ellene az elfogató parancsot, mihelyt fölfedezik, hogy elhagyta otthonát.

Tisztán láttam a magam utját. Mig a törvény szolgálai bizonyítékot bizonyítékra halmoznak a bűnösségéről, nekem mindent el kellett követnem, hogy az ártatlanságát beigazoljam.

Amint Magda bizalma egyáltalán meg nem ingott, épp úgy nem volt szabad nekem se habozni, tétlenkedni, semmit elmulasztani, ami célra vezethet.

V.

Meglepő fölfedezés.

Nehéz szívvel váltam el a rendőrfogalmazótól. Mindent, ami a Vilma-nyaralóban történhetik, előre jól tudhattam.

Magda később pontosan elmondta, ami bekövetkezett, — amit könnyű volt megjósolnom. György persze nem volt otthon és a távolmaradásáról nem adhattak felvilágosítást.

Ellenben megállapították, hogy a szobája íróasztalán hevert egy üvegtőr, amely nemrég eltűnt onnan s a fotografiája, amelyet a fogalmazó kívánságára előadtak, pontosan egyezett annak az embernek a személyleírásával, akit a tettes üldözői leirtak.

Konstatálták továbbá, hogy György tegnap este szmokingban távozott hazulról; végül pedig azt, hogy az áldozattal közelebbi ismeretségben volt.

Mindez elég bizonyítéknak látszott s

még aznap este kiadták az elfogató parancsot Fényes György ellen a Seress Ella meggyilkolása miatt.

Rettenetes napok voltak ezek a család számára. A bánat s a legiszonyubb gondok napjai, amelyek különösen az öreg szülőket viselték meg.

Az apa már nem kételkedett fiának a bűnösségében. Ellentállás nélkül vett rajta erőt a legborzasztóbb fájdalom. Teljesen megtört.

Nem úgy az anyja. Ő is mélyen megrendült ugyan, sőt a hirtelen csapás anynyira lesujtotta, hogy az ágynak dőlt; de sohasem beszélt a gyilkosságról, — minden gondolata a szeretett fiáé volt. Megható gyöngédséggel beszélt a gyermekéről s minden látogatóhoz az volt az első kérdése, hogy nem jött-e róla értesítés?

Erős csak Magda maradt s ő nem is nyitotta szóra az ajakát.

Az igaz, hogy eléggé beszédes volt sápadt arca, meg szomorú tekintete.

De egyetlen szóval sem árulta el lelkének állapotát. Nyugodt volt és meggondoltan végezte a tennivalóit.

Aztán megjött a jelentés György letartóztatásáról s úgy tetszett, mintha valamennyien ezt vártuk volna.

Szinte megkönnyebbülten sóhajtottunk föl: legalább megkerült, — nem lett ön-

gyilkossá. Az a hír jobb volt, mint a bizonytalanság, amely lidércnyomásként nehezedett ránk.

Amikor Magda értesült róla, hogy a testvére megbetegedett, nyomban utrakelt az angolkisasszonyával együtt Pozsony felé, amelynek kórházában Györgyöt egyelőre elhelyezték. Szívesen mentem volna én is vele, de hallani sem akart erről, hanem arra kért, hogy távollétében gondozzam, vigasztaljam öreg szüleit és készítsem elő a védelmet.

Nyolc nap alatt Györgynek az egészsége helyreállott annyira, hogy utra kelhetett.

Erős fődözettel Budapestre kísérték s az ügyészség alkotmány-utcai fogházába szállították.

Megkezdtek ott a kihallgatását s az összes tanuk is sorra kerültek. Magam szintén kaptam idézést a vizsgálóbírótól.

Kénytelen voltam vele, hogy kimerítő vallomást tegyek és ez legjobb akaratom ellenére is nagyon terhelő volt rája nézve.

A szegény ifju álhatatosan megmaradt az ártatlansága hangoztatásánál, de a védőügyvédje mindegyre kevésbé bizott a munkája sikerében. A fiatal fiskális, dr. Ács Jenő lótotott-futott, mindenfelé mentő-bizonyítékokat igyekezett szerezni, kiváló buzgóságot és ügyességet árult el dolgaiban, de

még sem tudta – legalább eddig – tisztára mosni a védecét.

Kiderült, hogy a vádlott állandóan várta Seress Ellát, amikor hazulról távozott és többször látták a kíséretében.

Az emlékezetes estén is együtt sétáltak s visszatérésük alkalmával a József-utcában hangos szóváltásuk volt.

S a büntettet előre tervezte – magához vette a tört.

Nos, az eset így a legtisztább volt s a fiatal ember élete nyilvánvalóan csak nékony hajszálon függött.

A vizsgálat utóbb még fontosabb és különösebb részleteket derített ki.

... Közben engedelmet kértem rá, hogy a foglyot meglátogathassam.

Mennyire megváltozott! A vonásai megnyultak, lesóványodott, arca beesett és mély ráncokat szántott a gyötrődés bágyadt-fényű szeme alá. Ez volna az én életvidám, viruló barátom?

Amikor meglátta a vendégét, régi, kedves mosolyának halvány mása jelent meg rokonszenves arcán.

– Te vagy Biró?! ... Persze, tudtam, hogy el fogsz jönni ... Nem borzasztó ez?

Fölzokogva rejtette el az arcát megvékonyult ujjai közé ...

En erősen föltettem magamban, hogy

megtudom ezuttal: ártatlan-e mégis, vagy nem s ezért kertelgetés nélkül megkérdeztem:

— György, az istenért, mi vitt rá erre a lelketlen tetre?

Visszahanyatlott, mintha az arcába csaptam volna. Aztán nyíltan szembenézett s így szólt:

— Te beszélsz így, Biró? Csak ennyire ismersz? Én ölném meg Ellát? Isten a tanum, hogy bármely percben odaadtam volna érte az életemet! Biró, én esküszöm mindenre, ami szent, hogy semmi részem nem volt a halálában!

— Mondd el pontosan, mi történt azon az éjszakán. Mi eget-földet megmozgatunk, hogy bizonyítékokat gyűjthessünk. A te vallomásod talán némi világosságot hoz ebbe a bonyolult ügybe.

— Ó, Biró, milyen iszonyu az, — oly gyakran ismételni! Együtt sétálgattunk s visszatérőben ismételten döntő nyilatkozatot akartam Ellától kapni. Azt szerettem volna, hogy elfogadhatón megokolja: miért nem lehet a feleségem? De ő vonakodott és kért egyben, hogy mégis hagyjam el, mert a kitartásommal csak nyomorúságba dönteném mind a kettőnket. Megragadtam a kezét és könyörögtem, hogy legyen részvéttel irántam. Ő szabadulni igyekezett, de én nem akartam elereszteni s ezt va-

lamelyik arrajáró bizonyára verekedésnek tarthatta. De végre is minden fáradságomat sikertelennek kellett látnom, mert ő egyáltalán nem lágyult meg s fel kellett hagynom abban a reményben, hogy máskor talán eredménynyel fog járni a rábeszélésem. Elváltunk. Nem messzire jutottam még — legfőlebb harminc lépésnyire — amikor elfojtott kiáltást és tompa esést hallottam. Visszanézek. Látom, hogy Ella a földön fekszik s egy férfi tőle elszalad. Segítségül sietek s az első, amit észreveszek, a rémes tör a mellében. Félig eszméletlenül kísérleteket teszek a kihuzására és a hegye belétörök . . . Abban a pillanatban jöttél te oda. A többit tudod.

— És a tettes? — faggattam — adatsz róla személyleirást?

— Lehetetlen. Sötét volt s aztán csak a szegény leánynyal törődtem. Egyáltalán nem emlékszem rája.

Összeszorult a szívem. Ha többet semmit nem tud, ami mellette szólna, akkor a reménységünk mindenesetre elenyészőn csekély.

Melyik bíróság hisz az ilyen előadásban, amelyet a legkisebb konkrét bizonyosság sem erősít meg, sőt ellenkezőleg: egész tömeg megdönthetetlen ténykörülmény áll vele szemben.

Őszintén be kell vallanom, magam se hittem a kijelentéseiben.

S attól tartok, hogy arcom elárulta az érzéseimet, mert olyan bánatosan nézett rám, mintha ezt akarná mondani:

— Ha te is kételkedsz bennem, ó barátom, mit várhatok azoktól, akik nem ismernek?

Mit érek azonban most az érzésekkel? Tényekre volt szükségem s egyetlen lépéssel nem közeledtem még a célhoz.

— Hát nem mondhatnál valamit a családi viszonyairól? — kérdeztem Györgytől. A rendőrség sem tud egyebet, minthogy egyedülálló hölgy volt.

— Nem tudok semmit. Éreztem ugyan mindig, hogy valamit titkol előlem, de hát nem akartam tolakodónak látszani s a maga jószántából nagyon keveset mondott. Se a szüleiről, se a multjáról nem tett említést s ha én ravaszul rá akartam terelni a beszélgetést, nyomban észrevette a szándékomat és visszautasította azt. Gyöngéden és egyben határozottan. Egyet azonban biztosan tudok, tisztán látok: jó családból származott s nem arra nevelték, hogy alantas helyzetben, aféle szolgarendű állást foglaljon el. Akárhányszor megállapítottam, hogy ez a nő csakis előkelő, gazdag családban nőhetett föl és a jó nevelés összes előnyeit élvezhette. Később talán meghalt

az apja és tönkremehettek; a bánat s a gond korai sirba vihette édesanyját. Most az egyetlen gyermek, az önálló természetű, nemesen büszke gondolkozású leány nem akart a rokonai, ismerősei kegyelemkenyerén élni. Vagy tán eleinte tett is kísérletet s az egyénisége nem szenvedhette el a megalázó segítséget. Isten tudja, mennyi lelki gyötrelmet állott ki, amíg abba az állásba jutott, amelyben én találtam. A titok homályát, amely őt és halálát burkolja, nem próbálom meg eloszlatni, mert aligha tudnám . . . Rablógyilkosság itt nem törénthetett. Olyan közel voltam, hogy a tettesnek lehetetlen volt a holttestet kifosztania s a gyilkosság elkövetésének módja egyáltalán azt bizonyítja, hogy nem is gondolt rablásra . . .

Fényes itt elhallgatott és fáradtan hajtotta le a fejét reszkető kezébe.

Éreztem, hogy nincs célja további kérdezősködésnek ebben az irányban, a gyilkosság részleteiről nem mondhat egyebet, ami döntő fontosságú volna. Miután elbeszélte mindazt, amit tudott, barátommal szemben csak kegyetlenség volna tovább is feszegetni ezt a kínos témát.

Különben is érkezett távozásom ideje; sietős tennivalók vártak rám másfelé.

— Mondd, György — kérdeztem még —

van legalább arcképed tőle, amit átadhatnál? Meg vagyok győződve róla, hogy nagy segítségünkre lehetne. A fotografiával kezemben valószínűleg inkább boldogulhatnék s talán egész multját földerithetném.

— Van egy kép, — felelte György — hosszas kérésemre, adott, bár nem szívesen. Az arckép otthon van, a fehéreneműs szekrényem baloldali, felső fiókjában, ahol a zsebkendőimet tartom . . . egészen alul egy piros-selyem báli zsebkendő alatt. Szólj Magdának, hogy keresse ki.

Ezek után távoztam. Nehéz szívvvel búcsúztam el Györgytől. A föladatom nehézsége elrabolta reménységemet.

Még aznap megszereztem a fotografiát. A kabinet-kép egy feltűnően szép leányt ábrázolt s eleinte alig tudtam hinni, hogy ez volt a boldogtalan teremtés, aki az utca sárában előttem feküdt.

Az arcról egy tiszta lélek derüje és boldogsága sugárzott le s olyan női arc volt, amelyet soha el nem felejtünk, ha csak egyszer láttuk is.

Dus, fekete hajkorona alul szépen ivelt homlok és kifejezésteljes, gyönyörű szempár látszott. Az áll határozott vágású és rendkívüli energiát mutató; szinte érezhette az ember, hogy olyan nőé, aki nem enged magával packázni. Egy lány vonás a telt ajkak körül ellenben olyan benyomást tett,

mintha nagyon vágyakoznék valaki után, aki érte él-hal, akihez vonzódik s akit szeretetének egész gazdagságával el tudna árasztani.

Egy pillanatig mosolyogtam aztán, hogy mindezt elgondoltam róla. Lombroso tanár, a minden arcvonásból valamire következtető – s olykor komikusan következtető – tudós jutott az eszembe.

De annyi biztos, hogy nem mindennapi arc volt. Ritkamód nemes nőnek, igazi race-nak kellett lennie. És jólelkű nőnek.

Annál megrendítőbb volt, hogy életének olyan borzasztó vége lett . . .

A fotográfus nevét eltüntették a képről, valami „radirgummi“-val vagy késkaparással. De nem annyira, hogy apró nyomai ne maradtak volna. Csakhogy ezek annyira csekélyek voltak, hogy belőlük nem lehetett kiokosodni.

Legközelebbi utam a főkapitánysághoz vezetett. Még mindig lehetségesnek tartottam azt, hogy Ella rokonai, ösmerősei, barátai aggódván az eltűnése miatt, bejelentették azt a rendőrségen s talán ők is szolgáltatnak használható adatokat.

S akkor esetleg a fotografiáját is átadták a nyomozás megkönnyítése céljából.

Elmondtam, hogy mit óhajtanék, dr. Gábor Béla fogalmazónak, a nyilvántartóosztály vezetőjének. Udvariasan bevezetett

a nagyterembe és gondosan átnéztük a legutóbbi években eltűnt összes nők arc képeit.

De hasztalanul. Nem akadt köztük egy se, akinek a vonásai csak hozzávetőleg is hasonlítottak volna az Elláéhoz s végre is abba kellett hagynunk a reménytelen munkát.

Már éppen el akartam tenni a fotográfiát, amikor dr. Gábor Béla a lekapart név helyére mutatott és ezt a véleményét nyilvánította:

— Higyje el, uram, itt van a talány nyitja. Mihelyt ezeket a betűreszeket kiegészíti s a szavakat elolvashatja, megnyerte a játékot.

— Igaza lehet, — válaszoltam — de attól félek, hogy éppen az nem sikerül.

— Az ön helyén nem nyugodnék bele így, nem állanék meg az ilyen akadály előtt. Vizsgálja meg mikroszkoppal, mutassa meg írásszakértőknek, aztán csináltasson fakszimiléket s ezeket a másolatokat küldje szét mindenfelé, hogy sokan lássák.

Beláttam, hogy az ötletes rendőrtisztviselőnek igaza van. Hiszen ez kitűnő gondolat!

De hogyan valósítsam meg? Ezen töprengtem hazamenet.

A New-York kávéház előtt jutott

eszembe, hogy ott csaknem mindig találok újságírókat s ők értenek az ilyen reprodukciós dolgokhoz.

Rá is akadtam odabent egy régi ismerősömrre, aki valamikor az egyetemen kollegám volt s megszólított, mielőtt észrevettem volna.

— Szervusz Biró! Gyere ide.

— Szervusz Hetényi, jó, hogy itt vagy.

— Tudsz talán valami érdekes újságot a gyilkosság ügyében? Add át a lapomnak.

— Ha lesz érdekes részlet, ami közlésre való, egyenesen hozzád megyek. De most én kérek szivességet.

Elmondtam, hogy miről van szó és Hetényi Imre barátom nyomban fölvilágosított.

— A dolog egyszerű. Ez egy rejtvény, amit külön plakátra nem nyomtathatsz le, mert nem terjesztedheted szét a szükség szerint. Hanem keress egy nagyon elterjedt lapot, lehetőleg képes folyóiratot, amely egész héten át az emberek kezében van s abban reprodukáltasd.

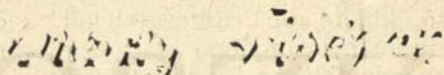
— De hol?

— Én munkatársa vagyok a Budapesti Életnek is. Kieszközlöm, hogy ingyen közöljék.

— Hogyan?

– Mint rejtvényt. Így nem tűnik föl a dolog s nem is kell összeköttetésbe hozni a gyilkossággal. Száz meg százezer ember olvassa, próbálja megfejteni s az igazi tettes sem fogja gyanusnak találni.

Megköszöntem a jó tanácsot s megállapítottuk, hogy közzé tesszük a rejtvényt, amelynek a megfejtője jelentékeny jutalmat kap. A föladat az volt, hogy kiegészítsék a következő hieroglifaszerű betűdarabokat:

Azt is odairtuk a talány alá, hogy megoldását magunk sem ismerjük, csak azt tudjuk, hogy egy fényképész szignumma lehet, de bizonyára számos olvasónknak módjában van a megfejtése, mert birtokukban lehet ugyanannál a fényképésznél csinált föl vétel, amelynek aláírását a fönti rejtvényt nyel összehasonlithatják. Szóval nem közönséges talányról van szó, de egyelőre nem mondhatjuk el az olvasóknak, miért tettük közzé. Annyit most is elárulunk, hogy szenzációs okunk van erre.

Néhány nap mulva az ország minden részébe eljutott a Budapesti Élet. Ezer meg ezer ember olvassa a Felvidéken épp-ugy, mint a Nagy-Alföldön, vagy Erdélyben. S a szétküldés után huszonnégy órával

már halomszámra jöttek a megfejtések, amelyeket ujságíró-barátommal gondosan átnéztem.

Nagyobb részük egészen helytelen volt, néhány pedig az első szempillantásra jónak látszott, de a körülményesebb vizsgálat kiderítette a tévedést.

Este kaptuk az első megfejtést, amely végre pontosnak látszott s később tényleg annak bizonyult. Ezt egy budapesti könyvvezető küldte be. Kétségtelenül azonban nem tudta bebizonyítani az igazát, várnunk kellett még tehát a díj kiadásával.

Másnap a következő táviratot kaptuk:

Megfejtés következő: Dunky fivérek Kolozsvár. Levél megy. Jeszenszky, a Dunky-cég alkalmazottja.

Próbát tettünk, hogy e szerint állítsuk össze, illetve egészítsük ki a hieroglifákat, de nem sikerült. Vártunk tehát a jelzett levél megérkezéseig.

Tömegestül jöttek a levelek, de Jeszenszky ur értesítését még harmadnap sem találtuk meg köztük.

A fényképész többet is tett annál, a mit ígért: negyednap délelőtt tizenegy órakor beállított a szerkesztőségbe, amikor éppen ott tartózkodtam.

— Dolgom akadt Pesten — mondta a bemutatkozás után — hát azt gondoltam,

hogy legjobb lesz, ha személyesen jelentkezem.

— Nagyon köszönöm. A betűi azonban nem illenek ide, hiába akartuk kiegészíteni.

— Nehéz is. Ez különös, szecessziós írás, amit csak kevés fénykép-kartonra alkalmaztunk megkülönböztetésül. Hoztam magammal néhányat, tessék összehasolítani. Mindjárt könnyebb lesz a dolog.

Csakugyan jól megnéztük s így hajszálnyira pontos volt a hasonlatosság. A fotografusnak igaza volt.

A fölhevüléstől remegve nyújtottam át neki a végzetes jelentőségű arcképet.

— Tehát ez az ön fölvétele? — kérdeztem.

Egy pillantást vetett rá s így felelt:

— Igen.

— És a hölgy? Ismeri?

— Hogyne! Az ilyet nem felejtí el az ember egyhamar. Ez Telkessy Flóra gróf-kisasszony, a híres gróf Telkessy László leánya.

VI.

A grófkisasszony titka.

Az öröm csaknem elbódított, hogy végre nyomra jutottam s legalább az első lépést megtehetjük a titok felderítésére.

Rögtön eszembe ötlött, hogy a rendőrségen hallottam, illetve láttam a Telkessy Flóra grófkisasszony nevét, amikor a különböző fotografiákat elém raktak.

Hogyan történt azonban, hogy a fényképét is nem láttam ott?

Ujra elsiettem a főkapitányságra, hogy meggyőződjem a dolgok állásáról s legnagyobb meglepetésemre egészen más, csöppet sem hasonló fotografiát láttam ott a neve fölött.

A tisztviselők is, akiket figyelmeztettem rá, nagyon elcsudálkoztak és aztán az öreg Telkessy grófhoz fordultak fölvilágosításért.

A gróf kijelentette, hogy a rendőrség-őrízte kép nem ugyanaz, amelyet ő bekül-

dött, amikor leánya eltűnt és nem emlékszik rá, hogy ezt az újabb fotografiát valaha életében látta volna.

Szépen voltunk! Már úgy örültem, hogy egy lépéssel előbbre jutottunk és ime, újabb talány, új bonyodalom állott az utunkba.

Mindenekelőtt arra volt szükség, hogy hiteles módon megtudjuk, hogy kicsoda az a nő, akinek a sorsa olyan iszonyu titokba burkolódott s ennek az érdekében azonnal összeköttetésbe léptem Telkessy gróffal.

Különös ember volt ez a gróf.

Arisztokrata tetőtől-talpig, a legtökéletesebb világfi, de jéghideg az idegenekkel való érintkezésben. Leányának a halála borzasztóan érinthette, de a világnak erről semmit nem volt szabad tudnia, észrevennie. A gyermeke ránézve már évek óta meghalt.

Beszélgetésem rövid ideig tartott vele.

Udvariasan sajnálkozott, hogy nem szolgálhat a leányáról olyan felvilágosítással, amelynek célomra vonatkozólag fontossága lehetne.

Leánya — ugymond — a tudomása és akarata nélkül hagyta el a házat s azóta mitsem hallott felőle.

Itt nem jutok dülőre, tisztán láttam. Másfelé kellett fordulnom s ezuttal a véletlenre bízom magamat.

Annyit megtudtam, hogy Szabolcsy Mihály, egyik régi barátom és iskolatársam a gróf erdélyi birtokának közelében lelkesedik. Haladéktalanul fölkerestem őt.

Elmondta, hogy a meggyilkolt nőt jól ismerte s az eltűnése előtt éveken át érintkezett vele. Ő volt az első, aki hangsúlyozta, hogy a gróf leánya asszony volt, nem hajadon.

Husz esztendő is sem volt még, amikor nyomaveszett.

Nagyon szerencsés, vidám-kedélyű nőnek tartották és mindenki szerette. A jószívű, szép, művelt és szellemes hölgy élénk részt vett a társaséletben, s különösen szerette a sport, a testedzés különböző fajtáit.

Természetes, hogy nem volt hiánya kérőkben, de ő senkit meg nem hallgatott, amíg föl nem tűnt egy Dévényi Artur nevű ember, aki egyébként sok tekintetben nem a legillőbb pártinak látszott.

Ennek a Dévényinek a multja homályos volt s nagyon kevesen lehettek, akik ismerték.

Amerikában — ezt maga sem titkolta — többféle vállalkozással nagy vagyont szerzett s aztán visszatért hazájába, hogy itt élvezhesse a pénznyujtotta előnyöket. Járt Montekarlóban, Ostendében és Waalban, ahol tudvalevőleg játékbancok virágzanak. Néhány versenylovat is vásárolt s

előbb az ügető pályán, majd Alagon futtatott.

Elegáns megjelenésének, sima modorának és főképp sok pénzének segítségével számos jóbarátra tett szert, akik a legelőkelőbb társaságokba is bevezették.

Csakhamar egész sereg meghívást kapott, a többi közt Telkessy gróftól és ezt az invitálást örömmel fogadta. Kezdetről fogva nagyon érdeklődött ugyanis Telkessy Flóra grófkisasszony iránt, bár nem is tola-kodott a társaságába, sőt kerülni látszott azt. Nos, ha ez előreszámitással történt, ha megszabott terveket szolgált vele: akkor mesteri ügyességgel végezte a dolgát, mert Flóra grófkisasszony olyan jellem volt, aki meg tudta becsülni a szerénységet, tartózkodást.

A jelek azt mutatják, hogy ő adta előbb a férfi értésére, miszerint szívesen látja s Dévényi elég ravasz volt hozzá, hogy ezt az előnyét kihasználja.

A férfi szerette a nőt, — ez biztos.

Hogy-mint eshetett azonban, hogy a nő szívébe fogadta őt, aki se annyira művelt, se annyira megnyerő külsejű nem volt, mint a grófkisasszony társaságának legtöbb ifju tagja?

Azt mesélik, hogy hipnotizálta a nőt és a titkos ráhatás, a bűnös suggestio ere-

jével szerezte meg a rokonérzést, majd egészen a hatalmába ejtette.

Mások szerint talán a férfi szabadabb föllépése, amely odakint, a létért való kemény harcban lett a tulajdonává, vonzóbb hatással volt a nőre, mint az élesen határolt régies formák, a merev arisztokrata szabályok, amelyekhez addig szokva volt.

Akármint történt, Dévényi hamar a Flóra grófkisasszony állandó lovagja lett. Báli teremben, vagy vadászaton, mindenütt a nyomában járt és nyugodt biztonsággal meg is tartotta a helyét.

Hogy a fiatal leánynak megvallotta-e szerelmét, azt csak ők tudhatják, kétségtelen azonban, hogy Telkessy grófot fölkereste és beleegyezését kérte.

Nem kapta meg. Sőt az öreg ur szokása ellenére kijött a sodrából.

Nem hívta meg többé a palotájába és a birtokára.

Flóra grófkisasszonynak a szabadságát is ugyancsak megnyirbálták. Nagyon vigyáztak minden lépésére.

S mégis eltűnt. Hirtelen módon, anélkül, hogy a legcsekélyebb nyomot hagyta volna hátra, — míg aztán a József-utcai gyilkosság áldozatában rá nem ismertek.

— Hát Dévényivel mi történt? kérdeztem a barátomtól.

Ő még itt maradt, amíg a közelben

bérelt kastélyának szerződése le nem járt. Március elején távozott, állítólag ismét külföldre. Flóra grófkisasszony eltűnése, — úgy látszott — nagyon megrendítette. Ugy hallottam, ivásra adta a fejét. Elutazásának napjára is jól emlékszem, mert rövid idővel azelőtt történt a nagy betörés Telkessy gróf kastélyába s ugyanakkor a Dévényi lakásába is.

— És mi a véleménye Flóra kisasszony eltűnéséről?

A lelkész vonakodott egy darabig, mielőtt a választ megadta volna.

— Ej mit! . . . Egész nyíltan akarok beszélni. Megalkottam a határozott nézeteimet erről a dologról és ez máig sem változott, bár nincs meg a kétségtelen, erős alapja. Én azt hiszem, hogy Dévényi közrejátszott a leány, illetve most már asszony eltűnésében.

— Hogy-hogy?

— Látod, éppen ez az, amit nem tudok. Hiányzik minden bizonyíték a föltevésemre, de mégis határozott meggyőződéselem, hogy Dévényi az oka mindennek és — ha még életben van — többet tudna mondani, mint mi valamennyien.

— De hol találom rá?

— Az már a te dolgod. Szívesen elárulnám, ha módomban volna.

A lelkész felvilágosítása nem kis mér-

tékben elkedvetlenített és csöppet sem fokozta bátorságomat.

Végre nagynehezen találtam egy embert, — csak azért, hogy megtudjam tőle egy másodiknak létezését, akiről nem is sejtem, hol van, mit csinál, pedig még nagyobb szükség volna a megtalálására. S az utóbbi még sokkal nehezebben sikerülhet.

Csalódottan tértem vissza Budapestre.

Első dolgom volt, hogy megbizzak egy detektivet Dévényi Artur föl kutatásával.

Minthogy azonban oly keveset tudtunk a személyéről és egyáltalán semmit a tartózkodó helyéről, komolyan nem is reméltem, hogy a gyorsan közelgő terminusig, — amikorra a törvényszéki tárgyalást kitűzték, — valami döntő fontosságú adatot halljak felőle, vagy éppen tőle magától.

VII.

A rejtelmes levél.

Amikor hazaérkeztem, expresslevél várt az íróasztalon. Megismertem a címzést: nagynéném írta, névszerint özvegy Kerekes Józsefné, egy gazdag ferencvárosi háztulajdonos özvegye.

— Kérlek, — írta rokonom a többi közt — jőjj el azonnal, mert téged érdeklő, fontos mondanivalóm van.

Félóra mulva szalonjában ültem s a következő meglepő történetet hallottam ott.

A nagynéni szokása szerint előbb a betegségéről beszélt, elmondta, hogy lábbaja miatt ritkán hagyja el a lakást, amelyet Beke Mari nevű tizennyolc éves szobalánya tart rendben.

A leány néha egész éjszakán át bujta a könyveket, amelyekben szerelmes históriák voltak. A nagynéni zavartalan, simán folyó életébe csak az olvasás miatt

való apró pörlekedés vitt változatosságot, azonkívül nagyritkán a két unokaöcsse. Az egyik hivatalnok Szegeden, a másik katonáskodik Szabadkán.

Különösen az utóbbit kedvelte az özvegy. Nem csuda tehát, hogy roppantul megijedt, mikor ezt a táviratot kapta:

— Lóról leestem, lábam eltört, ma esti vonattal jöjj, ha lehet, Jenő.

Kerekesné nyomban csomagoltatott és nemsokára a vonaton ült, amely unokaöcsséhez vitte.

Alig, hogy gazdasszonya visszatért a pályaudvarról, ahová kikísérte, elegáns ur állított be a lakásba és csudálkozva kérdezte:

— Hát nincs itthon Tini néni?

— Elutazott, — felelte Beke Mari — Szabadkára.

— Csak nem történt valami baja a Jenő öcsémnek?

A leány elmondta, hogy urnője miért kelt utra. Az idegen viszont tndomására adta, hogy ő a Kerekesné másik unokaöcsse, aki hosszú idő múltán, — most a nénikéje látogatására érkezett a fővárosba.

Látszott rajta, mennyire leverte a rossz hír, amit az imént hallott és szomorúan mondta:

— Bevárom most már a nénémet, mert

fontos üzleti dolgaik is vannak itt . . . Valamelyik közeli szállóban bérlek szobát.

Beszélgetés közben nagy fekete bőröndöt hoztak föl a ház előtt álló bérkocsiról. Amikor ezt a császárszakálas rokon észrevette, odaszólt a gazdasszonynak:

— A nagy bőröndöt itthagynom, csak a kézitáskámat viszem magammal a fogadóba.

A leány szívesen ajtót nyitott s a súlyos bőröndöt becipelték a hálósobába, amelynek közepén helyezték el.

A rokon aztán eltávozott, Beke Mari pedig végezte tovább a kézi munkáját. Amikor elkészült vele, nyugalomra tért kis szobájában.

Hogy aztán mi történt, azt így diktálta a rendőrségi jegyzőkönyvbe:

— Az ágyban olvasni kezdtem. Nagyon érdekes könyv volt. Molnár Ferencnek: „Az éhes város“ című regénye. Le settem a kezemből, amig végig nem olvastam. Egy óra felé járt az idő s a lámpát el akartam oltani. Ebben a pillanatban eszembe jutott, hogy a hálósobában égve hagytam a gázlámpát. Sietve magamra kaptam a ruhámat s kiszaladtam. A hálósoba ajtajánál azonban visszahökkenem, mert belülről zaj hallatszott. A kulcslyukhoz hajoltam s amint benéztem, majd sóbálvány-nyá lettem.

– Mi lepte meg annyira ?

– A koffer mozgott a szoba közepén, pedig egy lelket se láttam körülötte. Még a lélekzetemet is visszatartottam . . . Halk csattanás hallatszott: a koffer két zárja fölpattant, a födele lassan fölemelkedett és – egy fiatalember szállt ki belőle . . . Erőt vettem magamon és tovább figyeltem. Együttal pedig lassan megforgattam az ajtó kulcsát, úgy, hogy az a fiatal ur ki ne jöhessen a szobából . . . De nem is akart.

Hát mit csinált ?

– Szépen lassan mindenféle szerszámot szedett ki a kofferből s egymásután nyitogatta ki a szekrényeket, fiókokat. Minden pénzt, smukkot kivett. Megért az a sok drágaság ötvenezer forintot.

– Aztán mi történt ?

– Összeszedte a holmit, a kofferbe rakta s maga is visszabujt. Én pedig a szobámba mentem . . . Ott töprengtem reggelig, amikor a házmesterhez szaladtam és miután a lakást jól bezártuk, a rendőrségre siettem . . .

A császárszakálas rokon korán reggel beállított a házba. A házmester azzal fogadta, hogy a gazdasszony a vásárcsarnokba ment s nemsokára hazatér.

– Táviratot kaptam – jegyezte meg a rokon – rögtön el kell utaznom.

A gazdasszony néhány perc múlva megérkezett négy markos detektívvel. Rövid purparlé után lefogták a szépszakálu idegent s eközben azegyik detektív kezében maradt a — félszakála. A ravasz férfiú ugyanis álszakált ragasztott magára.

Bevitték a rendőrségre, utána pedig a bőrröndöt is odaszállították.

Pompás kis jelenet volt, amikor kinyitották s a betörő kilépett belőle — a detektívek ölelő karjaiba.

Kerekesné másnap hazaérkezett. Persze semmi baja se volt az unokaöcscsének, a hadnagy ur olyan egészségesnek bizonyult, mint soha máskor s a távirat a betörők munkája volt.

Mind a két jómadár álnevet mondott be s a daktiloszkópia, az ujjlenyomat-rendszer segítségével sem tudták megállapítani egyelőre, hogy voltaképpen kicsodák?

Találtak azonban a császárszakálasnál, amikor megmotozták, egy különös levelet. Tolvajnyelven volt írva, de már tíz perccel azután, hogy a kabátjába varrt rejtekezseben ráakadtak, Székely Vladimir rendőrfo-galmazó lefordította becsületes magyar nyelvre a következőképpen:

— Kedves Lipi! Vigyázzatok Biróra. Ez a fickó nagyon szimatol, kezd már kel-etlenné válni. A menyasszonyát, Fényes

Magdát is figyeljétek meg. Ha kell, bárkit is elteszünk láb alól. H.

Az egyik detektív megjegyezte:

— Hiszen ez összefüggésben lehet a József-utcai gyilkossággal.

— Nincs kizárva, — mondta Krecsányi detektívőnök. — Értesíteni kell Biró Dénes mérnököt . . .

Még aznap délben megjelentem a főkapitányságon. A levelet nem értettem, de nyugtalanított, mert sejtettem, hogy újabb veszedelmet rejthet magában. Napokon át fáradoztam a rendőrség segítségével, hogy a gonosztevők személyazonossága megállapítható legyen és hogy a levélíró t kinyomozzuk.

Nem sikerült, hiába buzgólkodtam. Végre is mással kellett törődnöm. Ugy számítottam, hogy van fontosabb tennivaló is, majd később fogom a levél talányát megoldani.

Hogy ez a számítás nem volt egészen helyes, az későn, tragikus körülmények közt bizonyult be . . .

VIII.

Dévényi barátja.

A kétségbeesés örvényének szélén voltam már, amikor föltettem magamban, hogy új utat keresek, amelyen talán inkább célhoz érek. Gondosan átvizsgáltam a György ellen szóló bizonyítékokat, mérlegeltem az összes lehetőségeket és végigtanulmányoztam a közelgő tárgyalásra beadézt tanuk névsorát is.

Hirtelen szemembe ötlött egy név. A Horváth Lajosé. Ez az ur volt az, akinek a Metropole-szállóban tett megjegyzése Györgyre terelte a gyanút.

Talán ő használhat, mondhat valamit.

Miért ne keresném föl?

Hogyha — mint a portás megjegyezte — sokat járt-kelt a világban, talán összekerült Dévényivel is, sőt esetleg tudja, hol találhatom meg, vagy legalább hallott róla egyet s mást.

Persze nem nagy sánszom volt rá, hogy ezen a módon megtudjak valamit, — de hát a vizbefuló nem kap-e utána a szalmaszálnak is?

Horváth éppen a Metropole-szállóban lakott és amikor odamentem, szerencsémre otthon találtam.

Nagyon meglepett a lakása. Saját butoraival rendezte be, úgy látszik, a szobákat, még pedig pompás butorokkal. Semmi sem volt ott, ami a fogadóban szokásos berendezésre emlékeztetett volna. Az egész helyiség előkelő izlésre mutatott, egy elkényeztetett világfi izlésére.

A kényelmes angol bőrfotelekkel szemben hosszú, drága kerevet volt és keleti szőnyeget is láttam. Valódi indiai selyemből készült függöny takarta el az ablakokat. A faldiszek közt sok ritka, csudás szerkezetű fegyver volt; közte damaszkuszi acélpenge, mór tőr s egy valódi „Andrea ferrera“ — amint megjegyezte. Itt-ott egy szép eredeti rajz, sőt festmény, a kandalló párkányán fotografiák s egész csomó porcellán-tárgy az etagére-n.

Maga a házigazda magas, sovány férfi volt; közepes termetű; rögtön szembeötlött rajta a monokli és az előreálló fogsor, aztán egy erős, szurós nézésű szempár és a vékony, nagyon vékony ajak. A széles arc

simára volt borotválva s a feje már kopaszodott.

Amikor bekopogtattam, abbahagyta a munkáját — irt éppen — s az éles szemek kérdőn, mondhatnám bizalmatlanul is néztek rám.

— Engedje meg . . . Biró a nevem, Biró Dénes, — mutatkoztam be. — Engedje meg, hogy zavarjam . . . A nevem tán ismerős ön előtt a Fényes-ügyből kifolyólag.

— Igen, igen, Biró mérnök ur . . . emlékszem . . . Azt hiszem, hogy ez a szék a legkényelmesebb . . . Parancsol cigarettát? Tessék! Ajánlhatom, magam hozom Alexandriából.

Horváth azután óvatosan bezárta az íróasztala fiókját és hanyagul hátradőlt a székében.

— S hogyan viseli el a szegény György az ő sorsát? — kérdezte. — Bajos, nagyon bajos az állapota. Nem is képzelem, mennyire boszankodtam akkor, hogy elszóltam magamat, bár akaratlanul. De hát, hogyan is sejthettem, mi lesz a következése?

— Persze! Nézetem szerint a legcsekélyebb vád sem terheli önt ezért. Különben legfőlebb csak gyorsította a katasztrófát, mivel a György elfogatása minden esetre bekövetkezett volna. Sajnos, nagyon szomorú a kilátás ránézve. Remélem, hogy

ön, amennyire hatalmában van, támogat a védelmében.

— Ó, örvendek rajta, ha valami módon hasznára lehetek. Nem tudom azonban, hogyan . . .

— Ezt akarom elmondani, Horváth ur. De előbb föl akarnám világosítani, hogy a dolog miért érdekel annyira. Fényes huga a menyasszonyom.

— Hallottam már.

— Nos, igen. Mi erősen meg vagyunk győződve a György ártatlanságáról, ha elene is szól a látszat. Bizony pár nappal ezelőtt egyáltalán nem bíztam a kiszabadulásában, de mióta a meggyilkolt nőről konstatálták, hogy Telkessy László gróf leánya, azóta megint bátorságra kaptam.

— S aztán? — kérdezte Horváth, miután hosszú szünetet tartottam.

— Teljes nyíltsággal akarok önnel beszélni, Horváth ur, — folytattam — mert azt hiszem, valóban segíthet. Sokat utazott mindenfelé, tömérdek embert ismert meg. Azt szeretnők tisztázni, hogy mi lett a gróf-kisasszonyból s hallottuk, hogy valaki világosságot deríthetne a titokzatos eltűnés homályában. Csakhogy azt a valakit meg kéne előbb találni.

— És ki volna az?

— Egy Dévényi Artur nevű ember. Ismeri véletlenül?

Horváth Lajos féltucat füstkarikat eresztett a levegőbe s aztán sajátságos mosolylyal nézett rám.

— Ismerem véletlenül, — felelt az én szavaimmal. — Valaha közel is állott hozzám, de az utolsó két-három esztendőben nem láttam. Levelet azonban kapok tőle olykor-olykor.

Ez az értesítés tulboldoggá tett. Micsoda jó ötlet volt, hogy ezt az urat fölkeressem !

— Ujabban érkezett levele ? — faggattam.

— Az utolsó . . . nézzük csak — Horváth gondolkozott kis ideig — igen, igen, négy hónappal ezelőtt érkezett, ha jól emlékszem.

— És hol volt akkor ?

— Oszkendéből irt, ahonnan Londonba s később Newyorkba akart utazni.

— Tehát Newyorkban kellene tudakozódni.

Horváth nevetett.

— Lehetséges. De, aki Dévényit ismeri, az tudja, hogy szinte kizárt dolog — az ő nyomát követni. Ha Newyorkot említi, épugy kereshetjük Floridában vagy San-Franciskóban. Sokat utazik.

— És mit tenne ön ilyen körülmények közt, — kértem a tanácsát.

— Kutasson mindenesetre Newyorkban.

– Van ott egy jó barátom, konzul . . .

– De ne számitsen biztos eredményre. Különben levelet várok tőle s úgy hiszem, nemsokára megjön. Majd meglátjuk aztán a többit. Talán meg van még az utolsó levele, – a címet esetleg fölhasználhatja . . . Engedje meg . . .

– Kérem.

Kinyitott egy szekrény-fiókot és végignézte a kinos rendben összerakott leveleket. Sokáig kotorászott a nagy halomban.

– Attól tartok, – mondta aztán – hogy még sincs itt . . . Bizony, nincs . . . Most jut eszembe, sok egyébbel tűzbe dobtam már.

– Kár, nagy kár!

De mégis szerettem volna egyet s mást megtudni erről az emberről.

– Nagyon jól ismerte, Horváth ur?

– Na, igen, – amennyiben három hónapig laktam vele együtt. Nizzában, Monte-karlóban. Aztán jó ideig nem láttam, amig végre – három évvel ezelőtt – a csömöri-uti lóversenytéren találkoztunk.

– Mit beszélt akkor?

– Ugy vettem észre, hogy kitűnő anyagi helyzetbe került, pompásan rendbe szedte a szénáját és most élvezni akarja a vagyon-nyújtotta gyönyörüségeket. Vadászterületet is bérelt s meghívott, látogassam meg ott. Szívesen megígértem, de nem ju-

tott rá időm s amikor utoljára találkoztam vele, már elhagyta a vadászkastélyt. Külföldre készült. Maga se tudta még, hogy hová! A levele azonban később megjött.

— Honnan?

— Párisból. Évenként három-négy levelet váltottunk és mint említettem, legutóbb Osztendéből irt.

— Amikor a vidéki kastélyban lakott — mondtam — élénken érdeklődött Telkessy Flóra grófkisasszony iránt és amint hallottam, meg is kérte a kezét édesapjától. A gróf határozottan elutasította és rövid idővel aztán eltűnt a kontessz. Nem gondolja Horváth ur, hogy Dévényi szerepet játszott akkor s — nyiltan szólva — rábeszélte a hölgyet, hogy szökjék meg vele?

Horváth ur hátradőlt a székében és elgondolkozott.

— Nehéz erről nyilatkozni, mi mindenre képes egy férfi, ha nőről van szó — mondta lassan. — Különben meg vagyok róla győződve, hogy Dévényi nem hagyná faképnél azt a nőt, ha egyszer melléje szegődött, még pedig annyira. Ilyen alávalóságot ő nem tesz meg. Nem, mérnök ur.

Horváth aztán fölállott, egészen a közelembe lépett és a szemembe tekintett, majd így folytatta:

— Dévényi Artur nem olyan ember!

Ez egy őszinte, becsületes jellem, amilyenek saját magamat tartom!

— Mindenesetre kitűnő szószólóra akadt önben, Horváth ur! — jegyeztem meg.

Tagadhatatlanul meglepett, hogy anynyira melegen nyilatkozott a barátjáról. Nem is képzeltem volna, hogy ez az ember ennyire lovagias legyen.

Horváth nem reagált a megjegyzésemre, hanem így folytatta:

— Különben nem hiszem, hogy Dévényiben megtalálja azt a férfiut, akit keres, mert ő elhagyta Magyarországot rögtön a hölgy eltűnése után. Ha egy férfi addig jár egy nő után, amíg az vele meg nem szökik, akkor nem is hagyja cserben egyhamar . . . olyan gyorsan . . .

— Ebben némileg igaza lehet.

— Persze, mégis jó volna, ha Dévényit megtalálhatnók, — mondta Horváth. — Newyorkban, ahová értesítése szerint utazott, van néhány jó barátom, akiknek örömmel irok.

— Nagyon lekötelezne, Horváth ur. Szíves ajánlatát köszönettel fogadom.

— Helyes, — szólt Horváth — nyomban irok és kábeltávíratot kérek válaszul, arra az esetre, ha Dévényit megtalálják.

Miután ismételten köszönetet mondtam, fölálltam a helyemről, hogy távozzam.

És most tapasztaltam ismét, hogy milyen apró véletleneken múlnak az élet legnagyobb dolgai.

Néhány fegyver nagyon fölkelte az érdeklődésemet s az ajtó felé haladva, megjegyzést is tettem rájuk. Horváth rögtön készen volt néhány érdekes magyarázó szóval s szakszerű fölvilágosítást adott a ritkább tárgyakról.

Erről beszélgetve, megállottam a szekrény mellett, melyből előzőleg az említett levelet kivette.

A sietségében nem tolt be egészen a fiókot és így észrevettem egy fotografiát, amely a fiók jobbsarkában néhány irat fölött volt.

Csak futólag érintette a tekintetem, de ez az egy pillanat elég volt arra, hogy memoriámat felébressze.

Hol és mikor láttam ezt a képet, a mely fiatal nőt ábrázolt? Töprengtem, törtem a fejemet, mialatt Horváth csevegett.

De nem tudtam rájönni.

Végre elbucsuztunk s én gondolatokba mélyedve távoztam. Már a lakásom elé érkeztem, akkor eszembe ötlött, hogy az a fotografia miért tűnt fel nekem annyira?

Csakugyan láttam már és pedig a főkapitányságon, — a Telkessy grófkisasszony neve fölött.

Mi volt ez?

Ki lehet ez a nő?

Ki dugta bele arcképét az eltűntek albumába és milyen célból?

E mögött bizonyára fontos titok rejtezik!

IX.

Ripacséknál.

Amidőn garszonlakásomba benyitottam, azzal jött elém az inas, hogy egy ur várakozik rám odabent.

A távollétem alatt valóban ugyancsak kényelmesen elhelyezkedett valaki a szobámban, amelyet vastag füstfelhő töltött meg. Az idegen szétterpesztett lábakkal horkolt a karosszékemben s egyik kezével a nyitott szivardobozra támaszkodott.

A vendégnek simára borotvált, beesett arca volt, amelynek sápadtsága, gyűröttsége a gyakori éjszakázásról tett tanuságot. Orráról viszont nem nehéz volt kitalálni, hogy nem gyűlöli az itókát. Öltözete nagyon divatos lehetett — tiz évvel ezelőtt, de azért nem volt gyűröttebb az arcánál.

Nyugodalmas álmában nem akartam megzavarni s ezért csendesen helyet foglaltam és olvasgatni kezdtem az estilapot.

Vége felé jártam már, amikor megmozdult, nagyot nyújtózkodott és fölnyitván a szemét, észrevette a jelenlétemet.

— Kitűnő szivarok, mérnök ur.

— Örülök, hogy izlik, — feleltem udvariasan. — Parancsol még egyet?

— Nincs ellene kifogásom, — mondta nyugodtan és újra rágyújtott.

Minthogy a kérdést, nem valami komolyan értettem, fogtam a dobozt és beletettem egy szekrénybe. Az idegen kissé sóvár tekintettel nézte ezt, majd így szólt:

— Ön persze nem tudja, kivel beszél?
Zrinyi Tihamér!

Meghajoltam.

— Zrinyi Tihamér, — ismételte.

— Igenis.

— S még egyszer ismétlem: Zrinyi Tihamér. Valóban, mérnök ur, csak egy Zrinyi Tihamér van s nem is lesz több!

— Hála Istennek! — gondoltam magamban.

— Miben látott, mérnök ur?

— Miben? Sajnos, nem emlékszem rá, hogy egyáltalán láttam volna önt, Zrinyi ur.

— Nem látta Zrinyi Tihamért! — sópánkodott. — Bizonyára téved! Hiszen csak ismeri Derblay-t a Vasgyárosból, vagy az újabb szerepek közül Adorjánt a . . .

— Nem tudom, miről beszél, — szakítottam félbe türelmetlenül, — de nem

volna szíves megmondani, hogy miért jött? Az ön híres sikerei nagyon tiszteletreméltók lehetnek – azt vettem ki a szavából, hogy színész – de én nem értek az ilyesmihez.

Zrinyi ur, aki tipusa volt a vidéki vándor-színésznek, fölsóhajtott.

– Ha ezek a szivarok igazán kitűnőek nem volnának, távoznék most, tisztelt mérnök ur, de így már csak elmondom, ami érdekli.

– Végre!

– Ugy-e érdekli még a József-utcai gyilkosság?

Rögtön csupa fül voltam.

– Hogyne! Halljuk!

– Azt hiszem, tudok egyet-más, aminek hasznát veheti. Ez a Telkessy Flóra grófnő ugyanis abban a kedvező helyzetben volt, hogy tizennégy napon át velem együtt léphetett föl ama darabok főszerepeiben, amelyeket ön az imént nem tartott a figyelmére méltóknak. Én játszottam Derblay-t, ő Claire-t, én játszottam Adorjánt, ő Mariskát, én játszottam . . .

– Hol és mikor?

Zrinyi ur a maga gondolatmenetét folytatta.

– Szóval együtt „pályáztunk“. És higgye el, zsufolt házak előtt! . . . Drámai szende volt.

– Biztos abban, hogy nem téved? – kérdeztem, mert a dolog kissé gyanusnak tetszett.

– Mérnök ur, amit Zrinyi Tihamér mond, az olyan, mint a szentírás.

– Akkor bizonyára művészi neve volt a hölgynek?

– Persze Hegyessy Irénnek nevezte magát. Én magam csak akkor tudtam meg a valódi nevét, amikor a fotografiáját megpillantottam, amely most annyi kirakatban látható.

– Nem téved Zrinyi ur? A kép talán csak nagy hasonlatosságot mutat és Hegyessy kisasszony egészen más valaki?

– Nem hiszem, az idő is egyező. A hölgy egy évvel azután szerződött a társulatunkhoz, hogy a Telkessy grófkisasszony eltűnése nyilvánossá lett és mindnyájan észrevettük rajta, hogy finom privát nő, aki azonban sokat hányódott-vetődött . . . De a fő a kép! Akárki legyenek, ha ez nem ő! A vak is látja! Nyulassy Miska . . . Ugy-e ismeri, Nyulassyt a komikust? Nem? . . . . Ugyan ne mondja . . . Nyulassy figyelmeztetett a képre először s aztán mások is említették a régi társulattól. Összejöttünk, tetszik tudni, a színészvásár alkalmából Budapesten, ahol különben nem méltányolják a vidéki művészt! . . . Mind fölismerték a

képen. Nem vonható kétségbe. Bizhatik a szavamban, mérnök ur.

— Kérem! A fölvilágosítást nagyon köszönöm s szeretném, ha mindent elmondana, amit Hegyessy Irénről tud . . . Tetszik még szivar?

— Nem utasítom vissza. Igazán nagyon jó, mérnök ur, ilyen aromájut rég nem szittam. Viszont el is beszélek mindent.

— Kezdje hát!

— Amikor hozzánk jött, éppen egy kis alföldi városban játszottunk. A mezei munka kezdődött, meleg is volt, bizony alig volt a nézőtéren más, mint potyajegy. Kántálhatták az elsőrendű tagok is:

Kórista-élet kutyakenyér,
Orditni mindig, harminc forintér . . .

Kutyául ment a dolgunk, ebben a kárikulában . . . Hát akkor jött Hegyessy Irén. Már nem igen tudom, hogy Völgyi Aladár — tetszik tudni, ez volt a bonvivántunk — honnan, milyen uton-módon hozta a direktorhoz, de az öregnek mindjárt annyira megtetszett, hogy rögvest szerződtette.

Völgyi nagyon vigyázott a nőre s egyszer meg is fenyegette Várhidy kollégánkat, hogy letöri a derekát, ha Irénke táján legyeskedni merészel. Csunyan összevesztek s a színházi törvényszék a Várhidy pártját

fogta, mert tetszik tudni, a direktorné meg Várhidy . . .

— Ez tán nem tartozik ide.

— Szóval Völgyi tizennégy nap mulva elment. De mindig a társulat nyomában utazgatott és ahol Hegyessy Irén tartózkodott, Völgyi is biztosan ott volt.

— Szerették egymást?

— Nem mondhatnám. Csak jó szívvvel voltak egymáshoz, de szerelemről nem lehetett szó köztük.

— Aztán mi történt?

— Hegyessy Irén eleinte néhány kis szerepben lépett föl, de mind olyan jól csinálta, hogy meg voltunk vele elégedve. Egyszer aztán a régi Margitunk — a Kaméliás hölgyben — nagyot lumpolt és annyira berekedt, hogy csak hápogott. És Hegyessy Irén beugrott helyette, mert titokban betanulta a nagy szerepeket is. Nagyszerűen játszott. Kolosszális sikere volt! Egészen elfeledtük, hogy milyen nyomoruságos fészekben vagyunk. Különb volt Márkus Emiliánál is, becsületszavamra. És másnap ráduplázott.

— Hogyan?

— Juliát játszta Shakespeare veronai tragédiájában. Magam is jobban vigyáztam és szinte csudálkoztam magamon is, hogyan megváltoztatott. Komolyan, dobogott a szívem és lázba borult az arcom, amikor szem-

bekerültem vele és elsuttogtam a gyönyörű sorokat :

Ne esküdj! Néked örvendek, de nem
 Ez éji frigynek ; ez oly hirtelen,
 Meggondolatlan, túlszilaj s hasonló
 A villámhoz, mely nincs már, mig kimondod,
 Hogy im villámlik . . . Nos szép álmokat!
 Oh, szerelmünknek e bimbója majd
 A nyár hevéen szép virággá feselhet ;
 Mig nemsokára viszontlátjuk egymást,
 Jó éjt s oly édes békét hajnalig,
 Mint a minő itt, szivemben lakik !

Hirtelen megcsinálta a karrierjét. Az-
 tán még egy szerepben lépett föl és a pub-
 likum szinte őrjöngött a nagy jelenései után.
 Monna-Vanna volt az utolsó szerepe.

— Miért az utolsó ? — kérdeztem a
 színésztől.

— Eltűnt ! . . . Később hallottuk, hogy
 valami levelet kapott, amely nagyon meg-
 ijesztette, sőt állítólag folytonos rettegésbe
 ejtette. Annyi bizonyos, hogy hirtelen el-
 tűnt és Völgyi szintén . . . Ne szólj szám,
 nem fáj fejem . . . És ez minden, amit He-
 gyessy Irénről tudok . . . A szájam pad-
 lása kiszáradt a sok beszéd-től, kedves mér-
 nök ur . . .

Megértettem a célzást és kielégítettem
 a Zrinyi ur szomját, aztán megkérdeztem:

— És az a Völgyi Aladár? Nem tud róla többet?

— Semmi fontosat. Szegény szinfalhasogató volt. Legjobban játszta még Renét a Lili-ben s ez is elég gyöngye volt.

— A külseje milyen?

— Minden, csak nem a hóditó Adonisz. Nem hogy Szirmai vagy Beregi, de még Gyöngyi Izsó is daliás ifju legény volt, hozzá képest. Ivott is az öreg, de józanon nagyon kedves fiu volt. Különben kitűnő lóismerő volt s azt mesélte, hogy valamikor pompásan tudott franciául, sőt görögül meg latinul . . . Ugy is nézett ki. Sokféle foglalkozása volt, még Transzválban is járt és valami nagy kalamajkában elvesztette a fél karját.

— A félkarját? Ez már feltűnő ismeretű jel . . . S ön azt hiszi, hogy Völgyivel szökött meg a hölgy?

— Hát kivel szökött volna? Csinos leány és a férfi . . . mondom, józanon kedves fiu. Rejtély a női lélek és de gustibus non est disputandum. A hölgy eltűnik, a férfi szintén. A többit mindenki sejtheti. Ne szólj szám, nem fáj a fejem. Hiszen érti . . .

— Hallattak később magukról?

— Völgyit még többször látták, de

Hegyessy Irén nyomtalanul eltűnt s csak most láttuk viszont – fényképen.

– Tud még valamit?

– Érdekli talán, hogy . . . azt hiszem, egész sereg imádója volt a hölgynek. Nyomban azután, hogy minket elhagyott, fölbukkant egy férfi, aki róla kérdezősködött s a mikor hallotta, hogy Völgyivel eltűnt, borzasztó savanyu képet vágott.

– Milyen volt ez a férfi?

– Azt már nem tudom. Csak pár óráig maradt ott, de éppen elég ideig arra, hogy meggyűlöltesse magát. Nem szerettem volna azoknak a bőrében lenni, akikkel ott érintkezett. Ugy viselte magát, mint egy kiszabadult őrült.

A később érkezett udvarlóról se hallott többet?

– Se róla, se hozzátartozóiról. Még csak annyit bátorodom megjegyezni, hogy jelenleg a Népligeti Szinkörben vagyok szerződve és a jövő héten lesz a jutalomjátékom, amikor is alkalma lesz önnek Zrinyi Tihamért a legjobb szerepében látni. II. Rákóczi Ferenc fogsága. Remélem, hogy a nevezetes estén viszontlátom.

– Kimegyek, legyen nyugodt, Zrinyi ur. Igyekszem rajta, hogy szíves fölvilágosítását némileg megháláljam. Van önnél véletlenül belépő jegy?

– Kedves uram, ön praktikus ember,

szolgálhatok vele. Tetszik páholy ? . . . Ez harminc korona volna, méltóztatik tudni . . . fölemelt helyárok . . . Köszönöm szépen ! . . . Tehát a jövő héten, pénteken . . . Köszönöm, köszönöm, veszek még egyet, ha mindenáron akarja . . . Pompás szivar!

Rágyújtott a kabanószra s aztán elhagyta Zrinyi ur a szobámat.

X.

A grófnő — tolvaj?

Aznap este nagyon megvárakoztattam Magdáékat, mert roppantul lassan, szórakozottan öltözködtem át a szmokingomba, annyira elfoglaltak a gondolataim. Huszonnégy órával előbb még keservesen panaszkodtam, hogy semmi nyomra nem jutok és most mennyi fontos szálát tartok a kezemben!

A Horváthnál tett látogatás eredménye ugyan csekély kézzelfogható hasznót jelentett egyelőre számomra, de a színész olyan tényeket és adatokat szolgáltatott, amelyeknek értéke megbecsülhetetlen — föltéve, hogy valóság az alapjuk.

A szerencsétlen nő életéből egészen új fejezet tárult a szemem elé, — változatos, kinos élményekkel teli fejezet.

Hogy a szinpadon akarta megszerezni a kenyerét, azon nem csodálkozom, de hogy

bizalmas lábon állott egy harmadrangu vidéki színészszel, ez meglepő, kellemetlenül frappáns tapasztalat volt.

S ha vele szökött, ki volt a rejtelmes harmadik férfi, aki itt olyan hirtelen mód bukkant föl s micsoda igénye lehetett neki a hölgyre? Ha pedig ő volt, akivel megszökött, miért állott bizalmas viszonyban a félkaruval?

Rettentő bonyodalom! Minél buzgóbban fáradoztam rajta, hogy a csomót megoldjam, a fonalak, úgy látszott, annál inkább összekuszálódtak.

Fényesékhez voltam meghiva aznap estére s odamenet nagyon rosszul esett arra gondolnom, hogy a Zrinyi leverő értesítését el kell mondanom a szegény Magdának.

De hiába, megfogadtam, hogy nem hallgatok egyetlen lépésről sem, amely ebben az ügyben történik.

Vacsora után félrevonultam Magdával s elbeszéltem neki, hogy mit hallottam délután.

Horváth információját nem sokra takálta, de annál többre a fényképről elmondott megfigyelést. Amikor pedig Zrinyi Tihamér előadását ismételtem előtte, a nyugalma teljesen odaveszett és szakadatlan izgalomban járt föl-alá.

— Ó, Dénes, — tört ki végül belőle,

— ha meggondolom, hogy György egy ilyen asszonyért áldozta föl az életét. Borzasztó! Érthetetlen, hogy lehetett ennyire rövidlátó!

— Bizony a nő itt nagyon rossz világításban mutatkozik s magaviselete nem éppen dicséretesnek látszik.

— Látszik? Nyiltan ki lehet mondani, hogy egészen közönséges perszóna volt.

— S régi barátom, Szabolcsy lelkész mégis a legnagyobb elismerés hangján beszél róla. Mindennap látta és jól megfigyelhette egyidőben.

— De hogyan egyeztessük össze a lelkész ur információját azzal a barátsággal, amelyben Völgyi Aladárral volt? Azzal a Völgyivel, aki még Zrinyi Tihamér szerint is kétes jellemű alak volt.

— Be kell vallanom, Magda, hogy ezt a két értesítést nem tudom összhangba hozni. Itt új talány előtt állok. Szabolcsy barátomnak hihetek, hinnem kell, — míg Zrinyiről semmit se tudok. Ez a ripacs hazudhatott is, amennyire csak tőle kitelik.

Magda hosszasan elgondolkozott, aztán így szólott:

— Ha a nő, mint Zrinyi állítja, az eltűnése után egy évvel ment a társulathoz, s néhány hónappal később lépett ki, ez a dolog éppen akkor történhetett, amikor György vele az elhagyott kis faluban talál-

kozott. Talán egyenesen odautazott s ebben az esetben könnyen megtudhatnók, hogy egyedül volt-e, amint György találta, vagy barátai kísérték el oda. A te helyedben, Dénes, rögtön elutaznék a faluba, hogy megállapítsam ezt.

— Pompás ötlet, Magda! Belőled kitűnő detektív válnék.

— Csoda-e, Dénes, hogy ilyen veszedelmes időben, a sok keserves megpróbáltatás acélosabbá teszi az akaratot, élesebbé az észet? Te is olyan energikussá lettél!

Ennek újabb bizonyítékát kellett adnom: karomba vontam és hevesen megcsókoltam a leányt. S ő nem is igen ellenkezett . . .

Utaztam egész éjjel és másnap délelőtt érkeztem a kis helységbe, ahol György az asszonyra talált, ami olyan végzetes befolyással volt az életére.

A Fehér Ló-hoz címzett fogadónál rosszabb szállót is láttam már, — az igaz, hogy keveset. Azon a vidéken jó hire volt, ami özvegy B. Tóth Jánosné gondosságának köszönhető.

Első dolgom volt, hogy megbarátkozzam a természetes asszonysággal, aki az ura halála óta szorgalommal végezte a fogadóban a gazda és gazdasszony tennivalóit.

Magyar emberek közt, ahol olyan nagy a sógorság, komaság, félórai beszélgetés

után rendszerint kiderül, hogy akad közös ismerős, vagy akár rokon is a familiában. Ebéd után kisütöttük, hogy lelkész-barátom unokaöccse a derék asszonyságnak.

Ezek után már több bizalommal kezdtem az utazásom célját megközelíteni.

– Emlékszik egy Seress vagy Hegyessy nevű kisasszonyra, aki körülbelül fél esztendeje itt lakott?

– Hegyessyre nem, de Seress nevűre igen. Hallotta kérem, hogy meggyilkolták és az is benne volt az ujságban, hogy éppen az a Fényes György ölte meg, akivel itt ismerkedett össze? De ezt már nem hiszem, uram, ha minden egyéb igaz volna is!

– Örvendek rajta, kedves Tóthné, mert én jóbarátja vagyok Fényesnek. Kérem, mondjon el mindent, amit Seress Elláról tud.

– Vagyis Telkessy Flóra grófkisasszonyról, – szólt közbe a fogadósné, – mert némelyek szerint az volt az igazi neve.

– Ugy van. Nagyon hálásak lennénk, ha valami kedvezőt mondhatna a barátunkról. A maga vallomásától függhet, hogy egy ártatlan ember az akasztófára kerül-e, vagy nem?

Tóthnén meglátszott, hogy mód fölött meghatotta az a jelentőség, amelyet szemé-

lyének tulajdonitanak és nagyon ünnepies módon kezdte.

– A mult évben, péntek este volt, láttam először a szegény Telkessy grófkisasszonyt. Magyarában jött ide és azt kérdezte, hogy adhatnék-e neki egy kis szobát. Kapott is, aztán mindvégig ott lakott. Ebédelni ritkán jött át a vendéglőbe s ha idegen embert látott meg benne, mindjárt visszament a szobájába és ott evett.

Másnap egy félkaru, hirtelenszőke ur érkezett a községbe és ugyancsak itt akart lakni. De már nem volt hely; átküldtem hát a Barossékhoz. De mindig a Flóra, vagy Ella kisasszonnyal – amint mondani tetszett – járt-kelt. Hamar üres lett a nagy szoba és akkor hozzánk költözött ő is. Ez a következő hétfőn volt, jól emlékszem rá.

Aznap jött, úgy déltájt, egy ember és beült a korcsmába. Várt, amig ők kimentek a szobájukból, aztán nagyot káromkodott és utánuk szaladt. A kertben sétáltak és a lugas mögött érte utól őket.

Hogy mit beszéltek, azt nem értettem, de lerítt az arcukról.

Flóra kisasszony mindjárt belekapaszkodott a Völgyi ur karjába és látszott rajta, hogy borzasztóan megijedt. Azt hittem, menten a föld alá sülyed. Völgyi ur kihuzta a félkarját az övéből és kettejük közé állt. Nagy hangon voltak, már azt

hittem, hogy az ujonnan jött megüti Völgyi urat.

De akkor hozzája lépett Flóra kisasszony és mondott neki valamit. Ez, úgy látszott, lecsillapítja egy kicsit, nagyon csodálkozó képet vágott és az ütésre emelt karja lehanyatlott.

Aztán mindnyájan lecsöndesedtek, együtt bejöttek és beültek a tiszta szobába és ott beszélgettek nagyon sokáig.

A két ur együtt távozott, mintha a legjobb barátok volnának.

Flóra kisasszony nagyon szomoru volt, amikor a szobába bementem. Borzasztóan sirhatott, mert a szeme egészen vörös lett.

De másnap reggel megint a rendes színben volt, olyan is maradt és úgy vettem észre, hogy ők hárman megegyeztek.

Egy nappal később Völgyi ur és Kende ur, mert így hívták az ujonnan jöttet – együtt utaztak el és magára hagyták Flóra kisasszonyt és ő megint nagyon szomorúnak látszott.

Lassankint megvigasztalódott, munkához látott. Festett és mindenféle kézimunkát csinált. Azt hiszem, megkereste a kenyerét vele, mert nagyon szorgalmas volt.

Egyszerre visszajött a két ur és úgy tettek, mintha a legjobb barátok volnának. Jól emlékszem erre a napra is, mert az

éjjel törtek be odaát a Bakonyi nagyságos urék kastélyába és nagyon kifosztották.

Flóra kisasszony szörnyen örült, hogy eljöttek és itt is maradtak az egész héten át, vagy tán még tovább és mindennap kirándultak.

Aztán megint elutaztak és a kisasszony egyedül maradt és pár nap múlva jött a Fényes ur a barátjával.

A barátja csak rövid ideig maradt itt és akkor észrevettem, hogy Fényes ur mindig a kisasszony körül jár-ke. Ugy vettem észre, hogy ő is kedveli a fiatal urat és már azt hittem, hogy eljegyzés lesz belőle. Egyszerre csak hozzám jön a kisasszony és azt mondja:

— Kedves Tóth néni, én holnap reggel elutazom, de kérem, a világért se mondja el senkinek, hogy megyek.

Megigértem és hallgattam. De aztán, mikor láttam, hogy Fényes ur mennyire a szívére veszi, nagyon megbántam. Bejárta az egész környéket és nyugtalanul kérdezősködött, hogy nem látták-e a kisasszonyt. Akkor nagyon sajnáltam, de most azt hiszem, mégis jobb volt, hogy nem találta meg.

— Miért gondolja ezt?

Tóthné óvatosan körülnézett, odament az ajtóhoz is, hogy megnézzze, jól be van-e téve, aztán halkán mondta:

— Nem tudom, kedves uram, hogy elmeséljem-e, vagy nem? . . .

— Nyugodt lehet.

— Elmondom hát, mert ugyis nagyon nyomja a szivemet és talán használok is vele, ha ön előtt elárulom . . . Ella vagy Flóra kisasszony, ismétlem, hirtelen módon utazott el innen és a sietségében itt hagyta a kis kézitáskáját. Hónapokon át maradt itt és nem is gondoltam a kinyitására, mert mindig azt hittem, hogy ir majd érte. Végre is kinyitottam — hátha benne van a címe? Ezt nem találtam meg, hanem más olyan dolgot, ami egészen megdöbbenett.

— Micsodát? — kérdeztem kissé türelmetlenül.

— Néhány zsebkendőt és alatta egy üres hosszukás táskát, melyet jól ismertem abból az időből, amikor a kastélyban szolgáltam. Bakonyiné őnagysága az ékszereit tartotta benne. S ellopták tőle, amikor Telkessy Flóra grófkisasszony nálam lakott.

XI.

Az elzüllött testvér.

Flóra grófkisasszony lopott holmit tartott magánál s talán maga is tolvaj volt! Hát nem egyre sötétebbnek mutatkozott-e ennek a nőnek a jelleme, — sötétebbnek minden lépéssel, amelyet a multjának kutatásában tettem.

Nem sokáig maradtam a kis községben. S mihelyt a fővárosba visszatértem, Magdához siettem, hogy az utam eredményéről beszámoljak.

Végighallgatott és nem nyilvánított utána véleményt, de a tekintete világosan elárulta a megvetést, sőt irtózást, amelyet az elhunyttal szemben érzett.

A György ideálja tolvajok cinkosa!

Hirtelen megszólalt:

— Dénes, egy reménysugár! Egészen új ötletem támadt. Ez a Flóra grófnő mindennek ellenére talán mégis csak az, aminek György tartotta — nemes teremtés. Hátha

az akarata ellenére lett a két férfi büntársává?!

Csóváltam a fejemet.

— Magam is gondoltam ilyen eshetőségre. De sajnos, egyetlen bizonyíték sincs a föltevés mellett. Sőt! Nem egészen le volt-e verve, amikor ők ketten elhagyták? És nem örült-e gyermek módjára, amikor a rablóhadjáratból visszatértek? Tóthné mondta így s Tóthnét becsületes, jó asszonynak tartom. Attól félek, hogy önként szegődött a latrok társaságába.

— Szegény György! — sóhajtott Magda. — Borzasztó hatással lesz rá, ha megtudja a fölfedezéseket. Az ő szemében valóságos angyal volt ez a nő.

— Meg kell tudnia a valóságot!

— Csak egyet nem értek, — folytatta Magda, — Györgynek hallania kellett róla, amikor a nő hirtelen elutazott s nyomozni kezdte, hogy ez a két ember, Völgyi és Kende meglátogatták a nőt és barátságosan érintkeztek vele. Nem szólt erről semmit, Dénes?

— Nem. Egyetlen szóval se említette őket.

— Ez még nem jelent semmit. Talán csak akkor nem akart nyilatkozni róluk. Vagy izgalmában el is feledhette. Jó volna fölkeresni Györgyöt s erre a pontra vonat-

kozólag egyenes kérdést intézni hozzá. Én azt hiszem, nagyon fontos volna ez!

— Megtehetjük a kísérletet.

Másnap délelőtt kijártam az engedelmet, hogy a foglyot meglátogathassam.

Megdöböntett, olyan rossz színben táltam. Apatikusan, teljesen érzéketlen arccal fogadott, — mintha alig ismert volna rám s nem érdekelné a megjelenésem.

Nyilvánvalónak látszott, hogy a kétségbeesés örvényéig jutott és ha nem érkezik gyors segítség, elveszti a józan eszt.

Azzal kezdtem, hogy melegen üdvözlök hazulról. Némán fogadta. A fejét az öklére támasztva, merőn a cella padlóját nézte.

Miközben elmondtam, hogy mi mindent, ujat hallottam, érdektelenül üldögélt ott, anélkül, hogy egyszer is fölvetette volna a tekintetét.

Kezdttem már attól tartani, hogy nem rázhatom föl fásultságából. Csak az elhagyott falu nevére neszelt fel és a figyelme kissé fokozódott, amíg utazásomat elmondtam.

— György, kedves, jó barátom — mondtam neki — tulajdonképpen azért jöttem ide, hogy kérdezzek valamit. Amikor utóljára itt voltam, beszéltél arról a nőről és a kisközségben való tartózkodásáról, de olyanformán emlékeztél meg róla, hogy egyedül volt. Most aztán megtudtuk, hogy

az odaérkezésed előtt két barátja lakott még a helységben — vele egyidőben. Tudsz erről ?

Ez a kérdés rögtön fölverte a letargiájából. A helyéről fölemelkedett és csaknem haragosan kérdezte:

— Ki jogosított föl rá, hogy beleavatkozzál ebbe a dologba ?

— Nyugodj meg, kedves barátom ; bizonyára nem tolakodó és fölösleges kíváncsiságból történik. Reméljük, hogy minden fölvilágosítás, minden új adat egy-egy láncszemmé válik, amelyből az ártatlanságod erős, széttörhetetlen bizonyítékait kovácsoljuk össze.

— Ezt szépen mondtad, de engem általa meg nem nyugtatsz.

Lázás izgalomban mérte végig a celláját. Egyszerre megállott és ezt kiáltotta :

— Nem érted, Dénes, hogy én inkább elszenvedem a halált, semhogy olyan dolgok napfényre jutását lássam, amelyek tán semmit se használnak s az ő boldogtalan életét az emberek mohó kíváncsiságának dobják oda zsákmányul ?!

— Hát tudtál a két emberről ?

— Igen.

— Kérdezősködtél is róluk a nőtől ?

— Igen.

— És mit felelt ?

— Csak azt mondta el, hogy ki volt az egyik férfi.

— Semmi egyebet? — faggattam.

— A másikra vonatkozólag minden kérdést visszautasított és kért, hogy soha többé ne említsem, ha szeretem őt. Természetesen eleget tettem az óhajtásának.

— Nem tudsz tehát semmit róla?

— Csak egyet . . . de ezt biztosabban a kétszerkettőnél . . . hogy a viszonya azokhoz az emberekhez egészen tiszta volt, minden gyanun fölülálló . . . és ha barátom akarsz maradni, épp úgy szemed előtt tartod a drága nő kérését, amint én.

— Bolondság az, György. Ezt nem szükséges tőlem megkivánnod. Gondold csak meg: ha Flóra grófnő valóban olyan tökéletes teremtés, amilyennek te tartod, akkor nem árthat a nyomozásunk; viszont, ha gátja akad annak, hogy éppen erre a momentumra világosságot vessünk, akkor a nő kinosan ferde helyzetbe juthat. Föltehetik még róla, hogy két veszedelmes alakkal bizalmas lábon állott.

Györgynek a keze ökölbe szorult és úgy lépett felém, mintha meg akarna ütni.

Egy-két perc múlva enyhültek az arcának eltorzult, vad vonásai és így szólt:

— Elfelejtetted, hogy egy halottról beszélsz, még pedig olyanról, akit a hitvesemmé akartam tenni.

— Nem, nem, György, csöppet sem. Éppen ezért szeretném olyan nagyon megvilágítani ezt a sötét zugot. Csak aztán, ha sikerült, állhat ő a helyes világításban előttünk.

— Az ég szerelmére, Dénes, végezzünk már ezzel. Mit akarsz ?

— Emlitetted, hogy az egyik férfi nevét megtudtad. Mondd csak, ki volt az ?

— A testvére !

— Testvére ? !

— Igen. Bátyja, aki rossz utra tévedt és akit úgy szeretett volna megjavítani. Többet magam se tudok.

Ez nagyon meglepő értesülés volt, de bizonyára azok közül való, amelyek annak a ravasz nőnek találékony agyából pattantak ki.

Nem is rossz ! Összekeverül egy pár zsiványnyal. Az udvarlója kérdi: „Kik ezek ?” Ügyesen felel: „Az egyik testvérbátyám, szegény megbotlott és a jó utra akarom visszatéríteni”.

— És a rablott holmi, — mondtam magamban dühösen, — az volt a téritő-kísérlet első gyümölcse.

A történetek után azonban nem árultam el a titkos gondolatomat s hangosan így szóltam :

— Micsoda meglepő felvilágosítás ? Ezt

a fítestvért meg kell találni. Melyik volt a kettő közül?

— Nem tudom. Mindent elmondtam, a mit tudtam és többet is, mint amennyire jögom lett volna.

Aztán elhallgatott.

Ingerültsége elmúlt és merev szemmel nézte ismét a padozatot. Csakhamar ugylát-szott, mintha egészen megfelejtkeznék a jelenlétemről.

Busan hagytam el.

Mi lesz ebből? Föltéve, hogy sikerül az életét megmenteni, marad egy borzalmasan fenyegető veszedelem, a megőrlés.

Azonnal megkezdtam a nyomozást abban az irányban, hogy Flóra grófkisasszonynak tényleg volt-e testvére?

Fölvilágosított erről a híres gótai almanach, amely az arisztokrata családok névsorát tartalmazza és Nagy Ivánnak a magyar nemesi familiákról szóló műve. Átkutattam mind a kettőt és azt állapítottam meg az előkelő gótai kalendáriumból, hogy a Telkessy-család feje most László gróf, gyermekei: Ferenc és Flóra.

Ez volt minden. Több gyermekről nem esett szó.

Ferenc gróf azonban nagyon szélés körben ismert és nagyrabecsült férfiu volt, főrendiházi tag, nagybirtokos, több vállalat

és jótékony intézmény vezetője, hozzáférhetetlenül tiszta jellemű arisztokrata.

De várjunk csak . . . később jutott eszembe, hogy az öreg gróf kétszer nősült s egy polgári származású özvegyasszonyt vett feleségül.

Mostoha fia is lehet!

Szabolcsy barátomhoz fordultam, hogy erről adjon fölvilágosítást. Postafordultával megérkezett a következő válasz:

„A grófnak igenis volt egy mostoha fia Jenőnek hívják. Körülbelül öt esztendősen lehetett, amikor édesanyja másodszor férjhez ment. Régen volt ez s én nem ismertem akkortájt a gyermeket. Ezért csak azt mondhatom el róla, amit másoktól hallottam.

Eleven, okos, de nagyon önfejű gyermeknek mondták, akivel a mostohaapjának sok baja támadt. Édes anyja gyöngéd, kézzel mindig elsimitotta a nézeteltéréseket, eloszlatta a félreértéseket, megbékítette az alapjában jószívű, derék grófot.

De amikor meghalt — s ez a Flóra kontessz születésekor történt — nagyon borus napok virradtak a fiúra. Az apa hidegen, szigoruan bánt vele, tanítói és a szolgaszemélyzet pedig követték a példát. Legboldogabb napjait még a gimnáziumban élte át.

Azután a budapesti egyetemre ment,

hogy jogot tanuljon, de ott könnyelmű társaságba jutott és nemsokára lejtőre is. Az öreg gróf ugyanis szükmarku volt vele szemben s a fiatalember a legfalánkabb uzsorások karmai közé esett.

Azonkivül még valami botrányba keveredett és az egyetemet ott kellett hagynia.

A gróf kifizette adósságait, néhány ezer koronát is adott még neki, de aztán egészen levette róla a kezét és az ifju itt nem mutatkozott többé.

Mesélték, hogy külföldre utazott, de biztosat sohasem hallottak felőle azontul.

Néha fölmerült a hír, hogy itt-ott látták . . . a montekarlói játékbank asztalainál, Berlinben — mint pincért — Newyorkban — mint tűzilegényt — de csak az az egy jelentés látszik bizonyosnak, hogy tönkrement.“

Magda megkönnyebbülten sóhajtott fel, miután ez a levelet fennhangon végigolvastam.

— Látod, Dénes — mondta — mégis csak volt egy testvérbátyja. És mennyire örvendek ezen az értesítésen. Nem gondold te is, hogy immár föltehetjük a legnemesebbet . . .

— Kiről?

— A nőről, hogy mindent megtett a rossz utra tévedt ifju megmentésére.

— Nem hiszem, Magda, hogy ezt —

— legalább egyelőre — biztosra vehetjük. Az a betörés, amelyhez minden valószínűség szerint segédkezet nyújtott, éppenséggel nem arra mutat, hogy a testvérét jobb utra igyekezett volna téríteni. De hát — akár-hogy is volna — most az a dolgunk, hogy ennek a testvérnek személyazonosságát megállapítsuk, hogy mindent pontosan tudjunk róla. Melyik volt a két barát közül — a félkaru Völgyi, vagy Kende?

— Valószínűleg Völgyi . . . Zrinyi Tihamér szerint rendetlen, kicsapongó életmódot folytatott és ez teljesen egyező a lelkész információjával.

— Igazad van. Én újra hozzáfordulok és megkérem, adjon róla kimerítő személyleírást is. Ez már határozott álláspontra vezethet, mert Völgyi hirtelenszőke volt, Kende pedig barna . . . Persze még aztán sem lehetünk készen a nyomozással — meg kell találnunk őt magát és ez aligha lesz könnyű.

— A félkaru talán ismét egy szintársulathoz csatlakozott, — vélte Magda.

— Lehet. S akkor tulajdonképpen nem is ütközik nagy akadályokba a kutatás. Félkaru színész nem sok van s az Országos Színészegyesület számon tartja, ha csak orfeumban nem működik. De aztán más bibije van a dolognak. A jövedelmező tolvajmes-

terséget miért hagyná el a sohasem eléggé
dus színészgáziért?

— Dénes, te nagyon pesszimista vagy
— jegyezte meg a menyasszonyom — talán
oktalanul fested most is falra az ördögöt.

Mihelyt hazaértem, megirtam a levelet
lelkész barátomnak.

Másnap i programomban pedig első-
nek vettem fel azt, hogy Horváth urat meg-
látogatam a szobájában látott gyanus foto-
grafia miatt.

XII.

A fénykép-tolvaj.

Reggelizés közben megváltoztattam a pontosan megállapított napirendet. Eszembe jutott ugyanis, hogy jó volna mindenekelőtt a főkapitányságra menni. Ezt meg is cselekedtem azzal a szándékkal, hogy szabályellenes dolgot igyekszem ott kieszközölni.

A tervem nagynehezen sikerült: a nyilvántartó osztály vezetőjétől megkaptam az engedelmet, hogy záros határidőre elvihetem azt a fotografiát, amelyet oda áluton – Flóra grófkisasszony arcképeként – be-csempészték.

A rendőrség Zrinyi-utca palotájából egyenesen a Metropole-szállóba siettem, hogy Horváth Lajossal beszéljek. A portás azt mondta, hogy otthon találom, mert meghült és ki sem mozdul hazulról.

Fölszaladtam a lépcsőn és gyorsan befordultam a második emeleti folyosóra,

amelynek oldalszárnyában lakott az emberem. A sarkon összeütköztem valakivel.

— Az ördögbe is uram! — kiáltotta egy ismerősnek tetsző hang — vigyázzon egy kicsit!

Bocsánatot kértem, amire valamivel halkabban folytatta:

— Jó, jó! Máskor több óvatosságot kérek.

Aztán elsietett, anélkül, hogy rámismert volna.

Annál gyorsabban fölismertem én, noha kifogástalan cilinderében, finom lakkcipőjében és hosszú Ferenc József-kabátjában egyáltalában nem emlékeztetett arra a kopott figurára, aki dr. Kovácsnak nevezte magát annak idején.

Mit keresett a Metropole-szállóban ez az ember, akit Flóra grófnő holtteste mellett láttam először? Talán Horváthnál járt? Miféle közös dolguk lehet?

Majd megtudom, — gondoltam magamba — és bekopogtattam hozzája.

Horváth nyilvánvalóan rossz hangulatban volt, mert a homlokát összeráncolta a szemével idegesen hunyorgatott, amikor — kissé száraz, ugyszólván savanyu hangon — fogadjistent mondott a köszöntésemre.

— Meg kell bocsátania, Biró ur, ha most nem a szokott mederben talál. Gyalá-

zatos náthám van s azonkívül néhány apró kellemetlenség is ért ma reggel, amelyek kihoztak a sodromból,

— Az utóbbiakhoz tartozik talán Kovács doktor is?

— Kovács doktor? — felelt kérdezve s csudálkozón tekintett rám.

— Az előbb kint, a folyosón találkoztam vele s úgy látszik, hogy innentávozott. Magas, sovány férfi, szakadozott, rövid mondatokban beszél.

— Ó, azt az alakot érti? . . . Azért járt itt, hogy segítséget kérjen és egy kis pénzzel leráztam a nyakamról. De nem azt a nevet mondta, amelyet ön említett. Ismeri?

— Hogyne! Utoljára, azaz először és egyetlenegyszer akkor éjjel láttam, amikor a gyilkosság történt. A jómadár ki akarta fosztani a halottat.

Horváth nagyot bámult és aztán megkérdezte:

— Szóba került a törvényszéken a neve?

— Persze! Neki köszönhetem, hogy elfogtak. Olvassa csak el az ujságok tudósításait.

— Igaz, igaz . . . már kezdek is rá emlékezni, — mondta lassan Horváth. — De hogy az én látogatómmal azonos volna, erről csak most hallok. Nagyon lekötelezett

vele, hogy figyelmessé tett rá . . . Kerüljön csak még egyszer a szemem elé az a bitang.

Beszélgettünk még azután egyről-másról s végül megkérdeztem, hogy Dévényi-ről hallott-e valamit.

— Eddig nem; úgy látszik, nem akadtak rá még. Tud ön valami ujságot?

— Semmi fontosat, — válaszoltam óvatosan. De — tettem hozzá — felfedeztem egy különös dolgot, amelyre vonatkozólag ön adhatna felvilágosítást. Amikor Telkessy grófnő eltűnt, édesapja beküldte a fotografiáját — amatőr-fénykép volt, ezt hangsúlyozni óhajtom — a főkapitányságnak. Azt a fotografiát kivették az albumból és másikkal helyettesítették. Az utóbbit elhoztam; sziveskedjék megtekinteni . . . Ismeri?

Horváth kezébe vette a képet és miután jól megnézte, így felelt:

— Ismertem ezt a hölgyet. . . Pallósné önagysága . . . kell is, hogy másolatom legyen ugyanerről a fotografiáról . . . amatőr-fénykép, amint ön helyesen mondotta . . . mert nem szerepel rajta fotográfus neve . . . De hogyan juthatott bele a rendőrségi albumba?

— Éppen ezt szeretném tudni, Horváth ur.

— Megfoghatatlan! Érthetetlen!

Odalépett a szekrényhez, motoszkált benne s végre kivette onnan a képet, amely legutóbbi látogatásom alkalmával a szemembe ötlött.

— Lássá, itt van az enyim. Teljesen ugyanaz. Kérem, győződjék csak meg róla. És hogy éppen emiatt jött hozzám! Csudálatos véletlen, nagyon csudálatos!

— Őszintén szólva, Horváth ur, a fotografiát véletlenül észrevettem a mult héten. Nyitva feledhette a fiókot s a kép olyanformán feküdt benne legfölül, hogy nem kerülhette el a figyelmemet, mialatt ön a ritkaságait mutogatta. Gondoltam, hogy azonosnak kell lennie s azért jöttem el, hogy megbizonyosodjam róla.

Horváth nevetett.

— Mérnök ur, ön kitűnő detektív lehetne. Pompásan halad előre; az éleslátása és megfigyelő-képessége egyenesen bámulatos. Gratulálok!

Kiéreztem beszédéből a gunyt, de most nem vettem a lelkemre és gyorsan átsiklottam fölötte.

— Hogyan juthatott — kérdeztem — a fotográfia a rendőrségi albumba?

— Nem tudom; semmi esetre sem általam.

— Persze, hogy nem, — feleltem mosolyogva — de az ön tudomása szerint nem

lehetett-e a hölgy valami összeköttetésben a gyilkossággal?

— Ezt se mondhatom meg. Külföldről való hazatérésekor ismerkedtem meg vele s tavaly hallottam, hogy elhunyt. Nagyon kedves, művelt uriasszony volt. Közös hajón vitorláztunk Velencébe s akkor egyik barátom lefotografálta. Őnagysága engemet is megajándékozott az arcképével. Ez az egész história!

Boszantott a dolog. Már azt hittük, új nyomra találunk s ime, fakovát sem ér a felfedezés, ha azt is ki nem sütjük, hogy a kép honnan való s hogyan került a hivatalos helyre? Ezt pedig így ki nem süthetjük.

— De talán megmondhatná — faggattam tovább Horváthot — hogy kinek van még ilyen másolata.

— Nem tudom. De érdekelheti, hogy az a férfi, aki lefotografálta, egy Rátonyi Jenő nevű volt katonatiszt. Most Párisban lakik s a legközelebbi címét esetleg meg tudnám szerezni.

A második ur, aki messze külföldön van! Furcsa barátai lehetnek — gondoltam magamban — ennek a Horváthnak.

— Nagyon kétséges — folytattam fennhangon — hogy Rátonyi ur címének hasznát veszem-e? Mindazonáltal kísérletet teszek. Elmulasztani nem akarnék semmit.

Szépen kérem tehát, hogy tudja meg azoknak a címét, akik ebből a fényképből kaptak.

Horváth ur udvariasan megígérte, hogy utánajár a dolognak s azután bucsut vettem tőle.

A főkapitányságra mentem, hogy a képet visszadjam.

A tisztviselők már jól ismertek ott s egy rokonszenves arcu fogalmazó, Székely Vladimir megszólított, amikor éppen távozni készültem.

— Tudom, hogy nemes ügyben fáradoz, — mondta — azért készséggel adok egy kis felvilágosítást. Dr. Sándor László barátom, aki tegnap jött vissza egyik nyomozó-utjából, Sopronból, elutazása előtt átvizsgálta az eltűntek arcképeit. Természetes, hogy szóltam neki a fénykép-lopásról is. Jól emlékszik rá, hogy nemrég egy ur állított be és éppen azokat a képeket nézegette feltűnően sokáig, amelyek közt a Telkessy grófnőé volt. Azt mesélte, hogy eltűnt unokanővérét keresi s gyanutlanul jártak a kezére. Dr. Sándornak azonban feltűnt a hosszú vizsgálódás és jól megjegyezte magának azt a férfit, majd pedig a nevét is megtudta és feljegyezte.

— S ki volt az?

— Valami Horváth Lajos nevű ember. Ismeri?

Megdöböntett a kijelentés. Nagysokára, amint fölocsudtam, hálásan megköszöntem a fontos értesítést.

Azontul többször is felkerestem Székely fogalmazót s az ő tanácsait követtem további kutatásaim során.

XIII.

Egy iszonyu haditerv.

Horváth Lajos jókedvén csakugyan egész sereg apró kellemetlenség ütött csorbát aznap reggel. A postán kapott levelek éppenséggel nem örvendeztették meg s ezeknek a tetejébe jött a dr. Kovács látogatása.

Nem is titkolta vele szemben az érzelmeit.

— Te vagy az! — kiáltott rá, amikor belépett. — Kopogtattál legalább az ajtón? Én nem hallottam.

— Nem is hallhattad . . . fáj a kezem . . . Baj volt a zsarókkal¹⁾, félek, a marchetzer²⁾ Szliácsra ment³⁾.

— Mit fecsegsz? És mit akarsz voltaképpen? Köpd már ki!

Kovács doktor nyugodtan letette a

---

1) Rendőrökkel (tolvajszó). — 2) Zsebmetező. — 3) Vallott.

kalapját az asztal közepére s aztán lassan melléje rakta a keztyűjét, esernyőjét. Végül körülnézett, helyet foglalt a legkényelmesebb fotelen, keresztbe rakta a lábait és mosolygó arccal nézett Horváth szemébe.

— Remélem, hogy elég kényelmesen ülsz? — kérdezte a házigazda, látszólag előzékenyen.

— Hogyne, drázsám! Nagyszerű szobácska . . . finom székecske . . . kedves gazdácska . . . Különben gratulálok . . . Ilyen nincs a Zri-be¹⁾, se az oberhének²⁾ . . . Bérelt butor?

— Kérlek, hagyd már abba ezt a beszédet . . . Mondd el magyarul és röviden, mit akarsz.

— Dohányt öregem, dohányt.³⁾ Egyik kéz mossa a másikat.

Horváth kinyitott egy fiókot s odavitt a látogatóhoz egy könyvet.

— Tudod, hogy pontos a könyvvezetése, ebben sose tévesztek meg senkit. Ötezer korona adósság — látod?

— Ó! ó! Ki hitte volna! De hát nekem alefrád⁴⁾.

— És ez a levél, nézd csak! — folytatta Horváth.

---

¹⁾ A Zrinyi-utcában, budapesti tolvajnyelven ez a főkapitányság neve. — ²⁾ Főkapitány. — ³⁾ Pénzt! — ⁴⁾ Nem törődöm vele (Alle Freude aufmir).

- A Lukácsy-féle bankcégtől.
- Ismerem, nagyon szolid firma.
- Arra figyelmeztetnek, hogy nincsenek többé abba a helyzetben . . .
- Hogy csekkjeidet, szép kis utalványaidat beváltsák, ugy-e?

— Igen — felelt Horváth. — Meggyőződhetsz róla.

— Hallatlan szemtelenség! Nem türném az ilyet.

— És itt néhány fenyegető levél! — folytatta Horváth, nagy csomó papirost lökve a vendége elé. Ez mosolygó képpel tolta félre a levélhalmot és csendesen szólt:

— Nekem dumálhatsz¹⁾ . . . Engem nem állítasz falhoz²⁾, Fájin ruha, fájin lakás, fájin házigazda . . .

Horváth dühösen ugrott elébe. Aztán elővette a pénztárcáját és kiürítette tartalmát az asztalra.

— Nézd, ez az egész pénzem. Tíz korona és pár hatos.

— Nyolcvankét fillér.

— Ugy van. Remélem máshoz mégy?!

— Non sequitur . . . . Y'y suis . . . . Here y stop . . . Ich bleibe hier . . . Maradok.

— Ne számárkodj, Ricsi — ahol nincs, ott ne keress.

---

¹⁾ Beszélhetsz. — ²⁾ Nem csapsz be.

— Szép közmondás; de én nem érek vele semmit.

Horváth türelmetlenül szólt:

— Elég legyen a bolondságból! Ugy is va banque-ot játszom már: vagy — vagy! Kitörhetem a nyakamat.

— Ugyan! Prémes bunda . . . arany óra . . . gyémánt mellgombok . . . gyűrűk . . . Van még itt szépen!

— Vigyen el az ördög, ne fecsegj már annyit! — kiáltotta Horváth dühösen. — Menj a pokolba!

Dr. Kovács azonban nem ijedt meg a kivörösödött arcu házigazdától.

Fölállott a székéről, Horváth elé lépett s ezuttal összefüggő szavakban, rendes mondatokban, nyílt arccal mondta el a következőket:

— Azt hiszed, te naplopó, hogy örökké ilyen pompásan élhetsz itt, amíg különb emberek minden garast a fogukhoz kénytelenek verni? Osztriga, pezsgő, havanna-szivar és egyiptomi cigaretta, amíg más töpörtyűt eszik vacsorára és portorikót sziv? Add el a prémesbundát, a gyémántgyűrűket s a többi értéktárgyat vagy akár fekete lelkedet is az ördögnek — de tőlem a pénzt meg ne tagadd. Szükségem van rá és ha nem kapok, nagyon meg fogod bánni!

Miután bevégezte a mondókáját, fölhuzta a keztyűjét, markába fogta az esernyőt és

fejébe vágta a kalapot, aztán odalépett az ajtóhoz.

Horváth, úgy látszik, belátta, hogy tulságosan udvariatlanul viselkedett és kísérletet tett rá, hogy megnyugtassa a vendéget.

— De kérlek, Ricsi, egészen megbonditasz! Ha pénzem volna, megosztanám veled az utolsó filléremet is — az ilyen régi barátról nem szokás megfélekezni . . . Nesze ez az arany, magamnak csak a filléreket tartom meg és — aprés cела le déluge¹⁾.

— De finoman hadoválsz²⁾, — mondta Kovács doktor — a pénzt azonban tartsd meg. A sértegetés után nem fogadom el. De jól vigyázz, én magyar mondással felelek: lesz még a kutyára dér!

Ezzel kiment és erősen becsapta az ajtót.

— Mit fenyeget ez az őrült? — mondta magában Horváth azután. — De hála istennek elég óvatos voltam és nem minden titkomat bízam rá . . . No, már megint zavarnak . . . Szabad!

Az ajtó kinyílt és Biró Dénes mérnök lépett be. Ezután folyt le az előzőleg leírt beszélgetés köztük.

---

¹⁾ Francia közmondás. Magyarul: Ezután (jöhet akár) a vizözön! — ²⁾ Beszélsz.

Amikor pedig a második látogató is távozott, Horváth Lajos zavartalanul átengedte magát a gondolatainak.

— Ez a Biró nem éppen ostoba fickó. Kár érte, hivatást tévesztett. De jó is lesz vigyázni! Valami ravaszul elébe csempészett akadályra van szükség, amibe megbotlik és alaposan elvágódik. Már egyszer kevés híján nyomra jutott, de másodszor nem engedjük. Eltávolítani . . . de hogyan? . . . Hopp, a menyasszony! . . . féltékenység? . . . Nehéz dolog. Szeretik egymást és tisztában vannak egymással . . . Megvan!

A tanakodásnak az lett a vége, hogy tintát, tollat szedett elő és örömtől sugárzó arccal írta meg ezt a levelet:

Kedves Ricsi!

Bocsáss meg, kérlek, hogy ma reggel olyan rosszkedvűen fogadtalak és keress föl minél előbb. Nagyon fontos és hasznos terveket kell megbeszélnem veled.

Szervusz öreg! A viszontlátásra!

L u i.

A Ferencváros egyik kültelki utcájába cimezte a levelet s azután lefeküdt, hogy erőt szerezzen a kieszt munkára. Nagyon meg volt elégedve magával és kitűnően aludt késő estig, amikor Kovács dr. szakasztotta meg a mély álmát.

A doktor egészen megváltozott; haragja elillant, mint a kámfor és vidám arc-calt ült a Horváth ágya mellé.

— No, mi ujság, vén csataló? — kérdezte bizalmaskodva.

— Ricsikém, — válaszolt Horváth, szintén módfölött barátságosan — két ügyem van itt, amit rögtön el kéne intézni. Jó fogást kell csinálni s egy nőt megszöktetni.

— Pesten, vagy vidéken?

— Pesten.

— Közelebbi cím?

— Vilma-nyaraló.

— Mind a kettő?

— Igen. Mind a kettő ott végzendő el.

— Rossz hely. A rendőrség kéznél.

— Másképp nem lehet. A leányt holnap el kell tüntetni és ez a munka reád vár.

— Hová?

— Valami elhagyott házba, ahol jól vigyázhatnék rá.

— Szerelem?

— Nem, Ricsi, — jogos gyűlölet. Hisz' ismered Biró mérnököt?

— Hogyne — a minden lébe kanál.

— Az a leány a menyasszonya s a

fickó kezd már nagyon kellemetlenné válni, folyton hipisel¹⁾).

– József-utca ?

– Ugy van. És tulsokat jár a nyakamra. Még bajba dönt. Magához a gyilkosságához ugyan semmi közöm, de bizonyos mértékben mégis belekeveredtem az ügybe s szeretném azt a fickót huszonnyolcra venni²⁾). Tüntesd el a leányt, akkor ő minden erejével kutatni fogja s nekem nyugtom tőle.

– Hm, – mit kapok érte ?

– Kétszáz kroncsit.³⁾ Felét reggel, a többit, mihelyt az ügy elintéződött. Ha pénzem volna, nyomban átadnám az összeg felét, de mindenesetre megkapod holnap. Már iderendeltem Makszit ma estére, hogy vigye el a prémesbundát és a gyémántokat is – tette hozzá savanyu mosolylyal – ha a fogás nem sikerül.

– Van remény jó fogásra ?

Meglehetősen gazdagok. Ékszer, ezüst holmi, finom evőeszköz mindenesetre van. Az öreg meg a fickó persze nagyon izgatott lesz, ha a leány eltűnik s éjjel nem fog aludni. Ezért jó lesz, ha valami nyomot hagyunk hátra, hogy utánunk bomoljon. Azt hiszem, jó volna Kőbányára csalni, aztán munkához látnánk a lakásban.

¹⁾ Kutat. – ²⁾ Biztosra venni, elbánni vele.

³⁾ Koronát.

— Jobb volna Kispest. Ott nincs detektiv és messzebbre is esik.

— Nem bánom. Ezt később is eldönthetjük.

— A terv különben kész?

— Igen. Te konflisba ülsz, odahajtatsz, és azt mondod, hogy a mérnök urat valahol súlyos baleset érte és a leány után kívánczozott. A liba mindjárt halálra ijed s egy percre se gondolkozik, szalad esze nélkül. Itt nem lesz nehézség. De aztán délután csináld, amikor az öreg a klubban tartózkodik s a vénasszony a fogorvoshoz megy.

Kovács töprengött:

— Szöktetés... veszedelmes dolog... Mondjunk háromszázat, Lui... Ötvenet külön, ha a fogás sikerült... Zsákmányt megszítjuk?

— Meg! — felelt Horváth. — Hiszen tudod, hogy nem vagyok szűkmarku, Ricsi?

— Ma reggel csibéskedtél, öreg rajcsos.¹⁾

— Kevés hiján kolerára²⁾ szorultam.

— Na ja! És fórspájz?³⁾

— Nesze a kötőfék.⁴⁾ Csapd be!

Horváth átadta vastag aranyláncát. Aztán még egyszer részleteket beszéltek meg s félóra múlva távozott a cinkostárs.

---

1) Véntolvaj. — 2) Rabkosztra. — 3) Előleg.
— 4) Óralánc.

Nem sokkal később beállított Makszi, egy kampósorru, cingár fiatalember.

Horváth vele is elintézte a dolgát, utána pedig újra lefeküdt és mély álomba merült. Aludt reggelig, egyfolytában, békés nyugalommal, mint egy ártatlan jó gyerek, akinek halvány sejtelve sincs még a gonoszságról . . .

XIV.

Vigasztalan helyzet.

Biró Dénes csak másnap reggel kereshette fel Magdát, hogy referáljon neki a Horváthnál tett látogatásról.

Gyengéden üdvözölték egymást, aztán Magda megkérdezte:

— Nos, Dénes, mi jót hoztál nekem?

— Nem tudom még, jó-e? De egészen új és nagyon csodálkozni fogsz rajta. Képzeld csak, maga Horváth dugta a fotográfiát az albumba.

— Horváth? Csudálatos! De hát miért tette?

— Éppen ez az, kedvesem, amit szeretnék tudni magam is. Tény az, hogy ő tagadta, illetőleg kijelentette, hogy nem járt a rendőrségen s eszeágában sem volt aféle cselekedet. Közvetlenül az elválásunk után pedig megtudtam a főkapitányságon, hogy szavahihető uriember látta Horváthot, amint a fotográfiák közt pepecselt.

– Különös! Milyen érdeke lehetett Horváthnak ebben?

– Fogas kérdés! Én különben jóformán semmit sem tudok róla. Nem volt Györgynek jóbarátja?

– Az éppen nem, de ismerte őt. Valamilyik uri társaságban akadtak össze és Györgynek megtetszett az érdekes előadása, mert világlátott, nagyképzettségű embernek látszott. De azt hiszem, még se nyerte meg Horváth egészen a rokonérzését, mert különben többször érintkezett volna vele.

– Gondolkozzál csak, Magda, talán mégis eszedbe jut Horváthról valami, ami őt a mi ügyünkkel — ha még oly csekély mértékben is — összeköttetésbe hozza?

– Nem, nem . . . De mégis! Ugyanazon a napon járt itt, amelynek estéjén a gyilkosság történt s akkor feltűnt neki a tör, amely a György íróasztalán feküdt s amelynek révén először terelődött a gyanu szegény bátyámra. György később bejött hozzám és erős kifejezésekkel panaszkodott arra az emberre. Horváth ugyanis szóba hozta a Seress Ellához való viszonyát és burkoltan felszólította, hogy szakítson vele. A bátyám ebben súlyos tapintatlanságot látott és ezt meg is értette a vendégével. Emlékszem rá, a dolog nagyon felizgatta.

– Mivel okolta meg Horváth a magaviseletét?

– Azt mesélte, hogy tiszta barátság-ból lépett közbe, annyira szereti Györgyöt.

Biró nem hitt ebben s nagyon valószínűnek tartotta, hogy üres szóbeszéd. Horváthról nem tette fel, hogy baráti önzetlenségből ilyen ügybe avatkozzék. Ámbár – gondolta magában – tévedhet.

– Mit használ, – szólalt meg végül – ha így törjük a fejünket. Csak a tények érnek valamit.

– Ez igaz, Dénes. De ha álnok játékot üz, előbb-utóbb önkéntelenül elárulja magát.

– Agyafurt embernek látszik, én azonban szintén résen leszek.

– Remélem is.

– De most térjünk másra. Ma reggel Szabolcsy barátomtól is kaptam értesítést. Felolvasom, mit irt :

„Sajnos, nem ismertem Várady Jenőt, a gróf mostohafiát s ezért személyes tapasztalásból nem nyilatkozhatom, de úgy hallottam, csinos, világosszőke haju, nyulánk fiatalember volt. A homlokán széles sebhely huzódott végig. Feltűnően magas termetű, csaknem hat lábnyi férfiu volt. A félkarját elvesztette, – nem tudom, hogyan. Ez az egész, amit külsejére mondhatok.“

Magda megfeszített figyelemmel hallgatott s azután így kiáltott fel:

– Akkor a színész testvére volt!

— Magam is úgy vélem. A félkarját valószínűleg rövid időre aztán, hogy a szülői házat elhagyta, vesztette el . . .

Sokáig nem szólt aztán egyikük sem. Dénes elnézte a leányt, de csak lopva tekintett rá, mintha félne, hogy kiolvassa szeméből a gondolatát. Gyötörte ugyanis az a változás, amit Magdán tapasztalt.

A leány arcán meglátszott az utóbbi hetek sok izgalma és gondja. Eddig bátran viselkedett, de már közeledett a rettentő összeeséshez; észre lehetett venni, hogy nem sokáig bírja ezt az életmódot.

A beszélgetés ideje alatt egészen meggörnyedt, a fejét lehajtotta és keservesen sirt.

Biró mindent megkísérlett, amire csak gyengéd szerelem képes, hogy megnyugtassa, de vigasztaló szava és dédelgetése nem használt.

— Sehol, sehol egyetlen reménysugár! — zokogta a leány — Lásd, a jövő héten már kezdődik a törvényszéki tárgyalás és mit értél el a fáradozásoddal? Ami bizonyítékokat összeszedtünk, azt pehelyként fujja szét az ügyész vádbeszéde!

Biró nem válaszolt, csak letérdelt a szegény leány mellé, megragadta kezét és simogatta, mialatt a gyöngye nőnek egész teste reszketett a görcsös zokogástól.

Nagysokára lecsillapult. A borzasztó izgalom mulni kezdett s azután melléje ült a férfi, magához vonta és lassan, csendesen a lelkére beszélt.

— Édes kis Magdám, szedd össze magad. Légy megint az én bátor kis menyasszonyom, az én hűséges segítő-pajtásom, aki eddig voltál! Feladjunk minden reményt, szüntessük meg a buzgó munkát most, amikor ennyit megtudtunk már ennek a nőnek életéből? Most, amikor legsürgősebb, legfontosabb, hogy résen legyünk? Látod, minden erőmre szükség van, hogy a nehéz feladatot teljesítsem és elpusztul a kitartásom, magam is tönkremegyek, ha látom, hogy téged mennyire megtört a szenvedés.

Magda erőszakosan elfojtotta a zokogást és gyorsan letörülte könyeit.

— Igazad van, Dénes. Bátor akarok lenni!

Aztán vidáman rámosolygott Biróra, de ez a mosoly borzasztóan hatott a férfire, mintha kést döftek volna a szívébe.

Nem mutatta azonban a keserűségét.

— Azt hiszem, kedves Magda, hogy sokat vagy egyedül ; nem jutsz a levegőre sem. Mit szólnál egy kis sétához? Délután négy órakor érted jövök. Helyes?

— Amint akarod, Dénes. De miattam ne aggódj. A mi igazságos küzdelmünk

csakis kedvező véget érhet és aztán gyorsan megjavul az állapotom.

— Hiszem én is.

— A vizontlátásra tehát négy óra-kor! . . .

XV.

Fényes Magdát elrabolják.

Elérkezett a délután. Magda kis, fehér leányszobájában éppen hármat ütött a karsu genfi ingaóra, amikor egyfogatu kocsi állott meg a nyaraló előtt s a következő percben becsöngettek.

— Itthon van Fényes Magda kisasszony? — kérdezte valaki izgatottan.

— Igen, uram.

Az idegen, aki sebbel-lobbal jött, magas, sovány férfi volt.

— Kit jelentsek be? — kérdezte az inas.

— Mindegy, senkit — a kisasszony nem ismer. Mondja csak, hogy nagyon fontos üzenetet hozok Biró urtól.

A szolga bevezette az idegent a könyvtárszobába és néhány perc múlva megjelent ott Magda is.

— Nagyon sajnálom nagysád, hogy rossz hír követjének kell lennem . . . Ne

ijedjen meg . . . Biró mérnök urat egy kis baleset érte. Eszméletlenül feküdt, amikor elhagytam. Nagysád után vágyakozott.

Magda arcáról eltűnt az élet színe.

— Baleset? — kérdezte. — Miféle? Hol?

— A Ludovika Akadémia közelében. Nem tudom, hogy tulajdonképpen mi történt . . . seb a fején . . . Néhány percre magához tért és megmondta a nagysád nevét, címét. A sebesültet egyáltalán nem ismerem, de azt gondoltam, érdeklő nagysádekát.

Pár órával előbb roppantul gyöngének érezte magát a leány. Ugy tetszett, hogy egy új csapás egészen a földre sújtja. És most rettentő új megpróbáltatás következett — Dénest szerencsétlenség érte.

Ingadozott egy pillanatig, de aztán fölegyenyesedett, valami csudálatos akaraterő szállta meg.

Lázás agyában csak egy gondolatnak adott helyett: Dénes megsebesült, szüksége van rád, hozzá kell sietned!

— Nagyon köszönöm a szivességét! — mondta az idegennek. — Közölje velem, hogy a vőlegényem hol van? Oda akarok menni.

— A kocsi még lent vár . . . Ha megengedi, elkísérem.

— Egy perc alatt elkészülök — szólt a leány. Kisietett, kalapot és keztyűt vett

elő és szinte röpülve rohant le a lépcsőn, anélkül, hogy az inasnak szólt volna.

— Parancsolja, hogy elkísérjem? — kérdezte az idegen. — Talán hasznára lehetek.

Magda köszönettel fogadta az ajánlkózást s beszálltak a kocsiba, mely elrobogott.

Az ut sokáig tartott. Keresztül mentek a fél városon. A Baross-utcaig megismerte Magda az utcákat, de azontul a szűk, sötét kis József- és ferencvárosi részeken először járt most életében.

El is kábult egy kicsit és fáradtan dült hátra a kocsiban.

Csodálkozott saját magán, hogy nem ájult még el s összerezsent, amikor eszébe jutott a borzasztó valóság: György a börtönben, Dénes a betegágyon, sőt talán már halottas ágyon!

Nagysokára megállt a kocsi.

A kísérője gyorsan kiszállt, pénzt adott a kocsisnak és föl kérte Magdát, hogy ő is szálljon le.

A leány vizsgálódva nézett körül és akaratlanul is vonakodott, amikor látta, hogy egy ismeretlen városrésznek rosszul kövezett, piszkos, keskeny utcájába került.

A kísérője kitalálta gondolatát.

— Sajnálom, hogy ide kellett vezetnem, Fényes kisasszony. Nem tudtuk, hova

szállítsuk a beteget. Egy hordár felajánlotta hogy az ő lakására vigyük be, amíg a mentők kijönnek. Talán itt is vannak azóta.

Egy intő hang szólalt meg benne. Okosan cselekedett-e, amikor megfelelő kíséret nélkül idejött? Legalább értesítést hagyott volna magáról odahaza! Ki ez az ember? Ha megcsalta volna?

De mire való ez a kétkedés?! Dénes megsebesült, érte küldött s itt van.

Amíg ezt végiggondolta, már elhajtott a bérkocsis s arra eszmélt fel, hogy egy kapu becsapódott mögötte.

Valami érthetetlen, meg nem magyarázható irtózás fogta el a csattanásra és lelke mélyéig megremegtette finom szervezetü testét.

Az alacsony külvárosi kapu aljában olyan homály volt, hogy alig látta a kísérlőjét, mikor rászólt:

— Erre tessék, kérem — mondta olyan hangon, amely bizalmatlanságot ébresztett a leányban.

— Beszélhetnék majd a háziasszonnyal? — kérdezte Magda habozva.

— Hogyne! — felelt a férfi olyan sajátos hangsúlyozással, amelytől hirtelen összerezzen a nő.

— Miért ne! Persze, persze!

Fésületlen, rendetlenül öltözött asszony jelent meg a következő percben.

— Máli, vendéged érkezett. Tisztelt nagysád, van szerencsém bemutatni Máli nénit — Máli, ez itt a Fényes Magda kasszony.

Magda nyugtalanul szólalt meg:

— Hol van Biró Dénes mérnök? Beszélhetek vele.

Az asszony köhécselt.

— Biró Dénes mérnök? Itt nincs. Nem messze a villamos vasuti remis-ben akadnak mérnökök, de errefelé csak srenkerek¹⁾ járnak.

— Mi az a srenker? — kérdezte Magda.

— Ne bomolj, Máli, — szólt közbe a férfi. — Hagyd most a jenise deverájt.²⁾

— Mi az a srenker? — ismételte a lány izgatottan.

— Majd megtudja!

— Uram, ön Birótól üzenetet hozott nekem, — sziveskedjék hozzája vezetni.

— Attól tartok, hogy már nincs itt, hirtelen fölgyógyult. Ágyát elhagyta, távozott.

Édeskés mosolylyal mondta ezt a férfi s úgy látszott, hogy mulattatja a leány kétségbeesése.

— Akkor föl kell tennem — folytatta Magda — hogy maga hamis ürügygyel csalt ide.

— Egy kicsit fején találta a szöget!

---

¹⁾ Betörő. — ²⁾ A tolvajnyelvet!

Most tudta meg a leány, hogy valami gyalázatos csalásnak az áldozata lett.

Halálos aggodalom lepte meg, amely egyben arra is erőt adott neki, hogy menekülő-kísérletet tegyen.

Villámgyorsan megfordult s a kapuhoz ugrott. Ujja már érintette a kilincset, amikor egy erős kéz ránehezedett a vállára.

Amazok se voltak restek s úgy látszik, számítottak a szökés szándékára.

— Itt nem lehet kiabálni — mondta az asszony és piszkos kezét a Magda szájára tapasztotta.

A leány érezte, hogy valami vattafélét nyomnak a szájára és orrára. Kloroformmal áztatott kábitó-eszköz volt ez.

— Előre, Ricsi! — szólott az asszony. — Kötelet a kezére, ha nem nyugszik . . . Átkozott dög!

Magda éles fogai belemélyedtek a gonosz asszony kezébe, mire az fölszisszent és erős ütést mért a leány arcába. Az ütés meg a kloroform gyorsan megtette a hatását: teljesen elkábult.

Bevonszolták áldozatukat az egyik hátulsó szobába s egy pamlagra dobták. Ott jól összekötözték a kezét-lábát s aztán nyugodtan beszélgetni kezdtek.

Félóra múlva nyitotta ki csak Magda a szemét.

Rémülten nézett szét. A helyzete valóban olyan volt, hogy bátrabb szívet is rettegéssel töltött volna el.

A bűnös Budapest egyik tolvajtanyáján volt, két veszedelmes gonosztevő karmai között. Hazulról nem várhatott segítséget, ott a legcsekélyebb sejtelmük sem volt róla, hogy merre jár.

Hogy mit akarnak vele, arról gondolkozni sem merészelt.

— Most aztán csendesen! Engedelmeskedni az asszonynak! — mondta a férfi meglegedetten. — Amíg rendesen viseli magát, addig nem lesz oka panaszra. Megígéri?

A leány nem felelt.

— Ennivalót Máli nénitől kap — folytatta a férfi. — Takarít magára, ellátja mindennel. De ha a legcsekélyebb kísérletet teszi a szökésre, vagy föl akarná hívni a szomszédok figyelmét, akkor elbánunk magával.

— Alávaló! — kiáltotta most a leány.

— Mit akar hát velem?

Kovács csendesen mondta:

— Halkabban, mert nagyobb adag kloroformot kap. Ne töprengjen, mi lesz. Magának nem kell mindent tudni. Az orvos levegőváltozást ajánlott, — ugy-e Máli? Jó a klíma itt a Ferencvárosban. Majd meglátja!

— De hogy merészelt ide csalni? Észreveszik, a nyomomra jönnek és magát becsukják.

— Ajpaj, — mondta gunyosan a férfi. Nem félek én a pesti kibererek-től.¹⁾

Magda gondolkozott egy kissé, aztán halkán szolt:

— Várjon csak, hadd beszéljek! Engedjen ki innen és biztosítom róla, semmi baja nem lesz. Soha el nem árulom.

— Nagyon kedves, sőt ennivaló! Egy ilyen udvarias embernek igazán nehezebb esik, hogy megtagadjon valamit egy szép, finom leánytól. Sajnálom, nagyon sajnálom.

Cinikusan nevetett és mélyen meghajtottta magát.

Magda belátta, hogy nincs reménye a szabadulásra, legalább ilyen egyenes uton nincsen. Az asszonyhoz fordult aztán könnyörögve.

— Nézze csak, maga is nő, velem tud érezni. Könyörüljön rajtam.

— Meghasad a szivem! Ó, szegény gyermek! De hasztalanul! Máli azt teszi, amit tőle kívánnak s nem törődik mással. Ha Ricsi azt mondja, hogy viseljem gondját és ápoljam, mert a kisasszony beteg, hát nem tehetek egyebet. Szépen gondozom, amíg a kosztpénzt rendesen fizetik.

---

¹⁾ Detektivek.

— Ha csak pénzről van szó — kiáltotta gyorsan a fiatal leány — akkor nyugodt lehet. Itt az óráim, a gyűrűm . . . lássa, három szép gyűrű és itt a pénzes-tárcám . . . van benne bankjegy is, meg néhány arany. Tartsa meg, tegyen el mindent, csak bocsásson szabadon.

— Csinos holmi! — szólt közbe Kovács.
— Veszedelmes fegyverek . . . az asszony ingatag . . . ezt inkább jómagam vágom zsebre.

Aztán elszedte a leánytól minden értéktárgyát, kiöntötte a pénzt is, csak az üres tárcát adta vissza.

— Nem potyázom — mondta aztán — ellenszolgáltatásul leveszem a köteléket.

Megszabadította Magdát a bilincseitől, amelyek már gyötrelmesen szorították.

— De vigyázzon, szökni nem lehet! Ebben nem értjük a tréfát!

Aztán az asszonyhoz fordult.

— A kötelék megsebesítette, mosd meg és adj ennivalót neki. Fölkelhet és nem kap kurtavasat, ha jól viseli magát, amig egészen meg nem gyógyul.

A férfi ezzel távozott. Magda fölült a pamlagon és sóvár szemmel nézett utána. A nyitott ajtón behallatszott egy férfihang.

— Halló, Csávok,¹⁾ mi történt itt?

---

¹⁾ Álnév, amilyen sok van a budapesti tolvajvilágban. Csávok, visszafelé olvasva : Kovács.

— Beteg nő — hangzott a válasz —
ápolni kell.

Az ajtó becsapódott, de Magda közben jól láthatta az ujonnan érkezett férfi arcát.

— Szent Isten — mondta magában —
ébren vagyok, álmodom, vagy megbomlott
az agyam ?!

Félkaru, hirtelenszõke embert látott, a
kinek homlokán széles sebhely volt.

— Telkessy Flóra grófnõ bátyja ! —
kiáltott föl. — Mit keres itt ez az ember ?

XVI.

Égy kinos jelenet.

A Teréz-templom órája négyet ütött, amikor Biró Dénes kocsiba ült, hogy a Vilma-nyaralóba hajtasson. Háromszor is rászólt a kocsisra, hogy csapjon a lovak közé, mert nagyon sietős az útja. Tíz perccel négy után már odaérkezett a nyaralóba. Azt hitte, hogy sétára készen, felöltözve találja menyasszonyát s annál nagyobb volt a meglepetése, mikor az inas közölte vele, hogy Magda nincs otthon.

— Megkapta az üzenetét, nagyságos uram, — tette hozzá a legény, — és nyomban elsietett azzal az urral.

— Micsoda? Egy ur üzenetet hozott tőlem? Ki volt az?

— Nem tudom. A kisasszony a könyvtárszobában beszélt vele s néhány perc múlva együtt távoztak.

Biró megdöbbent.

- Nem tudja a nevét annak az urnak?
- Nem mondta meg, csak úgy jelent-
hettem be, hogy Biró Dénes ur küldte.
- Milyen volt a külseje?
- Hosszu, vékony ember. Furcsán be-
szélt, szakadozottan és elnyelte a mondatok
felét.

Ez ugyan nem valami kimerítő leírás volt, de elég ahoz, hogy mindjárt eszébe juttassa Birónak azt a férfit, akit már kétszer látott gyanus körülmények közt; először a József-utcában meggyilkolt asszony mellett s aztán a Horváth lakásához vezető folyosón.

Mit jelent ez, hová mehettek?

Biró nyugtalanul járt föl-alá a szobában. Majd az ablakhoz lépett és elgondolkozva nézett ki. Hátha mégis fontos dolga akadt Magdának és bármely percben visszatérhet?

De hasztalanul várt. Öt óra is elmúlt s akkor hazaérkezett az öreg Fényes. Biró nyomban elmondta neki, hogy mi történt s azt is, hogy mitől tart.

– Rettenetes! – szólt az öreg ur. – Még valami baja esik!

– Isten tudja! – felelt Biró. – Hiába törtem rajta a fejemet. De több időt nem szabad vesztenünk. Azonnal értesitem a rendőrséget s kérem, szóljon ő nagysá-

gának, mert ő még egyáltalán nem tud róla.

Fényes átment betegen fekvő nejéhez, Biró pedig a főkapitányságra sietett.

Egy detektivet adtak melléje, aki Já-nossal, az inassal részletesen elmondatta magának: hogyan ment el Fényes Magda s leiratta külsejét, ruházatát is. Aztán eltá-vozt azzal a kijelentéssel, hogy mindent megtesz az eltűnt hölgy kinyomozása ér-dekében.

Borzasztó est volt ez a Vilma-nyaraló lakóira nézve. A háziasszony beteg, leánya titokzatos módon eltűnt, a fia pedig gyil-kosság vádja alatt börtönben sinylődik. Mi jön még ezután?

Ezen az éjszakán persze nem aludtak nyugodtan és Biró már kilenc órakor be-állított a főkapitányságra, hogy tudako-zódjék.

A rendőrség kutatása sikertelennek bi-zonyult. Nem sajnálták a fáradságot, min-denfelé nyomoztak, ahol csak reményük lehetett az eredményre, de hasztalanul.

Biró nehéz szívvvel távozt s folyton egy különös gondolat gyötörte, amely az éjjel ötlött eszébe. Eleinte valósággal ko-mikusnak találta, de aztán lázas izgalmá-ban olyan állapotba jutott, hogy elhatá-rozta a tervének megvalósítását.

Egyenesen a Metropole-szállóba sietett Horváth Lajoshoz.

Házikabátban reggelizett még a derék férfiu és csudálkozó pillantást vetett a belépőre.

— Micsoda nagy ujság lehet, Biró ur, hogy ilyen korán szerencsétet?

— Mindenekelőtt bocsánatot kérek, hogy ilyen szokatlan időben alkalmatlankodom. De attól féltem, hogy később nem találom idehaza. Mit szól hozzá: Fényes Magda kisasszonyt megszöktették!

— Nagyon sajnálom, de végre is — azt hiszi talán, hogy én vagyok a tettes?

— Azt éppen nem Horváth ur, de azt hiszem, ismeri a szöktetőt.

— Hogy-hogy?

— Okom van arra a föltevésre, hogy a tettes ugyanaz, akit a folyosón láttam, a mikor öntől kijött.

— Csakugyan? És ki légyen ő?

— Hát az a hosszú, sovány alak, akitől önnel beszéltem is legutóbbi látogatáson alkalmával. Nekem azt mondta, hogy Kovács dr. a neve, önnek pedig más nevet mondott és állítása szerint támogatásért járt itt.

— Igen, igen, emlékszem rá.

— Közelebbit nem mondhatna róla?

— Sajnálom; azelőtt egyszer se láttam.

— De a nevet, amelyet akkor önnek bement, tudja? Sziveskedjék...

— Azt is elfelejtettem már.

Horváth az egész idő alatt udvariasan, de jéghidegen viselkedett. Biró tisztán látta, hogy az exámen nem sikerült, de ezuttal mégse tágitott. A fejébe vette, hogy Horváth elhallgat előtte valamit s ez a gondolat bátrabbá tette.

Elhallgatott és kételkedően nézte a házigazdát, aki észre is vette ezt.

— Nem hisz talán a szavamban, Biró ur? — szólalt meg a másik, hogy a nyomasztó szünetnek véget vessen.

— Nos hát: nem! Egyszer már elhallgatta az igazságot; miért ne esnék most ismétlésbe?!

Horváth elsáppadt s mintha egészen megmerevedtek volna az arcvonásai. Szó nélkül fölállt, meghajtotta magát s aztán a kandallóhoz lépett.

— Mérnök ur! — mondta nagysokára — azért jöttem ide, a csengőhöz, hogy a szolgát behívjam. De talán lesz olyan kegyes, hogy előbb megmondja: hogyan és mikor vezetem félre önt?

— Azt állította, hogy nem ön volt az, aki a Telkessy Flóra grófnő fotografiáját a rendőrségi albumból eltávolította és a helyébe másikat tett. De én azt gondolom,

hogy igenis ön végezte a cserét s alapos okaim vannak erre a hitre.

— Köszönöm! Kétségtelen tehát, ön azzal a kifejezett szántszándékkal jött ide, hogy összetűzzön egy emberrel, aki a legobb akarattal volt ön iránt s igyekezett rajta, hogy minden akadályt eltávolítson az utjából.

— Kezdek benne kételkedni.

— A multkori beszélgetésünk kapcsán — folytatta Horváth — telegrafáltam az Egyesült-Államok-ba, hogy értesítést kapjak Dévényi Arturról s most kaptam is választ, amely önt bizonyára érdekelné. Éppen el akartam küldeni önhöz, de sértő megjegyzései után minden további érintkezést kizártnak tartok.

Horváth aztán megnyomta a csengő gombját.

Biró fölpattant a helyéről, hogy távozzék. Az ajtó előtt megállt és erős hangon mondta:

— Ha tudatosan elhallgat olyat, aminek révén egy boldogtalan ember élete megmenthető, akkor isten legyen önhöz kegyelmes!

— Nincs több mondanivalóm.

— Ünnepeélyesen megesküszöm itt, hogy a magam részéről mindent megteszek, csakhogy kiderítsem: miféle összeköttetésben van azzal a bitanggal, aki dr. Kovács-

nak adta ki magát ? S a végletekig megyek, hogy megállapítsam : miért tűntette el ön a meggyilkolt nő arcképét ?

Ezekkel a szavakkal véget ért a kínos jelenet s Biró Dénes elhagyta a szobát.

XVII.

Betörés a nyaralóba.

Horváth Lajos kissé kellemetlenül érezte magát, amikor Biró eltávozott. Nyugtalan, gyors lépésekkel mérte végig a szobát s a fogai közt elfojtott hangokat mormolt. Mintha átkozódott, káromkodott volna, olyanformán dörögött.

Tizenegy óra tájban elhagyta a szállót és arrafelé igyekezett, ahol Fényes Magdát fogva tartották.

Óvatosan, kerülő utakon jutott oda s amikor célhoz ért, kutató szemmel nézett körül, hogy meggyőződjék róla, nem jár-e valaki a nyomában.

Pont egy óra volt, amikor hirtelen besurrant a külvárosi házba.

Az állítólagos Kovács már ott várta.

— Az ördögbe is, Ricsi — így köszöntött be Horváth. — Te ugyan szép csávába juttattál bennünket.

— Mi a baj? Én megcsiptem a leányt.

— De nem vigyáztál eléggé.

— Miért?

— Biró gyanakszik. Ez a hasznunk a te bolondos beszédmoddodból. Arról megismert.

— Na ja. Eső után köpönyeg. Bánom is én. Holnap megugrom innen. Mért lopnám itt a napot tovább?

— Ez mindenesetre jó lesz. De mondd csak, Ali elment?

— A legelső vonattal.

— Hová?

— Közelbe. Táviratot ad fel az öreg Fényesnek. Ilyen módon sikerül ma estére tőle megszabadulni. És attól az átkozott Birótól is, aki az orrát mindenbe beleüti.

— Helyes — mondta Horváth. — Lásuk most a részletes haditervet. De így, száraz torokkal nem jó sokat beszélni. Van italféléd?

— A káposztásmegyerit ajánlhatom... Tiszta, hamisítottatlan... Van itt belőle, a mennyit akarsz.

— Menj a pokolba hülye vicceiddel! Adj egy korty snapszot.

— Vízet, cimborám, vizet. Több semmit! — ahogy a Villandok mondják. Nagyon a sarokba szorítottak bennünket, róka koma. Szükségünk van minden ravaszságunkra, hogy kijussunk a hajtásból.

– Ez igaz.

– Én akkor tudok legjobban dolgozni, ha színjózan vagyok. Tudom, te is. Gyáva leszel, ha leszopod magadat. De viszont szívesen jelentem ki, hogy száraz torokkal a legkitünőbb üzletember vagy, akit valaha láttam.

Horváth meghajtotta magát erre a kétes értékű bókra, aztán sóhajtott egyet, mert az itálról nehezen mondott le. Végül odahuzott egy széket a törtlábu asztalhoz s megkezdték a tanácskozást.

A két jóbarát egy óra hosszat beszélgetett és meghányta-vetette a rabló-hadjárat minden részletét.

Horváth meglegedetten távozott, abban a jóleső tudatban, hogy másnap estig kellemesebbre fordul a helyzete s nemcsak a sürgős adósságait fizetheti ki, hanem csinos összeget félre is tehet majd a jövőendő szűkösebb napjaira.

*

Birónak roppantul sok dolga volt azon a napon. Leszállott már az alkonyat homálya, mielőtt az apósa házába kiért volna.

Ott várta az öreg Fényes levele, amelyet nyilván a legnagyobb sietségben írt és dugott a borítékba. A kuszált betűkkel odavetett sorok így szóltak:

„Délután kaptam mellékelt táviratot. Utazom Szolnokra. Kérlek, aludj itt. Telegrafálni fogok.“

Biró heves kézmozdulattal bontotta föl a táviratot és izgatottan olvasta :

„Szolnokon, kórházban. Kisebb baleset. Kérlek jöjj.

M a g d a.“

A betük szinte táncoltak Biró szeme előtt. S mindig csak erre gondolt : Magda él!

Később jutott az eszébe, hogy talán komoly a sérülése és a kisebb baleset csak előkészítése a nagy szerencsétlenségnek. Talán csak kimélni akarta övéit, amikor jelentéktelennek mondta a baját?!

De hát nem maradt hátra egyéb, mint-hogy bevárja a jelzett táviratot, amely esetleg már azt is tartalmazza, hogy az öreg ur jön hazafelé a leányával. Ha nem így lesz, akkor természetesen mindjárt elutazik maga is.

Félig-meddig belenyugodott így a helyzetébe és rászánta magát, hogy a hosszú esti órákat higgadt várakozással fogja tölteni. Fényesné, aki gyöngélkedett, korán visszavonult a szobájába s a férfi magára maradt.

A nap eseményeit még egyszer végig-gondolta, elvonultatta lelki szemei előtt. A

Horváth Lajossal való beszélgetés csöppet sem elégitette ki. Belátta, hogy itt nem járt el, nem viselkedett elég ügyesen. Új ellenséget szerzett, anélkül, hogy viszont a legkisebb előnyhöz jutott volna. Időszerűtlen föllépésével talán komolyan ártott is Györgynek. Ilyen szemrehányásokkal gyötörte magát egész este s végül egészen kimerülve dőlt az ágyba.

Elaludni azonban nem tudott. Nyitott szemmel feküdt és a sötétségbe bámult, szakadatlan töprengéssel.

Hirtelen úgy tetszett neki, mintha valami nesz ütné meg a fülét, fölemelkedett és hallgatózott. Valahol ajtót nyithattak.

Rosszabbra fordult volna a Fényesné állapota? Óvatosan megnyomta az ajtó kilincsét, félig kitárta és széjjelnézett.

Semmi! A folyosó üres volt; ennyit látott a félig lecsavart gázlámpa világánál. Miközben így állott és fülelt, a zörej ismétlődött, még pedig alulról.

Tolvajok járnak itt bizonyára!

Sebbel-lobbal magára kapta a legszükségesebb ruhadarabokat és fegyver után nézett. Sajnos, nem talált alkalmasabb eszközt egy szénkaparónál, amely a kandalló mellett volt. Fölkapta és lesietett az emeletről.

A lépcsőzet alján megállott s újból hosszabb ideig hallgatózott. Körülbelül tiz

perc mulva ismétlődött a zörej és most már határozottan meg volt győződve róla, hogy az ebédlőben tartózkodik valaki.

Erősen marokra fogta a fegyverét s belépett oda.

A helyiséget egy kis lámpa halvány fénye világította meg s a szoba tulsó felén Biró észrevett egy embert, aki nagy sietéssel rakta ki az ezüstműt a széles diófa-szekrényből. Az asztalon két hosszú táska volt, telerakva ékszerrel s egyéb holmival.

Minthogy az idegen háttal állott az ajtónak, nem tudott a Biró nesztelen beléséről s a mérnök felhasználta az alkalmat, hogy egészen a közelébe jusson, mielőtt a padló recsegése elárulná.

A tolvaj ebben a percben villámgyorsan feléje fordult s Biró rögtön felismerte. Az a férfi volt, akit keresett — ugyanaz, akit a Horváth szobája előtt látott, aki a Telkessy Flóra grófnő holttestét ki akarta fosztani és akit a Magda megszőktetésével gyanúsított.

— Megállj! — kiáltott rá. — Megállj, vagy szétzuzom a koponyádat, te gazember.

A tolvaj ott maradt a helyén, mintha gyökeret vert volna a lába.

— Na, doktor Kovács ur — mondta Biró — megtaláltuk hát egymást és most...

A mondatot nem fejezhette be. Zajtalanul

mögéje lépett valaki és valami rövid, sulyos eszközzel borzasztó ütést mért a fejére.

Biró szó nélkül összeesett.

— Köszönöm, vén fiu, — mondta Kovács és föllélegzett. — Ki álmodta volna, hogy ez a barom még ide kerül?!

— Átkozott fickó! — sziszegte Horváth a kiálló fogai közül. — Na, de megkapta a magáét!... Most pedig gyerünk! Pakold be a holmit, aztán köd előttünk, köd utánunk! Más is észrevesz még bennünket. Amig csomagolsz, én falazok.¹⁾

— Az ám! Tréfire ne bukjunk.²⁾ Cinkölj,³⁾ ha baj van.

— Add ide a dohányt⁴⁾ — mondta Horváth — a többit hozd aztán te.

Aztán hallkan kinyitotta az ajtót s a lépcsőházba surrant.

Nyomban észrevette, hogy az egész háznép talpon van már. Suttogtak, járkáltak ajtókat nyitogattak. S a lépcsőn egy alakot is meglátott.

Anélkül, hogy a cinkostársának jelet adott volna, kiszaladt a kapuhoz, fölrántotta és el akart illanni az utcán.

De póruul járt, éppen egy rendőr karjába szaladt.

---

1) Őrt állok. — 2) El ne fogjanak bennünket. — 3) Adj jelt! — 4) Pénzt.

A ravaszsága még ebben a veszedelmes állapotban sem hagyta el.

— Gyorsan, gyorsan, biztos ur! — mondta — Rablógyilkosság történt odabent!

Aztán a lépcső felé fordult és a rendőrt valósággal magával ragadta.

A folyosón lihegve szólt:

— Menjen elől! Én nem merek!

A rendőr kardot rántott s előre lépett. Odább egy szolga állott, aki szintén nem mert még belépni az ebédlőbe, odafönt pedig néhány női alak tűnt elő.

— Gyerünk! — mondta a rendőr.

Abban a percben kinyílt az ebédlő ajtaja s megjelent Kovács. Az egyik kezében s a hóna alatt táska, a másikban széles pengéjű kés. A rendőr előkapta lámpáját s az arcába világított, úgy, hogy egy pillanatra elvakította a fénysugár. Aztán megkapta a rendőr Kovács jobbkezét és nagyot ütött rá.

A kést elejtette ugyan, de azért nem hagyta magát, birokra kelt a rendőrrel. Ez jól ismerte a d z s i u - d z s i c u fogásait, ám a tolvaj is értett a japáni birkozáshoz s nem lehetett boldogulni vele.

Nagynehezen sikerült legyűrni Kovácsot a szolga segítségével. Erősen megköztözték, aztán egy sipot vett elő a rendőr s átnyújtotta az inasnak:

— Menjen ki a kapuhoz és fujjon bele a sipba.

A legény kiszaladt és nemsokára három rendőr jelent meg, akik az éjszakai őrzőjárat tagjai voltak.

Hozzáláttak a helyzettisztázásához. Meggyújtották a gázlámpát s az első, ami szemükbe ötlött, a mérnök mozdulatlan teste volt. A fején nagy seb volt, amelyből csak úgy ömlött a vér.

— Gyilkosság! — kiáltotta valamelyikük és lehajolt a szerencsétlen fölé.

— Gyorsan orvosért! A tulsó oldalon lakik doktor Kelemen Dávid. De hamar, hamar, mert egészen elvérzik, ha ugyan él még!

Az orvos nemsokára megjelent. Megvizsgálta az áldozatot és szomoruan csóválta a fejét.

— Nagy baj! Elkészülhetünk a legrosszabbra.

Gondosan kimosta a sebet és bekötözte a mérnök fejét.

A rendőrök azután csak a betörésre gondoltak s egy-kettőre kiderült, hogy a tettesek többen voltak, legalább is ketten.

— De hol a másik? — kérdezte az ellenőr.

— Csapjon belé a ménkü! — kiáltotta az a rendőr, aki először érkezett meg a büntett színhelyére.

– Maga tudja, hová lett?

– Bali Mihály a nevem, ha nem az a lator volt, aki ide vezetett.

Kovács hegyezte a fülét.

– Milyen volt az, biztos ur?

A rendőr elgondolkozott.

– Aféle szikár ember, hosszú szakálu, – vörös, azt hiszem.

Kovácsnak majdnem kiugrott a szeme, úgy kimeresztette.

– Azt mondta, hogy ez a férfi vezette ide, biztos ur?

– Na igen. Aszongya, rablógyilkosság történt a házban. Hát persze, hogy rögvést gyűttem, loholtam. De úgy látszik megugrott! . . .

– A bitang! – kiáltotta Kovács.

– Még maga szidja! – szólt a rendőrellenőr. – fogja be a száját.

Kovács egészen kijött a sodrából, anyyira bántotta, amit az a rendőr mondott. Magába fojtott dühvel morogta:

– Várj csak Lui, táncolsz te még bagóért. Egyszer megmentettem az életedet és most fizettél érte. Bemószeroltál¹⁾ mint egy pity²⁾ hadács³⁾! Kutágasra⁴⁾ száll még a sas, de hurkostul!

1) Elárultál. – 2) Kis. 3) Rendőrkém, besugó. 4) Tolvajnyelven: akasztófa.

XVIII

A grófnő naplója.

Miután az ajtót becsapták és Telkessy Flóra grófnő bátyja eltűnt a Magda szeme elől, a szerencsétlen teremtes elvesztette az eszméletét.

Nagysokára tért magához s annyira ki volt merülve, hogy nem lehetett tisztában rettentő helyzetével.

Álmatlan, nyugtalan éjszaka után, amint a hajnal földerengett, a természet követelni kezdte jogait s az elgyötört leány mély álomba merült.

Amikor felébredt, végre tisztán el tudta gondolni, hogy mi is történt vele tegnap és miféle állapotba jutott. A vér előntötte arcát, amikor arra gondolt, hogy az eltűnése milyen szörnyű aggodásba ejthette az otthonvalókat. Milyen kétségbeesetten nyomozhatja őt Dénes és valószínűleg sejtelve sincs a tartózkodóhelyéről. Keserve-

sen szánta-bánta most, hogy annyira vigyázatlan volt, hogy idegen emberrel távozott hazulról, mielőtt a hozzátartozóit értesítette volna.

De hát miért is hozták ide? S mit keresett itt a Telkessy Flóra grófnő fitestvére? Váratlanul, hirtelenül rátalált itt Várady Jenőre, tehát arra az emberre, akit annyira kerestek, akinek vallomását oly fontosnak tartják. Ez a fölvilágosítás eloszlatná a homályt, megoldaná a borzasztó titkot, amely a megölt asszonyt rejtélyessé teszi. Ezen a réven a nyomára jutnának esetleg annak a Kende nevű embernek is, aki az elhagyott kis helységben a boldogtalan nő társaságában volt és úgy látszott, a hatalmában is tartotta.

Lassankint, amíg a gondolatmenetben eddig jutott, új erőre kapott, bátornak kezdte magát érezni s elhatározta, hogy körmöszakadtáig folytatja a küzdelmet.

A visszataszító külsejű Máli néni riasztotta föl a töprengésből. A vén asszony reggelit hozott és szótlanul tette le az asztalra.

— Mikor engednek ki? — szólt Magda.

A boszorkány nem felelt. Faképnél hagyta és bezárta az ajtót, miután kilépett.

Magda érezte, hogy gyötri az éhség s ennie kell. Néhány falatot nyelt le, azután

fölkelt a székről és egy kis vizsgálatot tartott a börtönében.

A szoba egyetlen ablaka belülről nagyrészt le volt deszkázva s csak fölül hatolhatott be a világosság. Kivülről erős vasrács védte. A butorzatot két rozoga szék, a piszkos terítővel takart asztal s a lószőrrel bélelt pamlag alkotta, amelyen az éjszakát töltötte. A rideg szoba egyik sarkában ócska ládákat s egy üres kosarat helyeztek el.

Magda gondosan végignézte mindezt s végül egy széket állított az ablakhoz, hogy egy pillantást vethessen a szűk mellékutcára.

Odakint zuhogott az eső, kevés járókelőt látott.

Ha ezeknek a figyelmét magára vonhatná és segítségére jönnének?!

Rá is szánta magát, hogy kísérletet tesz, amikor fölpattant az ajtó és Kovács doktor lépett be.

— Jöjjön le tüstént! — kiáltott a leányra. — És többé eszébe ne jusson eféle, mert különben az egész ablakot beszögezzük.

Majd enyhített a fenyegető magatartásán és szokott kellemetlen szakadozott beszédmódján folytatta:

— Csinos fiatal hölgy ... Szomszédok féltékenyek, tolakodók ... Értette?

A leány megdöbbsent. Ezen mulatott a férfi egy ideig, aztán elhagyta a szobát.

Magdának a szive hevesen dobogott. Most már tudta, hogy gondosan megfigyeli és nagyon nehéz lesz megszöknie.

Mély sóhajtással fordult el az ablaktól s újra a butorokat nézegette. Majd a ládákat kezdte vizsgálni. A tetejükre rakott üres kosarat leszedte s kinyitotta a legfelső ládát, amely kulccsal nem volt bezárva.

Ócska holmit talált benne. Régi ujságokat, értéktelen lim-lomot, megsárgult rajzokat, egy csomó álkulcsot és néhány könyvet.

Lapozgatott az utóbbiakban, azzal a reménynyel, hogy talán akad köztük olyan, amelyet végigolvashat. De hamar úgy érezte magát, mint aki csalódott, mivel nagy részük vasuti utmutató, turf-almanach és öreg naptár volt.

Egyszerre csinos kötésű, apró könyvre esett a tekintete. Kis zárja is volt a könyvnek, de azt utóbb letörték.

Kíváncsian ütötte föl és akkor nem fojthatta el a meglepetés hangját, amely öntudatlanul kitört belőle.

Egy napló volt előtte és a címlapján leányos, vékonybetűs írással — Telkessy Flóra neve!

Azt hitte, megszakad a szive, úgy do-

bogott s a keze remegett, annyira, hogy leejtette a könyvecskét.

Miután fölocsudott izgalmából, olvasni kezdte a boldogtalan leány emlékiratait.

Az első feljegyzések tizennyolc éves korából datálódtak, de ezek fölött gyorsan átsiklott a Magda szeme.

Lázás érdeklődéssel lapozott tovább, a míg Dévényi Artur nevére nem bukkant s onnan kezdve minden szót figyelmesen olvasott.

Ime a fontosabb részletek:

1902. o k t ó b e r 26.

Tegnap Majorossy biróéknál voltunk. Sok új ismeretséget kötöttem. A többi közt bemutatták a közeli vadászkastély új gazdáját, aki nemrég érkezett haza külföldről. Érdekes ember, igazi globetrotter, aki a fél világot bejárta már. Nem tartom rokonszenvesnek, dehát ez nem sokat jelent. Az első benyomás nálam sohasem döntő. Azt hiszem, mindenki meg fogja kedvelni. Pompás lovai vannak s nem rosszul lovagol, ami nálunk már ajánló-levél.

N o v e m b e r 29.

Ma többet foglalkoztam Dévényivel s ez talán annak a következtése, hogy még kevésbé vett rólam tudomást, mint egyébkor. Bántott kissé, hogy nem törődik velem, szinte észre se vesz. Természetesen kellő udvariasságot tanusított velem szemben, de

mélyebben nem érdekli a személyem, annyi biztos.

Tiszta, átható nézésű, szürke szeme van és erős álla. A száját eltakarja gondosan ápolat fekete bajusza. Ugy vélem, hogy szellemes, művelt és erélyes férfi. A homloka azonban kissé nagyon is hátrahajló.

D e c e m b e r 11.

Ma remek idő volt és nagy rókavadászatot rendeztünk. A legszebb sportnak tartom és nagyrabecsülöm az angolokat, akik annyira értik. Dévényiben kitűnő kísértőt találtam. Pompásan üli meg a lovát s úgy tetszik, minden követ és bokrot ismer a környéken.

D e c e m b e r 17.

Nem volnék igazságos, ha Dévényire még mindig panaszkodnék. Roppantul figyelmes velem szemben, minden dolgom iránt nagyon érdeklődik. Amikor hallotta, hogy jótékony kórház-egyesületet alakítunk, ajánlkozott a résztvevésre s pénzt is ajánlott fel.

D e c e m b e r 19.

Ma nagy ebéd volt Turgonyiéknál. A jó embereknél rendszerint halálosan unatkozunk, de ma nem úgy történt. Dévényi volt a szomszédom, — ez lett volna az oka?

1903. január 7.

Az új kis kórház nemsokára felépül.

Azt hiszem, a tavasz végén már benne fekszik az első beteg. Dévényi buzgón segít a berendezésnél. Ez az ember mindenhez ért.

J a n u á r 15.

Megint egész héten át elhanyagoltam kicsi naplómát. Dévényivel minden áldott nap összejöttem: a hosszumezei nagy vadászaton a Hervayéknál adott bálon és a Nagylaky grófék ebédjén. Szerdán eljött a hangversenyre, amelyet a kórház javára rendeztünk és vasárnap ott volt a templomban. Meglátogattam az öreg Tölgyesyét s akkor az uton találkoztam vele. Lóháton volt ugyan, de mindjárt leszállott s elkisért.

J a n u á r 24.

Mostanában csaknem mindennap s e a n c e-okat rendezünk. Dévényi a hipnotizmusról tartott előadást s azt mondta, hogy én kitűnő médium vagyok. Többször el is al tatott. Ma azonban házi orvosunk félrehívta a papát és valamit mondott neki. A papa aztán szigorúan megtiltotta, hogy a hipnotikus produkciókat folytassuk.

— De hát miért?

— Nem hallottál a szerencsétlen alapi Salamon Ella sorsáról, akit a tuzséri kastélyban megölt egy Neukom nevű hipnotizőr passziója?

Elmondta aztán a fiatal uri leány történetét.

Megborzadtam. Ugy hiszem azonban én se tudnék ellentállani az ígézetnek.

J a n u á r. 27.

Ma csodálatos dolog történt. Artur megkérdezte, hogy nőül mennék-e hozzá? Nem ismerek magamra, folyton álmodozom, úgy járok-kelek, mintha egy különös mesevilágban élnék. Ha behunyom a szememet, rögtön előttem áll és hallok a szavakat, amelyeket suttogva, bensőségesen, szinte bársonyos hangon ejtett ki.

— Szeretem! Imádom magát! A szívem magáért dobog attól a perctől fogva, hogy először láttam. Ha kerülöm, csak azért történik, mivel érzem, hogy nem vagyok méltó magához. Arra se, hogy a lába nyomába lépjek. Forró szerelmem az, amely bátorságot adott ma rá, hogy elébe lépjek és rokonérzését kérjem.

Én egy árva szót se feleltem.

— Könyörgöm, beszéljen — folytatta.

— Remélhetek? Iszonyuan gyötör a bizonytalanság.

Mint a pusztai szélvihar, olyan gyorsan jött az egész. Nem is tudtam rögtön szavakat találni s azt hihette, hogy nem érzek vele. Eleresztette a kezemet és mély szomorúsággal mondta:

— Bocsásson meg. Nem vagyok méltó

magához. Durva fickó vagyok, az étellel való kemény harc odakint tett azzá. Botor-ság, tolakodás volt, hogy szerelemről beszéltem; de hát képtelen voltam rá, hogy tovább hallgassak.

Maga elé bámult. Az arca krétafehér lett, de én még mindig nem tudtam megtalálni a kellő szavakat.

S aztán mind a két kezemet odanyujtottam és ez elég volt – megértett.

Olyan boldog vagyok, leírhatatlanul boldog. Szeret, szeret s én csak érte élek-halok.

Holnap beszélni akar a papával, csak-hogy kedvemben járjon, amint mondta, mert hiszen meg van róla győződve, hogy nem lesz sikere a kérésének. Papa büszke férfi – az igaz – de hát micsoda akadály lenne itt?

Én azt hiszem, rendbe jövünk.

J a n u á r 28.

Artur beszélt a papával s az imént mindent elmondott a réten. Papa végig sem hallgatta s valósággal lenéző modorban vált el tőle. De Artur elszánta magát a legvégsőre s kijelentette, hogy senki, semmi el nem választja tőlem. Megesküdtetett, hogy követem bárhová, meg is szököm vele, ha másképp nem boldogulunk.

Azt ajánlotta, hogy Budapesten esküd-jünk meg. Ott neki széleskörű ismeretsége

és protekciója van s megkapja a diszpenzációt. Aztán külföldre megyünk és addig maradunk ott, amíg a papa ki nem engesztelődik. Biztosra veszi, hogy ez előbb-utóbb bekövetkezik s aztán zavartalan boldogságban élhetünk.

Csakhogy ő nem ismeri a papa szilárd, hajthatatlan jellemét. Hidegebb a jégnél, nem enged és nem engesztelődik. Hiszen Jenőnek se bocsátott meg s a szegény fiúnak nem is fog megbocsátani. Pedig az ő vétke minő csekély volt!

Nem, nem. Szöknöm nem szabad. Ez esztelenség volna.

J a n u á r 29.

Ma reggel papa behivatott a szobájába, hogy fölolvassa az Anna néni levelét. Azt írja, hogy megrongált egészsége határozottan szükségessé teszi a délvidéki levegőt — csudálatos, egész életében sohase volt beteg — és arra kéri a papát, hogy engedjen el véle Abbáziába. Reméli, hogy pénteken Budapesten lehetek már.

Persze nyomban keresztül láttam a szitán, s tudtam, hogy a papa ennek az utazásnak értelmiszerzője.

Nyugodtan kijelentettem, hogy itt jobban érzem magamat és semmi kedvem a délvidéki üdülésre.

A papa fölállott székéről és csöndesen, de határozottan szólt:

— Elfogadtam a kedves ajánlatot, készülj tehát az utra. A kitüzött napon tizenegy óra negyven perckor indulunk. Légy szíves, menj át a szobádba . . .

Négy órákor találkoztam Arturral a parkban. Tegnap még kalandosnak és kivihetetlennek láttam a tervét, de ma nem azon a véleményen vagyok már. Ne vádoljon szívtelenséggel!

Szegény Artur! Mennyire levert volt tegnap, amikor a viszontszerelmemben kételkednie kellett! Nem is sejti, hogyan imádom!

J a n u á r 30.

Szerda este. Artur a kertben várt reám és újból megostromolt, hogy szökjem el vele. Elmondtam, hogy Abbáziába vagy Mentoneba akarnak vinni. Megszorította a kezemet, olyan erősen, hogy belefájdult, nagyot sóhajtott és ezt suttogetta:

— Hallgass meg szerelmem. Utazz pénteken Budapestre. Ott találkozunk és nyomban megesküszünk.

Zokogva borultam rá s ő édes szóval vigasztalt.

J a n u á r 31.

Holnap Artur neje leszek! Ez a gondolat a legnagyobb boldogsággal kellene, hogy eltöltsön és a szívem — majd megszakad.

Tudom, helytelen. Lelkifurdalás gyö-

tör, hogy tilos dolgot művelek – először történik életemben – de hát szeretem, szeretem és ez a szerelem hangosabb, erősebb szavu, mint a másik belső hang, a tiltakozó. Ha a papa másképp viselkedett volna, ha a legcsekélyebb gyöngédséggel jelét adja szeretetének, most nem tudnám így elhagyni.

F e b r u á r 8.

Nyolc napja volt az esküvőnk. Kis faluban lakunk, de Artur többnyire odabent jár a városban, sőt Pesten is volt, hogy lássák s minden gyanút eltereljen magáról.

Természetes, hogy az eltűnésem nagy feltűnést keltett, de rámakadni nem tudtak. Artur roppantul ügyesen rendezte a dolgot.

F e b r u á r 11.

Elhagyottnak érzem magamat és nyugtalankodom. Bizonyára amiatt, hogy Artur ismét eltávozott mellőlem, szinte érzem, hogy valami szerencsétlenség közelít, amely az életemet iszonyuan meg fogja keseríteni.

Miért nem tudok megnyugodni, miért nem vagyok olyan boldog, mint ezelőtt?

F e b r u á r 15.

Egész idegrendszerem föl van dülva. Bármerre megyek, akárhol állok, elkísér a nyomasztó érzés, hogy valami sötét fátum lebeg fölöttem. Kísérletet teszek, hogy

megszabaduljak tőle s megkérem Arturt, hogy vigyen külföldre, amint terveztük.

F e b r u á r 22.

Artur tegnap Budapestre utazott s az éjszakai vonattal érkezik vissza. Borzasztón nyugtalan vagyok s elkerül az álom. Fölveszem a kék ruhámat . . . abban lát legszivesebben . . . és várok ébren, amíg meg nem jön.

XIX.

Szerелеmből gyűlölet.

A grófnő naplójában aztán megszűnt a keltezés egy időre. A dátum nélkül tett följegyzések így szóltak:

— Már egészen tönkrejutottam.

Egyedül állok a világon. Szerelmem elpusztult, meghalt azon éjszakán, amelyen rája vártam. Öt hónap mult el azóta, hogy naplómbe az utolsó szavakat beleírtam. Öt hónap azóta, hogy magamat az ő kedvéért kicsinosítottam, csak hogy a tetszését megnyerjem.

Megjött s a barátja kísérte. Beszélgetés közben így szólt hozzám a férfi:

— Bizony, nagysád boldog lehet és nagy szerencséről beszélhet, hogy az urát ma visszakapta.

— Hogy-hogy?

— Rég nem kerültünk olyan pácba, mint tegnap este. Szerencsére elcsíptük az

utolsó vonatot, mert különben nyakunkat szegtük volna. Azt hiszem, nincs a falunak egyetlen zuga, ahol ne kerestek volna bennünket.

— Nem értem.

— No, majd megérti.

Amíg az idegen beszélt, Artur közelebb lépett olyan mozdulattal, mintha félbe akarta volna szakítani. De hirtelen megállott és engedte, hogy folytassa a beszédet.

Mikor azonban egy csomó ékszer vett ki a zsebéből s az asztalra rakta, Artur káromkodott és gyorsan rátette a kezét.

Egy gyűrű kisiklott a markából és végiggurult az asztalon. Rögtön megismertem — a papa pecsétgyűrűje volt, amelyet állandóan viselt, amennyire csak vissza tudok emlékezni.

— Hogy jutottál ehez a gyűrűhöz? — förmedtem rá olyan hangon, amelytől magam is megijedtem.

A szoba, mintha forognék körülöttem, a szekrényhez kellett támaszkodnom, hogy el ne essem.

Artur a dühtől halálsápadttá lett, a keze remegett. Azt hittem, hogy rá akar rohanni arra az emberre, aki elárulta. De nem ütötte meg. Csöndesen álldogált ott,

zsebrevágta a kezét és várakozó tekintettel nézett rám.

— Artur, Artur, az én férjem közönséges tolvaj? Nem, nem tudom elhinni. Ő beszélj, mondj, amit akarsz, mondd, hogy elment az eszem, hogy álmodom — csak azt ne engedd, hogy ez a borzalom valósággá legyen!

Hozzája léptem és megragadtam a kezét.

Artur elfordult tőlem és hallgatott.

Kínos percek multak el. Fájdalmamban összeestem. A szerelem, amely hozzáfűzött, elsuhant és keserű gyűlöletnek adott helyet.

Lázashangon mondtam neki:

— Lopás és rablás volt hát az a válalkozás, amely téged Magyarországon vissztartott! Utolsó gáztetted édesapámnak vagyona, sőt talán élete ellen tört. Bár sose látnálak — soha ne hallanám a nevedet — soha eszembe ne jutnál többé! Még ma éjjel távozom innen s amennyire rajtam áll, az utaink soha többé nem találkoznak!

Lerántottam a jegygyűrűmet s elhajítottam — a látása undorral fogott el.

El akartam hagyni a házat — amint voltam, kabát és kalap nélkül. De ő elállotta az utamat.

Ilyen gyorsan nem megy az, Flóra. Megesküdtél a pap előtt, hogy jó és rossz

napokban velem maradsz és soha el nem hagysz.

Kísérletet tett a meggyőzésemre. Kért, könyörgött, esküdözött, fenyegetett, míg csak föl nem virradt. A társa rég elillant s arra igyekezett rátolni a gazságokat.

De nem tudott megfélemlíteni s végre is ezt mondtam kétségbeesésemben:

— A vonat nyolc órakor indul az álmásról. Ha utamba állasz és nem engedsz ki, fölkeltem a ház lakóit és mindkettőtöket leleplezlek. A legujabb gonoszságodat nem tagadhatjátok le. Ez a zsákmány itt elegendő bizonyítékot szolgáltat.

Könyörgött, hogy ne hagyjam el és biztosított változatlan szerelméről — hasztalanul.

— Szerelem? — törtem ki — A gyűlöleted százszor kedvesebb, mint a szerelmed. Nem találok rá szavakat, hogy mennyire utállak és megvetlek!

— Jó, jó, asszonyom! — sziszegett a fogai közül. — Ez már elég. Legyen meg a te akaratod, de az én óráim is ütni fog és akkor megbánod ezeket a keserű szavakat.

A reggeli vonat fölvitt Budapestre.

Az ujságokban olvastam, hogy a szülőhelyemen s a szomszéd kastélyban is nagy betörést követtek el és roppant sok érték-
tárgyat elvittek. Telkessy grófot a zörej

fölébresztette és el akarta fogni a tolvajokat, de azok nem hagyták magukat és megsebesítették a dulakodás közben . . . A szomszédos kastély gazdája, Dévényi Artur éppen nem volt odahaza, csak másnap érkezett meg. A rendőrség széleskörű nyomozást indított, de eddig semmiféle eredményt nem ért el.

Ez volt a hirnek vázlatos tartalma . . .

Én egészen félre akartam vonulni és messzi kint Ujpesten béreltem kis hónapos szobát, amelyben heteken át betegen fekvüdtem. A háziasszonyom nagyon barátságos, kedves teremtés volt. Amikor a pénzem elfogyott, munkát szerzett. Nőtestvérének varróműhelye volt s előkelő hölgyek készítették nála a toalettjüket. Otthon varrogattam, himeztem és a szakadatlan munka gyakran elfeledtette velem szomorú helyzetemet.

XX.

A csábító.

A következő feljegyzésekben nem akadt jelentős részlet. Néhány oldallal hátrább azonban ismét olyan sorokra bukkant Magda, amelyek fölkellették az érdeklődését.

— Amikor ma kiléptem egy boltból, amelyben kézimunkát vettem, észrevettem, hogy a tulsó oldalról egy karcsu fiatalember siet utánam és gondosan megfigyel. Ismerősnek tetszett, ismételten megfordultam tehát.

Jenő volt! Rögtön láttam — a széles sebhelyről, amely a homlokán volt és a szőke hajáról. Mennyire megváltozott! Szegény, a félkarját is elvesztette. A meglepő találkozás okozta öröm kihozott a sodromból s elkiáltottam magamat, mire nyomban mellettem termett.

Keserves volt ez a viszontlátás. Szegény fiu, mennyit szenvedhetett, amióta bennünket elhagyott!

Sokáig járkáltunk a közeli sétatéren és meghitten beszélgettünk az élményeinkről.

Persze nagyon csodálkozott, hogy magányosan, szegényes viszonyok közt élek. Ennek az okait szóvá tettem, a férjemről azonban csak keveset mondtam.

Jenő elmondta, hogy a jövő héten egy szintársulathoz megy a Dunántulra.

F e b r u á r 7.

Jenő arra kér, hogy utazzam véle Kaposvárra s lépjek be a szintársulatba. Biztosít róla, hogy komoly tehetségem van és karriért csinállok. Szívesen mennék, ha tiszteességes módon szerződhetnék. Talán ott se lesznek súlyosabb gondjaim, mint itt.

De nem tudom magamat egyszerre rászánni. Mindig attól félek, hogy Jenő és Artur találkoznak s a Jenő gyöngye jellemét féltsem a csábitástól. Már pedig Artur előbb-utóbb rámtalálhat s akkor Jenővel is összer kerül

F e b r u á r 9.

Holnap utazom Jenővel. Levelet kaptam, amelyben engem is jó szerződéssel biztatnak.

F e b r u á r 11.

Ma beszéltem Szigeti igazgatóval, aki

nyomban szerződtetett — amint mondotta — drámai szendének. A hangomat is csinosnak találta, szubrettnek is használhat. Most már együtt lehetek Jenővel és gondolhatom! A szegény fiu! Soha se ismerte a rokoni szeretetet! Amikor tőlünk elment, tizennégy esztendő voltam.

F e b r u á r 21.

Ma léptem föl először. Egyelőre kis epizód szerepeket kaptam, de igyekezni fogok rajta, hogy Szigetit kielégítsem, akkor tán előbbre jutok. Nagy elismeréssel szólt a játékomról, de a modor, amelylyel ezt cselekedte, nem tetszett. Meg kell még jegyeznem, hogy itt Hidassy Irén néven szerepelek, Jenőt pedig régóta Völgyi Aladár néven ismerik.

M á r c i u s 4.

Jenő és Szigeti, aki engemet folyton kellemetlen bókjaival üldöz, ma összeveszték. Jenő csúnyán leszidta az igazgatót, a miért körülöttem legyeskedik s annyira összekaptak, hogy a direktor elbocsátotta.

Szivesen követném Jenőt, de akkor a legiszonyubb nyomorba jutnánk. Éppen most ígértek gázsiemelést. Mégis jobb lesz maradnom. Aki szükségben van, nem sokat válogathat.

Nem akarjuk egymást szem elől téveszteni s rögtön másik társulatba lépünk, mihelyt alkalmunk lesz rá.

Két új szerepet is tanulok be most.

Április 7.

Tegnap fölragyogott a jó csillagom. Dóczi Csók-ját adtuk. Felhőssy kisasszony, az első primadonna beteg lett s el kellett vállalnom a szerepét. Mindenki azt mondja, hogy a beugrás sikerült és Szigeti elhalmozott a kellemetlen dicsőítésével.

A jövő héten Juliát játszom s ez nagy munkát jelent. Buzgón tanulok.

Április 14.

Tegnap adtuk Juliát és Romeót. Shakespearenek ezt a remekét szeretem leginkább. Eleinte borzasztó lámpalázam volt, de az én különös partnerem, Zrinyi Tihamér, aki Romeót játszotta, annyi bátorságot öntött belém, hogy csakhamar uralkodni tudtam magamon. Biztatott, hogy Török Irma s a többi „pesti dáma“ hozzám képest „sifli“. Azt hiszem, jól játszottam. A gázsimat jelentékeny összeggel emelték is, a direktor pedig azt mondta, hogy nekem adja Felhőssy kisasszony valamennyi szerepét.

Április 20.

Jenőnek ma mindent elmondtam Artur felől. Jobb így, azt hiszem. Rettentően megharagudott rá. Gondolnom se szabad rá, miféle következése lesz az esetleges találkozásuknak.

Május 2.

Amitől félttem, az bekövetkezett. Artur

fölfedezte a tartózkodásom helyét. Ma borzasztó levelet kaptam tőle. Szerencsére vásárnap van. Elmegyek innen, mielőtt az előadásnak vége s Jenő utánam jön hétfőn.

Hova? Mindegy. Csak attól az embertől — a férjemtől — szabaduljak!

M á j u s 4.

Csendes kis faluban vagyok. A fogadóban, sajnos, csak egy üres szoba akadt. Jenőnek egyelőre másutt kell aludnia. Örülök, hogy Jenő ma ideérkezik.

M á j u s 12.

Iszonyu nap volt a tegnapi! Amikor a kert mögött a réten átvágtunk, szembe jött Artur. Keresett mindenfelé, csaknem az egész országban s végre is rámtalált. Borzasztóan viselkedett. Azt hitte, hogy Jenő a kedvesem. Jenő viszont boszút akart állni rajta mindazért, amit velem szemben elkövetett.

De amint Artur beszélni kezdett, lassankint megváltozott a helyzet. Akárcsak az örök bűn, a gonoszság szelleme testesült volna meg benne. Az ördög se végezhetne volna ravaszabb, ügyesebb módon a dolgát. Jenő arcvonásai eleinte megvetést árultak el, de csakhamar feszült figyelemmel hallgatott s a szívem úgy fájt, amikor láttam, hogy lassankint Artur pártjára tér át. Gyöngéjelleme világéletében a veszte volt s az

agyafurt ember könnyen lefegyverezte kétségeit.

Mielőtt a nap leszállt volna, jóbarátok lettek.

M á j u s 13.

Jenő és Artur egész nap együtt voltak, alig láttam őket. Szegény testvérem akaratlan bábbá, közönséges eszközzé lett a csábító kezében. Érzem már, hogy elvesztettem a befolyásomat, Jenő nem hallgat rám többé! Egészen süket a kérésemmel szemben.

M á j u s 14.

Együtt keltek utra. Isten tudja, mi a tervük.

M á j u s 27.

Ma visszatértek. Ó mennyire örültem, amikor Jenőt viszontláttam.

Betörtek a földesur kastélyába s Jenő nevetve mondta:

— Első debut! Az igazi premiere! Mindent meg kell próbálni.

Borzasztó! Mi lesz ebből?

Azt mondják, pár nap múlva külföldön lesznek.

Boldogan lélekzenék fel, ha Artur elhagyná Magyarországot, csak Jenő a karmai közt ne volna.

A gaz csábító! Először engemet tesz tönkre, aztán a testvéremet.

XXI.

Magda szökése.

Másnap reggel, amint az ajtó feltárult, s a reggelit behozták, Magda nagy örömmel vette észre, hogy új őrt állítottak melléje.

Várady Jenő volt.

A következő napon ugyancsak Várady őrködött, a kellemes változás tehát állandónak ígérkezett. Kellemesnek tortotta, mert azok után, amiket a fiatal emberről megtudott, fölébredt benne a szabadulás reménye.

A legelső kínálkozó alkalmat föl is használta rá, hogy megkérje Váradyt: bocsássa szabadon.

— Nagyon sajnálom, de nincs hatalmamban — felelte Várady.

Magda azonban nem nyugodott és tovább kért-könyörgött. A fiatalember pedig folyton azt válaszolta, hogy várnia kell, amíg Kovács doktor vissza nem tér.

– De hát merre jár?

— Egészségi okokból vidékre utazott.

Várady persze olvasta a lapokban, hogy mi történt a Vilma-nyaralóban s jól tudta, hogy Kovács nem fog visszajönni. De napról-napra várta a Horváth Lajos utasítását. Ez a jómadár pedig hallgatott és nem mutatkozott a külvárosi házban.

A szerencsétlen leány észrevette, hogy délelőtt eltávozik a ráncosképű Máli néni hazulról s egyszer, miután a banya kitette a lábát, ismét kérésre fogta a dolgot.

– Nézze csak, — mondta a fiatalembernek, — most szépen kiereszthetne. Senki sem látja.

– Dehogy nem! Más is van még a házban, bár nagysád nem tud róla.

– Kicsoda?

— Azt nem mondhatom meg.

A leány elgondolkozott kissé, aztán csöndesen mondta:

– Ön nem gonoszlelkű, tudom, csak könnyelmű a természete. Ismerem az igazi nevét, sokat hallottam a rokonságáról. S az én kiszabadulásomtól függ egyik rokonának a tisztessége.

– Ki volna az? kérdezte a fiatalember meglepetve.

— Telkessy Flóra grófnőt értem. Meggyilkolták s az emlékét is bemocskolták a világ előtt. Két dologra volna szükség: az

ő nevét megtisztítani minden salaktól és ártatlan fitestvéremet kiszabadítani. A vőlegényem, Biró Dénes nyomozott ebben az ügyben, de most bizonyára semmi egyébbel nem törődik, csak az én sorsommal és amíg rám nem talál, addig nem fáradozhat a másik két dologban . . . Gondoljon csak szegény Flórára !

Mialatt így beszélt, a fiatalember egészen megváltozott. Valósággal megremegtetten a belső izgalom, amelyet eleinte titkolni próbált.

— Várjon, kérem, holnapig ! — mondta mély sóhajtással.

És másnap, az álmatlanul töltött éjszaka után Magda nyitva találta börtönajtáját.

Halkan, lábujjhegyen surrant ki a folyósóra. A kapu is tárva-nyitva.

Mint a villám, olyan gyorsan kívül tért a leány s lélekszakadva rohant végig az utcán. A járókelők csodálkozva néztek utána, de ezzel nem törődött, csak szaladt, szaladt, — nem is tudva, merre, hova.

Jó idő múlva állott meg, amikor egy üres bérkocsit vett észre. A lélegzete elfulladt, a szive erősen kalapált, a lába remegett, — nem is bírta volna már tovább. Beleugrott a kocsiba, megmondta a lakásuk címét s a ferencvárosi legény egy fahr'ma

(gyerünk!) kiáltással megcsapta a sovány, kehes Táltos-t.

Abban a percben végigüvöltött az utcán egy rikkancs éles hangja:

– A József-utcai gyilkosság!

S mint a halál harangja, úgy zugott a Magda fülébe:

– „Szenzációs végtárgyalás. Fényes György elítélése! Gavallér mint rablógyilkos!”

* * *

Velőtrázó hatást tettek rája azok a szavak. Az uton végesvégig hasogatták agyát-szívét. S amikor a Rákóczi-utra értek, megint fölhangzott a rikkancsok kiáltása.

– „Óriási szenzáció! Fényes György bünpöre. Kihallgatás és ítélet.”

Többször is önkéntelenül fölemelte a karját, hogy megállítsa a kocsit s egy ujságot vásároljon, de aztán lehanyatlott és kimerülten dőlt hátra; György, az ő szeretett fivére, tehát immár elítélt gonosztevő s tán csak pár nap választja el a szégyenletes, iszonyu haláltól!

Végre megállt a kocsis, hazaérkezett. A leány kiugrott s anélkül, hogy az öreg János örvendező kiáltására reagált volna, sietett az édesanyja szobájába. A féluton elvesztette erejét, – támolynogni kezdett s

csak annyi ereje maradt még, hogy kinyitotta az ajtót.

Aztán leroskadt.

Az anya ott ült az ablaknál és halvány arccal, sirástól vörös szemmel nézett kifelé. Talán őt várta, várta az anyai szivcsodálatos ösztönével. Amikor észrevette, fölpattant a helyéről és rákiáltott férjére, aki a sarokban gunnyasztott szomoruan.

— Nézd, nézd . . .

Elakadt a szava, görcsös zokogásba fult. A fáradt öreg a leányhoz tipegett, fölemelték, gyöngéd szóval biztatták, becézgettek.

Lassankint magához tért a leány és megölelte őket. — Édes kis lányom! — mondta Fényesné és újra meg újra keblére szoritotta.

Többet nem tudott mondani. Csak sirtak valamennyien és ölelgették egymást.

A csöndet végre is Magda törte meg:

— És György? — suttogta a leány.

Az apa elfordult, az anya pedig ingadozni kezdett s elájult.

Megjött a vég . . .

A közvádlónak könnyű volt a dolga, elég terhelő bizonyítékot gyűjtöttek. Bebizonyult, hogy a vádlott és az asszony közt hangos vita folyt le s kevéssel utóbb meg-

találták a nő holttestét, mellében a György tőrével, amig ő eszeveszett futásnak eredt.

Az esküdtek valamennyien igennel feleltek a fölített kérdésekre és verdiktjukhoz méltó volt a törvényt alkalmazó bíróság ítélete.

Halálra ítélték! S nem remélhette a kegyelmet!

XXII.

Dr. Kovács leleplezése.

A Vilma-nyaralóban elkövetett betörés után Kovácsot teljes két napig faggatták a rendőrségen. A bűnügyi osztály egyik legügyesebb tisztviselője nyomozott a dologban, de nem sokat ért el. Hasztalanul buzgólkodott, a fogoly cinkostársait nem tudta kézrekeríteni.

Az új bűnvádi perrendtartás értelmében Kovácsot végre is át kellett küldeni az ügyészséghez.

Amikor a zöld kocsira fölültették, a szokott rendőrségi kíséreten kívül még egy detektív is beült melléje s az uton beszélgetni kezdett. Nyilván különös célja volt ezzel.

— Lássa Kovács, — mondta a betörőnek — magától egyáltalán nem érdemli meg a bűntársa, hogy ennyire pártját fogja.

— Miért?

— Szép az a kollégialitás, de hiszen magát elárulta a társa. Éppen ő vezette a nyakára a rendőröket.

— Tudom.

— És ennyiben hagyja? Maga Vácra kerül, ő pedig szabadlábban jár.

— Dehogy is!

— Hát akkor miért nem vallott?

— Volt rá okom, — szólt a betörő szemét hunyorgatva. De itt nem akartam beszélni, mert elrontanám a dolgot. Majd a végtárgyaláson.

— Ahá! Most már kezdem érteni.

— Nyugodt is lehet, nem maradok senkinek adósa.

Többet azonban a világért sem akart mondani.

Természetes, hogy ilyen körülmények közt szokatlan érdeklődéssel várták a törvényszéki tárgyalást, amelynek terminusát nagyon hamar kitűzték.

A közönség számára föntartott helyek az utolsó zugig megteltek, sőt az Alkotmány-utcai palota folyosóin is alig lehetett mozogni, annyian kiszorultak a teremből.

Az egyik sarokban, ahol gyanus alakok szorongtak, meghuzódott egy nagyfogu, feketeszakálu ember, aki átható nézésű, éles szemével nyugtalanul figyelte a tárgyalás minden mozzanatát.

Amikor Kovácsot bevezették, előrehajolt s szinte fölfalta a tekintetével. Mohón figyelt minden szavára s egyetlen mozdulata sem kerülte el figyelmét.

A vádlott ezuttal bizony nem volt elegáns. Még csak gallért sem viselt. De az arca nem árulta el, hogy kellemetlen állapotba jutott. Gondtalan, sőt vidám tekintettel foglalta el helyét a vádlottak padján s első dolga volt, hogy a tárgyalás nézőközönségét végigmustrálja. A feketeszakálu ember, mihelyt észrevette ezt, lehajtotta a fejét és visszahúzódott az utolsó padsor homályos sarkába.

Zsitvay elnök is rászólt Kovácsra, hogy ne nézegessen hátra s aztán megkezdődött az édemleges tárgyalás.

„Kovács Albert, másnéven Wolf Richárd — Récsi azzal vádoltatik, hogy a múlt hónap 25-ikén betörést követett el fenyőhegyi Fényes András nyugalmazott államtitkár lakásába, amely a városligeti fasorban, a Vilma-nyaralóban van. Büntársával, aki utóbb megszökött, feltörte a szekrényeket és összeszedte az értéktárgyakat. Biró Dénes mérnök, aki a házban tartózkodott, észrevette a zörejt és meglepte a tolvajokat. Erős küzdelem fejlődött ki, amelynek során Biró Dénes oly súlyosan megsérült, hogy nagybetegen fekszik s eddig kihallgatható sem volt. Tegnap este még nem

nyerte vissza eszméletét. A 952. számú rendőr, aki aznap este őrszolgálatot teljesített azon a vidéken, találkozott a kapu előtt egy emberrel, aki a nyaralóból szaladt ki. Az illető nagy izgalomban értesítte a rendőrt, hogy rablógyilkosság történt a házban és együtt tértek vissza oda. Az idegen aztán felhasználta a zürzavart és a sötétséget, mert nyomtalanul eltűnt. A másik tettet hosszás küzdelem után ártalmatlanná tették és le tartóztatták. A nyomozás kétségtelenül megállapította, hogy a betörésben ketten vettek részt. Az egyik Kovács-Wolf volt, a másik pedig az a férfi, aki a rendőrt értesítette.

Körülbelül ez volt a vád lényege.

Az általános kérdések után elmondta a 952-es számú rendőr, hogy mit tapasztalt, majd Kovácsot fogta az elnök részletes vallatóra. Amikor pedig szembesítették a rendőrrel, Kovács így szólt:

— Tekintetes királyi törvényszék! Kérem, méltóztassék megengedni, hogy a biztos urhoz itt néhány kérdést intézzek. Magam is szolgálatot akarok tenni ezzel, mert így talán megállapíthatjuk a tiszta tényállást.

Az elnök kivételesen teljesítette a szokatlan kérést.

— Kérem — mondta Kovács a rend-

őrnek – milyenféle ember volt az, akivel a kapunál találkozott?

– Nagyon sötét volt s az illető olyan hirtelen módon termett elibém, hogy nem világíthattam az arcába. S aztán nagyon siettem befelé. Amennyire megfigyelhettem, középtermetű, ösztövé, nagyfogu ember volt. A vörös szakállára is emlékszem.

– S ő mondta, hogy betörtek a házba?

– Igen.

– Ő árulta el?

– Mondtam már.

– Köszönöm, nincs több kérdésem, — mondta Kovács gyorsan eltűnő mosolylyal.

– Vádlott, — szólt aztán az elnök, — hozhat föl valamit védelmére?

– Igenis! — felelt Kovács s az első padsorra nézett, ahol a törvényszéki riporterek ültek. — Fontos mondani valóm van, ami a nyilvánosságot is érdekelheti. Eddig nem akartam vallani, volt rá okom. Most nagyon kérem a jegyző urat is, hogy pontosan jegyezzen, lehetőleg minden szavamat vegye bele a jegyzőkönyvbe.

Emelt hangon, összefüggő mondatokban folytatta azután, ellentétben a szokott beszélőmódjával.

– Beismerem, hogy vétkes vagyok a betörésben. De a cinkostársamról is vallani akarok. Meg is találhatják majd egy budapesti szállóban, vagy egy ferencvárosi

tolvajtanyán. A közelebbi címet később bediktálom.

— Ki az ?

— Nagyfejű alak. Évek óta keresi a rendőrség, de pokoli ravaszságával és barátainak segítségével mindig kimenekült a hálóból, amelyet köréje vontak. Én is a barátja voltam és addig az emlékezetes éjszakáig mindenre képes lettem volna az érdekében. De gazul hálálta meg az odaadásomat, elárult a bitang és most visszafizetem a kölcsönt.

Erre a beszédre, amelyet határozott, nyugodt hangon mondott el a vádlott, nagy izgalom keletkezett a zsufolt teremben.

A bírák érdeklődéssel figyeltek rá, a riporterek előre hajoltak padjukban, hogy minden szavát tisztán érthessék, a közönség sorában hátul suttogni kezdtek és minden arcra kiült a mohó kíváncsiság kifejezése.

Amint a moraj elsimult, Kovács folytatta:

— A bűntársamat nemcsak a gonosztevők világa ismerte és becsülte, hanem az előkelő társaság is.

— Hogy, hogy ?

— Különböző álneveken és ruhákban, váltakozó maszkban egész sereg lopást és szélhámosságot követett el az országnak csaknem minden részén. Lepipálta Pa-

pakoszat, Dimitrit és Strassnoff Nácit. Épp oly ügyes hamiskártyás volt, amily ügyes csaló, vagy kasszafuró. Betört a Telkessy László gróf kastélyába, a Dévényi Arturgarszonlakásába, a Markóczy földbirtokos házába s még vagy tiz helyre. Ő volt az értelmi szerzője annak a betörésnek is, a melyet özvegy Kerekesné, a Biró Dénes nagynénje kárára akartak elkövetni. A tekintetes királyi törvényszék óhajtására készséggel összeállítom a pontos listát, de már itt megjegyzem, hogy sok olyan gazság terheli a lelkét, amelyről én nem tudhatok.

— Mindenekelőtt a nevét mondja meg! — szólt közbe az elnök.

— Sok neve van. Legutóbb Kende Károly báró és horváthfalvi Horváth Lajos néven szerepelt. Töméredek gaztette közül most kettőt akarok fölemlíteni. Dévényi Artur néven befurakodott a leguribb társaságba, vadászterületet bérelt Telkessy gróf birtoka mellett és rávette Telkessy Flóra grófkisasszonyt, a József-utcai gyilkosság áldozatát, hogy szökjék meg véle és legyen a felesége. Hipnotizálás révén keritette a hatalmába.

A megdöbbenés, a fölháborodás megnyilatkozásai egészen magukkal ragadták a jelenlevőket, de az elnök egyetlen szavára eltűnt a zaj és Kovács halálos csöndben folytatta a vallomást:

— Most érkezem az élete legnagyobb gazságához. Közvetlen tanuja voltam annak, hogy ez az ember megölte a feleségét s az iszonyu büntett miatt tegnap egy ártatlan embert ítéltek halálra ebben az épületben!

Ha Kovács arra számított, hogy riadalmat kelt, akkor teljesült a kívánsága. Olyan nagy zürzavar keletkezett, amilyen soha föl nem verte még a törvénykezési palota méltóságos csöndjét.

Az elnök hasztalanul csittította a jelenlevőket, a szolgák nem tudtak rendet teremteni s végül megparancsolta az elnök, hogy a vádlottat vezessék ki.

Elnapolták a tárgyalást.

A zajongó tömegben, amely kifelé tódult, vacogó fogakkal támolýgott el egy feketeszakállu ember. Nem vett részt az izgalmas vitában, amely a közönséget lázban tartotta.

Magával volt elfoglalva. Rohant kifelé, hogy minél előbb távozhassék az igazság házából. Mintha rémes kísértetek üldöznék. Letartóztatás és halál — ez volt a két kísértet, amely lelkében alakot öltött és fekete árnyékával üldözte és marcangolta az agyának minden sejtjét. A borzasztó félelem összeszorította szívét, megremegettette valamennyi porcikáját és eszeveszett futásra kényszerítette . . .

XXIII.

Razzia a Városligetben.

Tavaszkodott a fővárosban.

A budapesti Városligetnek saját külön tavasza van, aminőt hiába keresnénk másutt. Ugy látszik, olyan ott a fák birodalma, mint a női divat; változik és visszatér csecsemő korához az idő folyásán. Nagyapáink virágéletében busan járkált egy öreg ember — Magyarország nádora — a város határán s hiába kutatta a legszebb koronát: a fáét. És nagyot gondolt: drága pénzen beültette a homokpusztát ifju csemetékkal, amelyekből aztán duslombu óriások lettek. De Budapest nemes kupaktanácsa hódolt a divat forgószokásának és kezdte ölni, pusztítani az erdőt. A kegyetlen munka tart még s ha így folytatják előbb-utóbb ott állunk, ahol a mádi — nádor. Kopár homokbuckák közepett.

A természetkedvelő ma még egy-egy

helyen olyannak találja a ligetet, mint poéta versét a kedvese. Zord szerkesztő kivághat belőle verset, azaz fa-sorokat; mégis örömmel látja, ami megmaradt.

Különös ilyenkor a liget tájéka. A zöldülő földek, amiknek tájékát mindinkább éktelenítik házakkal, illatos sóhajokat küldenek befelé az Andrásy-uton, hívják, csalogatják az ifju párokat. De idebent még nem hatalmasodott el a tavasz, kevés a szerelmes és egyelőre csak a kis bébék tipegnek a dadával, aztán facér cselédek meg alsóbbbrangu hadfiak tűnnek föl. Csak nem értik a föld epedő szavát, amely most, mintha örömről suttogna: nem fojtja még el a műkertészek átkozottul illedelmes munkája. Csak most van a ligetben igazi tavasz, pár nap múlva megölik. A füvek szabadon nőhetnek, a szabályosan nyíró gép még nem szántott el fölöttük. Ontják is pazarul az illatos levegőt, lágyan, egymásra hajolva.

Tavaszdodik.

De ha az ugynevezett költői igazság helyett a prózait jutatjuk kifejezésre, el kell árulnunk, hogy a liget tavaszát tiszta szelőlőknél és harmatot könyező füveknél feltűnőbb hirnök jelenti be: a kovelef.

Ez a rejtelmes szó a hamis kártyások nyelvén annyi, mint: huszonegy. S az egyszerű játékot egész nyáron át üzik a liget-

ben, kivált a Városligeti Nyári Színház környékén.

Tuthmosis fáraó óta, aki a monda szerint először rendelte el, hogy országában mindenki köteles kimutatni, miből él — mindig voltak gyanus existenciájú egyének. De aránylag sehol annyi, mint nálunk. A világvárosok szennyéből aránytalanul nagy mértékben kijutott a mi rohamosan fejlődő Budapestünknek s ebből a szennyből sok van odakint a ligetben.

A hamis kártyások, akiknek egy része éjjel utonállóvá fregolizódik, nem mind bujnak el. Vannak nyiltszívű gentleman-ek, akik a nagy pázsitokat szemelik ki s főtanácsjuk éppen az Aréna mögött van. A nagy tér közepén letelepszene — olykor hatnyolc csoportban — s üzik a Fáraó, Polische Bank, Zwick, Feuer, Három kártya (Sipi, János), Halberzwölf, Ferbli s a többi furábbnevű játékot. Legveszedelmesebb mégis a Kovelef.

A rendőrt messziről megláthatják a szabad térségen, egyéb gyanus embert is mindjárt fölismer a szimatjuk s mire odaér, ártatlan m á r j á s-sal szórakoznak. Hogy miképpen csalják az áldozatokat, annak elmondása hosszadalmas volna.

Egyszer, arra jártunkban éppen egy fiatal urat püföltek a csirkefogók. A sipis-

ták hamar odébb álltak s az ifju felénk tartott. Hátát tapogatva nyögte:

— Kérem, nem tetszik tudni, mi az a millimári troppa?

— Ugyan miért kérdi?

— Azok a zsványok sokszor mondták ezt, meg hogy: samstagmalőr, pittinger, zikommen. Nem tudom mit jelenthet, de annyit már értek, hogy olyankor mindig nyertek. És sokszor mondtak ilyen szavakat.

— Aztán?

— Aztán elverték, mivel a pénzem visszaköveteltem.

Fölvilágosította egy öreg detektív, aki a társaságunkban volt, hogy tolvajnyelven a samstagmalőr: 18, a pittinger: 16, a siekommen: 17 és a millimári troppa: több, mint 21, vagyis fuccs.

A tavaszi sétát folytattuk aztán a vurstli felé. Ez tudvalevőleg a mutatványos bódék, a Barokaldi-cirkusz, a hinták és ringlispi-k színhelye.

Egy jóképű magyarnak, aki külsejéről ítélve, városi hivatalszolga lehet, éppen akkor emelték el az óráját s nagy zürzavar keletkezett a szibériai hullámvasút mellett.

Ilyen szép, napsugaras délután kivonul már a városból a sok kétes exisztencia, elsősorban a jassz (a ferencvárosi utcahős), meg a strigó (a nők barátja).

Vidáman énekli az egyik:

Én vagyok az öreg jassz,
Minden balek réme . . .
Engem szeret minden fracc
S fél az utca népe!

A másik ezt zengi:

Mert ez a Selyem Alladár
Ki ilyen vas gyerek
Es minden pillanatban
Más nővel kéjjelleg!

Ez a kedvelt népdal olvasható volt a „Budapesti Népdalfüzér“-ben, épp úgy, mint a következő, amely orfeumokban, énekes kávéházakban is sokáig divatozott:

Sétabot a kezembe,
Cilinder a fejembe.
Nem nyomja fejemet
A bu!

A jassz, a Selyem Alladár, „Siga, aki tetszik nekem“, a kültelki Panama Manó és Móric, aki „nagyon fiatal“ — mind a ligetbe siet. S oda szállingózik a sipista (hamiskártyás), a rajzoló (zsebtolvaj), a sottenfelder (boltizsivány), meg a többi szakférfiu. Egy-egy padon valóságos haditanácsot tartanak a munkára készülődő urak. Hogy közben arra vetődő kis diákokat s másokat kifosztanak, arról beszélni sem érdemes.

Ilyen a budapesti tavasz a városon kívül, az ugynevezett szabad természet dicső ölén. Az ujjászületett természet azonban vidáman mosolyog – hogy ezt a merész metaforát használjuk – s az új reményeket ébresztő kikelet egyenlően árasztja nevető napsugarait a Stefánia-uton kocsikázó derék főkapitányra és a kovelefre.

Estére aztán hazatakarodnak a tisztességes társadalom emberei s ezek a bünös, vagy szerencsétlen alakok maradnak odakint.

Lássunk csak egy éjszakai razziát!

* * *

Elpihent a Városligetben minden, a mi nappal zajossá teszi a környéket. Elhallgattak a sivitó kintornák s a nyári vendéglőkben muzsikáló katonabandák is letették már bömbölő hangszereiket, fölszedelőztek és mentek haza pihenni. Kevesen jártak a gyéren világított ligeti utakon. Néha egyegy kocsi robogott végig a Stefánia-uton, máskor meg a távolból valami tulságosan éber kakas kukorékolt bele az éjszakába. Különben teljes volt a csönd. Időnkint támadt egy kis lomha szellő, megbizsergette a fák lombkoronáit és a falevelek össze-sugtak, zsongtak, mint valami jó öreg dajka, aki, miután rég elaltatta már a csecsemőt és maga is elbóbiskolt, még álmában is to-

vább dudolja halkan, fáradtan az altató dalt . . .

Bizony ezeknek a fának és bokroknak is volt kit altatniok.

Szegény emberek, akik hajlék nélkül szűkölködtek, kijöttek a Ligetbe, hogy elpihenjenek ott, ahol lágy fü volt a derék-aljuk, langyos éjszaka a takarójuk, zugó-bugó fák pedig az altató-dajkájuk.

Szanaszéjjel heverték a fák és cserjék tövében, akadt köztük mindenféle; öreg, fiatal, még gyermek is.

Olyan, aki egy hosszú életnek sokféle szerencsétlensége után került ide, az ingyenes szállásra. Olyan, akit a pillanatnyi nyomorúság kergetett ide, de holnap talán munkához jut már és tisztességes életmódot folytathat. Aztán néhány gyanus alak, aki a büntető igazságszolgáltatás elől bujkál. Végül pedig gyermekek, akik sinylődnék ugyan most, de kitartással, becsületes munkával kivergődhetnek még s egyszer majd szinte csodálkozva gondolnak vissza az inség napjaira, amelyeket át kellett kinlődniok.

Az Iparcsarnok közelében, a pázsiton heverészett s aludt egy tiz-tizenkét eszten-dős fiu. Még csak rövid ideje tartozott az ingyen-szálló vendégei közé.

Azelőtt volt hajléka neki is. Egy öreg koldusnál lakott, akihez régen került már

és akit Péter bácsinak szólított, amióta csak emlékezni tudott.

Hogy kije volt neki ez a Péter bácsi és hogyan került hozzája, azt nem tudta.

Péter bácsi mondta ugyan néha, hogy neki semmi köze sincs hozzája és csak kegyelemből tartja magánál, de a kis fiu nem igen értette, mit jelentenek ezek a szavak.

A vén koldustól naponként kapott enni-valót. Neki viszont az volt a kötelessége, hogy az utcán vezesse Péter bá'-t, mellette maradjon és ha az öreg sorra járta azokat a pesti házakat, amelyeknek udvarán a kis verkli-jét szokta nyekgetni, olyankor a fiu végigsurrant az emeleteken, bekopogtatott a lakásajtókon és alamizsnát kért.

Igy folytak ennek a Pali nevű gyereknek a napjai. Elég nyugodtan éldegélt, amíg a vén Péter meg nem halt. Akkor bezárták előtte a vén koldus lakását.

A házmesterné leszidta, a háziur szintén s azt is elmondták, hogy Péter bácsi gazember volt, mivel meghalt, mielőtt ház-bért fizetett volna.

Amikor kikergették az utcára, mi egyebet csinálhatott volna: a ligetbe ment.

Délután elbámulta ott a komédiákat, a paprikajancsit s a többi látványosságot; egy gyümölcsös kofától kapott néhány félig rothadt almát, ezeket megette, este pedig lefeküdt egy tisztáson, hogy magát kialudja.

Igy élt már néhány nap óta. Minden nap jutott valami ennivalóhoz, maga sem tudta hogyan. Esténként pedig ott aludt a nagy fák alatt.

Nem háborgatta senki.

Néha visszagondolt az öreg koldusra, meg arra, hogy ott mellette mégis csak jobb dolga volt, de ha már így fordult a sora, jól van hát így is . . .

Ezen az éjszakán, amelyről beszélünk, megint ott aludt rendes fekvőhelyén, az Iparcsarnok közelében. Csöndes szendergéséből egyszerre csak felriasztották. Vasmarókkal rázta valaki.

A gyermek föltápáskodott és tágra nyílt szemmel bámult. Három rendőr is állott körülötte s az egyik rászólt:

— Hát te csibész, te zsebtolvaj, neked itt a szállásod?

Pali még csak felelni sem tudott. A szemét dörzsölgette, mert azt se tudta hirtelenében: ébren van-e, vagy álmodik?

Mielőtt felelhetett volna, már odaszólt a rendőr két társának:

— Vigyétek a többihez!

Az egyik rendőr nyakoncsipte és rákiáltott:

— Aló mars!

S cipelte magával az álmos fiút a közeli tisztás felé, ahol már sok ember volt

együtt s azokat — mint valami nagy, erős vasgyűrű — rendőrcsapat fogta körül.

A rendőr egy lökéssel a többiek közé lóditotta Palit, aki csak bámult, bámult s az egészből nem értett semmit.

Ugyan mi rosszat tett — gondolta — azzal, hogy leheveredett a pázsiton? Miért bámulják? És miért hozták ide, annyi ember közé, akiket nem ismer, nem látott soha.

Hallgatni kezdte, amit a foltos, rongyos ruhájú emberek beszéltek maguk közt.

— Az ördög hitte volna, hogy ugyanazon a héten kétszer is tartanak razziát? — mondta egy zömök, széles vállu legény és hallkan szitkozódni kezdett.

— Mindig mondtam, hogy nem jó hely ez a liget, — szólt egy másik. — Mihelyt gyilkosság, vagy betörés történik a városban, legelső dolguk, hogy idejön a sok Mihasznája . . .

Zugolódott az egész nyomoruságos tömeg, de hangosan nem mert ellentmondani a rendőröknek, akik uj meg uj csapatot, riasztó külsejű csavargókat vittek oda.

Egyszer aztán kiadták a rendeletet:

— Előre, indulj!

A rendőrök közrevették a fölrajozott alakokat s ezek lassan, engedelmesen indultak utnak. Tudták, hová vezet: a toloncházba.

Pali azonban nem sejtette meg, hogy mit akarnak tőle. Nem törődött vele senki, az emberek lehorgasztott fővel bandukoltak.

A Nefelejts-utca sarkán egy öregember huzódott Pali mellé s megkérdezte :

— Bevallod nekik, hogy loptál ?

Pali álmos volt, de azért kívágta :

— Nem loptam én ! Hogy mondhat ilyet ? !

— Jó, jó, te kis srác¹⁾, nekem elárulhatod. Nem vagyok én zsaru.

— Mi az a zsaru ? — kérdezte Pali.

— A rendőr. Tolvajnyelven hívják zsarunak. Hát ezt se tudod ?

Az öreg se törődött vele azontul. Csak az utcai járókelők nézegették kíváncsian, egy sarki kofa pedig sajnálkozó megjegyzést tett rá.

A szélesvállu, zömök legény röhögve mondta :

— Gyűjjön lelkem. Ott a jó potyapucéráj !²⁾

A züllött külsejű csapat befordult aztán a Mosonyi-utcába, ahonnan messzire virit a toloncház vörös fala . . .

---

¹⁾ Kis fiu. ²⁾ A toloncházban nagy gőztartályokban fertőtlenítik a „vendégek” ruháit.

XXIV.

A toloncházban.

Tíz perc múlva beterelték a nagy tölgyfakapun valamennyi fölhajszolt embert s közös börtönbe csukták őket, addig is, amíg a kihallgatásukra került a sor.

Pali mindjárt leült a lócára és elaludt. Arra ébredt, hogy megint rázogatják. Engedelmesen fölállt.

— Mars! — mondta neki egy rendőr s bekísérte egy hosszú tágas szobába, ahol ezüstzsinóros, szigorú tekintetű ur ült egy asztalnál. A komoly ur ráförmedt:

— Hogy hívnak?

— Kovács Pálnak kérem, — mondta a fiú szepegeve.

— Vannak hozzátartozóid?

— Nem tudom, mi az, kérem.

— Apád, anyád! — mondta az ezüstzsinóros. — Hol lakik az apád?

– Nem volt, kérem . . .

– Ostoba kölyke! . . . Hát ki törődik veled? Hol laktál, ettél?

Bátorság ébredt most a gyerekekben. Meggondolta, hogy ő nem tett rosszat, hát félnie sem kell. Elbeszélte a Péter bácsival történt dolgát, meghogy a vén koldus halála után miképen jutott az utcára, a Ligetbe.

Az ezüstzsinóros ur odaszólt egy másiknak.

– Sok ilyen hazugságot hallottam már, züllött kölyöknek látszik s lehetséges, hogy tolvajok szolgálatában van. Kétségtelenül meg kell állapítani a személyazonosságát.

A kis csavargónak még néhány kérdésre kellett felelnie. Följegyezték, amit mondott, aztán visszavitték a többiekhez.

Alighogy belépett, félrehívta egy fiatalember, akinek arca nem sok jót mutatott s megkérdezte:

– Miért hoztak a zsupiba?¹⁾

– Nem tudom.

– Tettél-e rossz fát a tüzre?

– Nem én.

– Hogy kerültél ide?

– Péter bátyám, egy öreg koldus, akinél laktam, meghalt szegény és kidobtak az utcára.

– Így nem élhetsz. Tanulnod kell valamit, amivel pénzt szerezhetsz.

---

¹⁾ Zsupház, Schubhaus=toloncház.

– Szeretnék – mondta Pali örömmel.

– Tetszel nekem, kis csibi!¹⁾ Ha nincs senkid, majd én gondoskodom rólad. Tovább beszélt volna még, de akkor éppen jöttek érte, hogy kihallgatásra vezessék.

Egy trikóinges legény dalolni kezdett:

Gyerünk csak, menyünk csak
Géma²⁾ csak, aló!
Ez a kis kávéház
Nem nekünk való.

A rendőr haragosan hátraszólt:

– Fogd be azt a bagólesőd, mert pófántapéntlak!

– Nincs má' verés! – hencegett a legény. – Nem oda Boda!

Ez már az elvetemült stamli-k³⁾ közül való, aki sokszor úgy érzi magát a toloncházban, mint a hal a vízben. Tudja, hogy a kihágási törvénykönyv szerint legfőlebb harminc napi elzárásra ítélik a vörös házba kerülőket, ha csak valami súlyos bűncselekményt rájuk nem tudnak bizonyítani . . .

Amikor a trikóslegény visszaérkezett a nagyterembe, Palit már nem találta ott.

¹⁾ Csibész.

²⁾ Gehen wir=menjünk.

³⁾ Törzsvendégek.

— Hová lett a kis veréb? — kérdezte egyik társától.

— Átkisérték az iskolába.

A gonoszképü káromkodott egyet, aztán így tört ki belőle a harag:

— Megrontják ezt is a sok ostobaságukkal.

Palit ezalatt ujfent előfogták. De most már nem a rendőrök, hanem egy fehér főköötős, jóságos tekintetű öreg asszony. Apáca. A derék Terézia nővér, akinek az volt a föladata, hogy ha eféle gyámoltalan elhagyott, irástudatlan kis pogány került a toloncházba, akkor vegye elő, munkálja meg a lelkét és ültesse el benne a jónak, az igaznak magvát. Terézia nővér buzgón teljesítette ezt a tisztjét, minden gyermeket szeretett s aki odajutott elébe, tanítani próbálta azt.

Pali azonban eleinte félt tőle s szépegve mondta:

— Mit akar tőlem, nagysága?

Terézia nővér elmosolyodott és így szólt:

— Ne úgy mondd, gyermekem, hogy nagysága, hanem azt mond: nővér. Terézia nővér . . .

— Hát maga testvérem? — kérdezte a gyermek elbámulva.

A nővér erre csudálatos dolgokat mondott el neki. Azt például, hogy mindnyájan

testvérek vagyunk a földön s egyeknek kell lennünk Istennek tiszteletében, egymásnak szeretetében. Hogy meg kell becsülnünk egymást, jóknak kell lennünk, amiért megkapjuk a jutalmunkat majd a jó Istentől. Aki pedig gonosz, az büntetésben részesül. Elmondta a nővér, hogy a tisztesség és az erény a legfőbb jó, az mindennél többet ér, — a vagyonnál, kényelemnél . . .

Nagyon furcsa dolgokat mesélt Terézia nővér, — egyre különösebb dolgokat. Pali nem értette, sőt nevetni is szeretett volna rajtuk. De lassankint megmozdult a szive, érteni kezdte és figyelmesen hallgatta az apáca szavait. Szeme tágra nyílt és valami sohse érzett melegség bizsergette meg a szivét . . .

Amikor véget ért az óra, Palit visszavitték a nagyterembe s a gonoszképű legény gyorsan előfogta, szüksége volt rá. Tudta róla, hogy semmi rosszat nem cselekedett s legkésőbb másnap szabadon fogják eresztani.

Megkérte, hogy vigyen el egy levelet valahová, s lelkére kötötte, hogy senkinek el ne árulja a megbízást.

— Úgyes fiúnak látszol, — mondta vállveregetéssel — s remélem, okosan elvégzed a dolgot. Aztán szép jutalmat kapsz és lesz rá gondom, hogy szükségét ne szenvedj többé, ha engedełmesen viselkedel,

– Köszönöm szépen.

– Ezt a levelet a Kisfuvaros-utcába viszed. A ház számát olvashatod a borítékon. Keresd csak Máli nénit, ez a derék asszonyosság majd átveszi és jól megvendégel.

– Igenis.

Pali átvette a levelet s óvatosan zsebre vágta.

Csak később jutott eszébe, hogy az a gonoszképű legény talán olyasmit akar vele tétetni, ami tilos lehet. Értelmes fiu léte re gyanusnak találta, hogy olyan helyre küldi őt. Mert ismerte a kisfuvaros-utcai házat, rövid ideig ott is lakott a vén koldussal és tudta a házról, hogy tolvajok szoktak benne rejtőzni.

Elhatározta tehát, hogy felkeresi Terézia nővért s tőle kér tanácsot. A nővért meglepte a fiu elbeszélése, jóságosan meg simogatta az arcát és megkérte, hogy adja át a levelet neki. Ez meg is történt. Aztán szépen elmagyarázta a fiunak, hogy a legény, akitől megbizását kapta, gyanus ember, a detektivek megfigyelik és valószínű, hogy most is roszban töri a fejét.

Terézia nővér továbbadta a levelet a toloncház vezetőjének, aki fölbontotta s ezt olvasta benne.

– Kedves Jebi! Kerekesné ügyét el intéztem. A vártervet megvalósították, de

még nem láttam a hasznát. Szólj Luinak, hogy ne mókázzon, mert ő iszsza meg a levét. Ohne Geld ist ka' Haszene! Aztán végzünk az inzsellérrel, ha elég pénz lesz a külföldi utra. Azt a bitang, Ricsit megtanítjuk keztyübe dudálni. Érintkezz Luival. Balhé.

A rendőrtisztviselő nem tudta megérteni ezeket a sorokat. Nyomban átküldte a detektivosztálynak: hátha ott kiokosodnak.

S pár óra múlva nagy fontosságú ügygýe fejlődött a levélaffér.

Hamar megállapítottak annyit, hogy a Balhé álnévű legény veszedelmes bünszövetkezet tagja s résztvett abban a betörésben, amelyet Biró mérnök nagynénje, Kerekesné lakásán követtek el. Kerekesné neve után kombinálhatták, majd határozottabban is föltehették azt, hogy a levélben említett „inzsellér“ csakis Biró mérnök lehet. Ricsit ismerték már régebbről, mint — Kovács „doktort“-t s a Lui név viselőjét annál nagyobb buzgósággal keresték Horváth Lajos személyében. Csak azt az egyet nem értették, hogy mit jelent a levél elején szóvátett „várterv“. Erre vonatkozólag széleskörű nyomozást indítottak, amely rövid idő múlva megdöbbentő eredményre járt.

Betörők a várpalotában.

Szokatlanul nagy sürgés-forgás volt a főkapitányságon. Berendelték a bűnügyi osztály legkiválóbb tisztviselőit s az összes gyakorlott öreg detektiveket.

Óriási szenzáció hozta izgalomba a fővárosi közbiztosság őreit: betörést jelentettek a királyi palotából. Titokzatos, szinte hihetetlen betörést, amelynek tettesei nyomtalanul eltűntek.

A példátlan eseményt egy kipróbált, harminc esztendeje szolgáló komornyik vette észre. Nyomban kihallgatták s a tisztesarcu vén szolga a következőket mondta el.

— Amióta élek, nem történt velem ilyen csudálatos dolog és sirba visz a szégyen, ha kézre nem kerítjük azokat a látrokat. Huszonöt esztendeig voltam a néhai József főherceg ur huszára és most a fen-

séges fiánál szolgálok. O is teljesen megbizott bennem és most érdemetlennek tarthat a bizalmára.

— De hát mi történt? — Kérdezte az inspekciós rendőrtanácsos.

— Elmondom sorjába, amennyire ebben a borzasztó lelkiállapotban tudom . . . A fenséges urék tegnap Kis-Jenőre utaztak, vadászatra. Csak a szolgaszemélyzet kisebb része maradt a várpalotának abban a szárnyában, amely a fenséges ur lakosztálya.

— Maga miért nem utazott el a kísérettel?

— Beteg a feleségem és rámparancsolt a fenséges ur, hogy ne mozduljak el mellőle. Ó, a fenség olyan kegyes szívű, áldott jó ur!

— Folytassa csak.

— Minden ajtót annak a rendje és módja szerint lezártunk. A külső szolgálat is rendben volt. Iszonyuan megdöbbsentem tehát, amikor éjszakának idején, egy óra felé gyanus zajt hallottam.

— Honnan?

— Belülről, a fenséges ur dolgozószobájából. Az én fülkém közel esik oda . . . Lépések neszét hallottam, majd pedig valami kopácsolás zaját.

— Mit tett azután?

— Magamhoz vettem a revolveremet és ki akartam nyitni a fenséges ur szobáját.

nak ajtaját. De nem lehetett. Belülről valamit beledugtak a zárba. Átsiettem tehát a titkár ur szobájába, ahonnan egy kisebb folyosóra lehet jutni. Egy ablakot kinyitva, mellékhelyiségbe ugrottam be és egy másik ablakon átmászva, a fenséges ur fürdőszobájába, innen a hálóterembe és végre a dolgozóba. Ezzel a kerülővel célhoz értem, oldaltól közelítvén meg a gyanús helyiséget.

— Talált ott valakit?

— Igen. Amikor benyitottam, hát tova surranó alakot vettem észre a homályban. Az egyik villamos tolvajlámpát tartott a kezében. Magas, sovány férfiúnak látszott, hosszú fekete szakállal és feltűnően kiálló fogsorral. Ez az ember hátra fordult, amikor rajtuk ütöttem, míg a társa előrehatolt, nagy batyuval a hátán.

— Mit csinált maga?

— Rájuk kiáltottam: állj vagy lövök! Abban a pillanatban elaludt a villamos lámpa. Szerencsétlenségemre a magammal vitt gyertyát már előbb az ablaknál elfujta a kereszt-szél s koromsötétben maradtunk. Aztán nekem rohant.

— Kicsoda?

— A hosszú, vékony gazember. Volt még annyi időm, hogy a revolvert elsüssem. A betörő felordított: talált a lövés. De szívszívó betyár lehet, mivel sebesülten is torkon-

ragadott. Valami kábítósszerrel töltött szivacsot nyomott a szájamra s én elvesztettem az eszméletemet.

— Meddig feküdt úgy?

— Nem tudom biztosan. Jöttek az örök, akik nehezen jutottak kozzám a zárt ajtókon keresztül, mivel a járást nem ismerik úgy, mint én.

— S a tettesek?

— Eltűntek. Bámulatos módon, nyomtalanul. Nem értem a dolgot.

— Miért? — faggatta a rendőrtanácsos.

— A palotából nem juthattak ki, anynyira őrzik mindenfelül.

— Akkor odabent bujtak el?

— Eleinte mi is ezt hittük. De hasztalanul kutattunk át minden zeget-zugot. Találtunk vérnyomokat meg egy finom acélvésőt, de a gazembereknek nyoma se volt. Pedig teherrel jártak: sok ezüstöt, ékszert vittek magukkal.

Sulyos talány előtt volt a rendőrség. Roppantul fáradságos nyomozást kellett végeznie a legmélyebb titokban, hogy még a sajtó fürge riporterei se tudhassanak róla. Hiszen ez szörnyű blamázs: még a várpalotába is behatolnak a gonosztevők, anélkül, hogy csak sejtenék a kilétüket.

Kiadták az ordret: meg kell találni

őket ha törik, ha szakad, mielőtt a kínos esemény részletei nyilvánosságra jutnának.

Mozgósították az egész detektív-testületet, de az első nap elmúlt anélkül, hogy a legcsekélyebb nyomra akadtak volna.

Másnap történt, hogy a toloncházból egy különös tartalmu levelet küldtek át a detektív-osztályba. A titkos rendőrök egyike, Vashegyi Géza, aki elolvasta a levelet, nyomban szabadságot kért.

— Csak egy napig szeretnék a magam szakállára dolgozni — mondta a detektív-főnöknek. — Ha nem sikerül, mitsem vesztünk vele s ha nyélbeütöm a tervemet, akkor rögtön jelentést teszek, mielőtt döntésre volna szükség. Remélem, hogy meglesznek elégedve.

A detektív-főnök nagyon kedvelte ezt a jómodoru, ügyes alkalmazottját s azért szívesen beleegyezését adta.

Vashegyi kiment a toloncházba s félóra múlva megszerezte azokat az adatokat, amelyekre szüksége volt. Aztán a Ferencváros legszűkebb zugutcait róttá végig s másfélóra múlva ismét a tolonházba sietett.

— Tanácsos ur kérem, mondta az ügyosztály vezetőjének — egy ravasz fickó van itt, akivel négy szemközt óhajtanék beszélni.

— Ugyan miért ?

— Ne tessék rossz néven venni, ha

ezt most nem árulom el. Talán sikerül a tervem, talán nem. Minek tegyem magamat esetleg nevetségessé ?

Megkapta az engedelmet.

— Na hát, kedves Balhé barátom — kezdte a beszélgetést — lennél-e a hadá-csom ?

A legény haragosan felelt:

— Ördögöt ! Nem vagyok én becs-telen.

— Én meg azt mondom, hogy vallani fogsz.

— Olyan kibi ¹⁾ nem csámpál ²⁾ a Zri-ben ³⁾ akinek én szliácsoljak. ⁴⁾ Kenje rám, ⁵⁾ ha tudja.

— Bizony mégis vallasz, — szólt a detektiv. De nem ingyen kérem. Cserében kapsz olyat, ami megéri.

— Nem hiszem !

— Hallgass csak ide. Ismerem a cafkádat ⁶⁾

— Nem hiszem !

— Befürölt ⁷⁾ ám !

---

¹⁾ Detektiv.

²⁾ Járkál.

³⁾ Főkapitányság.

⁴⁾ Vallani.

⁵⁾ Bizonyítsa.

⁶⁾ A tolvaj kedvese.

⁷⁾ Megcsalt,

A legény erre izgatottan ugrott föl a padról.

— Ilyet ne mondjon.

— Várj csak, — folytatta a detektív. Amit elmondok, abból látni fogod, hogy igaz a beszédem. A cafkád a Kisfuvaros-utcában rejtőzött el a Máli néninél. Ugy-e? Te részt vettél a Kerekesné lakásán történt srenk-ben¹⁾. Hogy alibit bizonyithass, befo-gattad magadat a razzián. Tudtad, hogy itt nem bizonyitanak rád semmit és pár nap mulva szabadon bocsátanak.

A legény sötéten nézett maga elé a padozatra s csak ennyit mondott:

— Hát osztán?

— Amig itt eszed a kolerát²⁾, addig Lui csapta a szelet a te cafkádnak és teg-nap meg is szöktette.

— Nem igaz! Nem igaz!

A detektív nyugodtan folytatta:

— Meg is mondta Máli néninek, hogy ne várja vissza. Elég volt belőled is. Nesze a levele. Sikerült megszereznem.

A legény dühösen és mohón kapott a levél után s amikor végigfutotta, éktelenül káromkodni kezdett.

— Akarod tudni, hol vannak? Luiról nem tudom ugyan biztosan, de a cafkádhoz elvezethetlek.

¹⁾ Betörés.

²⁾ Rabkoszt.

Fölcsillant a legény szeme, miközben a detektív folytatta:

— Tudod, hogy megtartom az adott szót veled szemben is. De kéz kezét mos.

— Halljuk, mit akar!

— Nézd csak, Balhé, tudom én, hogy alapjában véve derék fiu vagy. Izgága, verekedő, az istentől se félsz, de mázsákra¹⁾ nem knasszolnak²⁾. Nem vagy te kajtó³⁾, minden bűnöd az volt, hogy igazi jassz létedre sokat verekedtél és egyszer falaztál⁴⁾ a Kerekeséknél.

— Ez igaz.

— Na és most részt akartál venni egy grandó⁵⁾-ban. Szerencsédre tovább maradtál itt pár nappal és néküled végeztek. Kis büntetéssel elviheted az irhádát és a cafkádát is megtalálhatod, ha egy kicsit szliácsolsz.

A legény hallgatott és látszott az arcán, hogy viaskodik magában. Végre, hosszú lelki tusa után, amelyben győzött a féltékenység, a jassz-önérzet, így szólalt meg:

— Igaza van. Aló!

Sokáig beszélgettek még aztán csönde-

¹⁾ Évekre.

²⁾ Itélnek.

³⁾ Nagy gazember.

⁴⁾ Őrt állottál.

⁵⁾ Nagyszabásu büntett.

sen, sugdolózva s végül kézszorítással váltak el.

— Áll a vásár! — szólt a legény, a detektív után. — De várom is az árát.

— Kezet adtam rája!

A detektív aztán késő estig járt-kelt, nyomozott és halálra fáradtan állított be a detektívőnökhöz.

— Meg vannak a tettesek! — jelentette.

— Hol?

— A föld alatt!

A detektívőnök csodálkozó tekintettel nézett rá.

— Mi a szösz? Nem értem.

— Kérek tiz markos legényt. Remélem, elfogjuk őket.

A detektívőnök hitetlenül szólt:

— Szeretném látni, de én nem nagyon remélem!

XXVI.

A katakombák titkai.

Néhány esztendővel ezelőtt közölte e sorok írója a Tolnai Világlapjában, hogy a budai vár alatt egy másik, sokkal csendesebb városrész van: a katakombák titokzatos sorozata, amely több, mint tizezer méternyi hosszúságban húzódik el, mélyen az öreg házak alatt.

A földalatti néma várost a hatóság nem méltatta kellő figyelemre, noha nem csekély veszedelmeket rejt magában.

Katakombák másutt is vannak, de ilyenek sehol. A Róma városában és környékén levők, amelyekben a régi keresztények laktak és temetkeztek, nagyobbak, de kevésbé mélyek. A budaiak ugyanis két, sőt háromemeletesek.

A mieinkben nem találtak vértanuságra vonatkozó kinzó eszközöket és sirokat, de annál több más érdekességet.

A tudósok még azt sem állapították meg kétségtelenül, hogy mely időből valók a budai katakombák.

Vannak, akik azt hiszik, hogy még az őskorban csinálták azokat, mikor a minden védelmi eszköz nélkül szűkölködő emberek kénytelenek voltak a föld gyomrában keresni menedéket a ragadozó állatok elől. Az üregeket aztán később a szükséghez képest fölhasználták és kibővítették.

Mások azt állították, hogy a nagy Róma hatalma alatt e tájbeli települők a várhegy nagyon alkalmas szikláiból szedték az építkezésre való anyagot s tartózkodásuk idejére vágták ki lakásnak az említett üregeket. Azt sem lehet kizárni, hogy Buda lakosai a tatár-török hadak betöréseikor kerestek buvóhelyet pincéik alatt s utóbb a török hódoltság idején — meg is nagyobbítván azokat — a vár élelmi és védőeszközeit raktározták az üregekben.

Amikor Lotharingiai Károly Budavárát ostromolta, a törökök valóban sok üreget, folyosót vágtak. Bennük laktak, öntöttek golyóbist. Török eredetre valló koponyát, fegyvert, ágyugolyót még tavaly is sokat találtak.

De most nem az a fontos, hogy milyen időből valók a titokzatos katakombák, hanem az, hogy közveszedelmesek.

A budai vár néhol csupa lyuk. A há-

zak, utcák, terek alatt tömérdek pince, üreg, folyosó huzódik végig. Ezek a sziklapincék s rendes házipincék alatt vannak.

A legtöbb házipince alatt nem is egy, hanem kettő, sőt három.

A két-háromemeletes alsó pincék majdnem mind az utcák vagy nyilvános terek alá nyulnak. Sok alsó üreg idegen, szomszédos pincék alá vezet.

Többnek kutja van, amelyet még a középkorban csináltak. De miután a kut vizét nem használják, s azzal nem törődnek: a víz a kut torkolatán át — a mélyből jövő nyomásra — az üregbe ömlik s így egész tavak képződnek.

Nagyon sok üregben pedig a víz állandóan csöpög a tetőzetből vagy az oldalfalakból szivárog ki s legalább is süppedékké teszi az üreg talaját.

Egész posványok vannak a vár alatt s megtörtént, hogy épületek, utcarészek beomlottak.

Kétségtelen, hogy a katakombák közveszedelmesek.

A múlt századokban fontos szolgálatokat tettek a földalatti pincék, de most nincs rájuk szüksége a derék budaiaknak. Ahelyett azonban, hogy szabályszerűen betömetnék, évtizedek óta házi szemetet, állati és növényi hulladékokat, döglött állatokat hánynak beléjük.

A rothadás egyre nagyobb mértékű lett, miazmatikus gőzök fejlődtek ki, amelyek már ragadós betegséget is idéztek elő. Hiszen a katakombák összeköttetésben vannak a rendes házipincékkel. Csak kevés üreg van tisztán tartva.

Néhol állandóan félni kell a beomlásoktól is, valamint az alvizek és vízvezetéki árok romboló befolyásától.

Aztán betörőknek, tolvajoknak sehol sincs biztosabb tanyája. És néhány jól elhelyezett bombával csaknem az egész várat légbe lehet röpiteni.

Akik bejárták a katakombákat, azt mondják, hogy a harmadsoru, legalul huzódó pincék összeköttetésben vannak a Várból kivezető alagutak egyikével.

A mély üregek egy részében félelmesen érdekes tapasztalásokat tettek.

Az Országház-utca egyik épületében például negyvenkilenc lépcső fokon lefelé haladva, nyugodt és tiszta viziüköröt láttak. Fenekét egy három méternyi hosszú póznával nem érhatték el. A vizen keskeny, de mindinkább szélesülő töltés vezetett át, amely halommá nőtte ki magát. A halomra érve, falat láttak, amelyen négyszögletes nyílás volt. Mikor ezen bevilágítottak, nagy bolt-hajtásos üreg tűnt föl. Az üreg alján egy tó hullámozó vize csillogott s ezen néhol áttört a fenék fekete színe. A tó keleti részéből

lépcsők emelkedtek, amelyek a szomszédos 6. számú házba vezettek.

Ilyen tó most is több helyen látható.

A Tárnok-utca egyik házában ötvenkilenc lépcső vezet a pincébe. Ez a Szent Háromság-térre huzódik, amely alatt hatalmas barlanggá öblösül. Középen óriási szikla tartja a boltozatot. A pince déli oldalán befalazott rész látható. Ezen keresztül vezetett egy út a Vizivárosba, a kapucinusokhoz s egy másik a Krisztinavárosba. A befalazás mellett kis rés látható, amelyen háromöles póznát nyujtottak le, anélkül, hogy talajt ért volna.

Ma is nagyon sok ház összeköttetésben van még egymással a föld alatt.

A főváros mérnökei megvizsgáltak sok sziklapincét és betömettek ahányat lehetett, de még mindig jelentékeny a titokzatos üregek száma.

Senki sem tudhatja, hogy mennyi olyan katakombába van a Vár alatt, amelyről a hatóságoknak egyáltalán tudomása sincs. Hiszen még azokat sem mérhetik föl, amelyeknek létezését kétségtelenül megállapították. Mert hát a várhegy felső kerge alatt mészkőtelep van. Ezen állanak a várbeli épületek és ez szolgál a csatornák fenekéül. A mészkő likacsos, a víz átszivárog rajta s elmállasztja. A pincefalak repedeznek, vízzel telnek meg s nem könnyű a legtöbbnek megközelítése.

Néha egy-egy csudálatos eset történik ezeken a helyeken.

Följelentést tett például egy háztulajdonos a rendőrségen, hogy értékes borait s egyéb holmiját alaposan megdézsmálták ismeretlen tettesek. A borokat pincéjében tartotta.

Hiába buzgólkodtak a detektivek, nem tudták elfogni a tolvajokat. Végre néhány bátor ember állig fölfegyverkezve, behatolt a házi pince alatti katakombákba. A félelmes üregből tovább vezető folyosón egy katonasípkát találtak. Hosszas tanakodás után ez vezette őket nyomra.

Kiderült, hogy a földalatti folyosó a kaszárnyába vezet s a bakák ezt kifundálva, átjártak a háziur zamatos boraiért s egyéb elemózsiáért.

A királyi palotában is történt egy titokzatos eset, amely a katakombák veszedelmét bizonyította s erről annak idején a napilapok is megemlékeztek rövid hirben.

Egy istállófiu akart bemenni hajnal felé az egyik udvari istállóba. Mikor az ajtót kinyitotta egy hatalmas, ismeretlen állat ugrott a mellének.

A fiu halálos ijedtséggel csapta be az ajtót s felszaladt a felügyelőhöz. Ez fegyvert fogott, két embert beparancsolt az istállóba, akik nagy dorongokkal kikergették onnan az állatot s a felügyelő lelőtte.

S akkor látták, hogy az ismeretlen állat vidra.

A király is nagyon érdeklődött iránta s kivitték a vidrát Gödöllőre, ahol ő felsége megtekintette.

Ez a ritka állat csak a földalatti üregekből kerülhetett az istállóba. Tehát valamely ut vezet föl azokból a királyi palotába. Ezt a tényt megállapította aztán a rendőrség is a toloncházban ravaszul megszerzett vallomás alapján.

Tíz bátor és jól megtermett férfi vonult ki Vashegyi detektív vezetésével. Természetes, hogy revolvert, acélbilincset és villamoslámpát is vittek magukkal.

Óvatosan hatoltak be az egyik katakombába, amely rozoga, ósdi kis ház alatt kigyózott.

Mielőtt azonban oda bejutottak volna, furcsa kalandon estek át. A földszintes ház belső szobájában vidám társaságra akadtak. Terített asztal mellett, boros üvegek között mulatozott, kártyázott egy gyanus kompánia.

Amikor a törvény emberei rajtuk ütöttek, meglepődve ugráltak föl a helyükről. Egy borotvált képű ember haragosan kiáltotta:

— Mit jelent ez a tolakodás? Minő jogen zavarnak bennünket?

— Kicsoda maga? — kérdezte Vashegyi.

— Zrinyi Tihamér, a közismert színművész.

— Ahá! Magával nem sok bajunk lesz. Maga csak egy iszákos bolond, de még nem gazember. Vigyétek félre.

A züllött színész tiltakozott, de csak szóval, mert gyorsan belátta, hogy hasztalanul ellenkeznek.

Nem úgy a mellette ülő magas, szikár férfi. Ez fölugrott a helyéről és menekülni akart.

Vashegyi eléje rohant. A menekülő revolvért rántott elő és elsütötte. Szerencsére idejekorán a karjára ütöttek s a golyó félrecsapódott, a szoba sarkába.

Még aztán se maradt nyugton. Balkezelével, amelyben boxert tartott, arculcsapta a detektivet. Ez birokra kelt véle és társai segítségével nagynehezen legyűrte a szívós erejű férfit.

Akkor vették észre, hogy a zsebéből egy hamis fogsor esett ki.

— Nagyszerű! — kiáltotta Vashegyi detektív. — Maga valóban ügyes ember. Nemcsak kétféle álszakállal tette magát fölismerhetetlenné, hanem kétféle hamis fogsort is használt. Nézzétek: az egyik rendes, szép hófehér fogazat, s a másik rut, sárga-szinű, előreálló fogakból készült.

Kíváncsian nézték a fogsorokat és ezeknek a gazdáját.

— De hát ki ez az alak? — kérdezték csudálkozva.

Vashegyi emelt hangon mondta:

— Nagy alak. Horváth Lajos, a József-utcai gyilkosság tette!

A nyomor tanyáin.

— Zrinyi Tihamértól tudtuk meg, —
beszélte Vashegyi detektív, hogy a bűn-
szövetkezet egyetlen hiányzó tagja, Telkessy
grófnő bátyja összeveszett a gonosztevők-
kel és elhagyta őket. A szerencsétlen em-
ber iszonyu nyomorba jutott és menedék-
helyeken hált.

Minden esetre ki kellett nyomoznunk
ezt a fiatal embert. Megtudtuk róla, hogy
a Dévényi Artur ördögi befolyása alatt tért
le a becsület útjáról, de soha nem szere-
pelt a súlyos büntettek végrehajtói közt.
Tudtuk róla, hogy ingatag jellemű, végtele-
nül könnyelmű, de alapjában véve ártalmat-
lan, gazságoktól irtózó ember. És tudtuk
róla azt is, hogy roppantul pontos adatok-
kal szolgálhat a Horváth-féle bandára vo-
natkozólag.

A nyomozásunknak segítségére jött az a körülmény, hogy éppen népszámlálást tartottak a menedékhelyeken s minden vendéget alaposan végigmustrálhattunk, anélkül, hogy a megjelenésünk gyanút keltene.

A körutat ott kezdtük meg, ahol legrettentőbb az állapot: a józsefvárosi Alföldi-utca 9–11 száma alatt.

Európaszerte speciális ez a menedékház s az a fontos körülmény teszi különbözővé a főváros többi négy azilumától, hogy ott a szokásos tíz fillért se kell leszurni, hanem egészen ingyen pihen és étkezik a hajléktalan. Éppen azért a nyomorgók nyomorgói, a legijesztőbb és legszármasabb alakok verődnek ott össze. Kottázrendszerben három külön épület emelkedik e külvárosi utcában. Az első kisebb házban a gondnok és az alkalmazottak lakása, meg az iroda van, a harmadik villában pedig a férfiak hajtják a fejüket nyugalomra.

Hét óra után állítottunk be a számláló biztosokkal. Az utcát kerüli már ilyenkor a főváros polgársága — minden jó lélek dicseri az Urat! — mintha kísértetek járnának a gránitkockás kövezeten.

Pedig csak nyomorult ördögök hosszú sora lézeng ott és várja szorongó szívvvel: bebocsátják-e? Mert gyakran — kivált télviz idején — több száz emberrel megesik, hogy kívül reked s mehet a kapualjakba

vagy éppen a csatornák büzös, de meleg vizébe. Máshová már nem igyekezhet attól a bejárótól, amely fölött egyszerű felírás hirdeti:

Menedékhely

a szenvedő emberiség számára.

Egyenkint eresztik be az embereket, a kik közt roppant nagy a felfordulás.

— Rablógyilkosság, vagy betörés történhetett, razzia van — mondja egy kuszált, nagyszakálu öreg, akinek zsakettjéről a bal szárny hiányzik.

Izgatottan találgatják: mi a baj? Mert ezen a menedékhelyen föltűnést keltő ritkaság, hogy a beköszöntők nevét, korát s egyéb adatait kérdezzék. A többi azilumban naponkint megteszik, de a „potya fogadó”-ban soha sem firtatják: ki micsoda, hanem szó nélkül beeresztik. Áldják is érte főképp az ugynevezett szemérmes uriszegények, a kik valaha jobb napokat láttak.

Már a második, akit a számláló-biztosok asztalához terelnek, lesütött szemmel mondja:

— Inkább a szabad ég alatt kódorgok, semhogy a nevemet bemondjam.

— Most be kell diktálni, — magyarázza az egyik biztos. — Népszámlálás van.

A nyulánk, mellbajos férfi el-elfulladás hangon mondja:

— Huszárfőhadnagy voltam, itt vannak az írásaim. De itt ne lajstromozzanak, inkább holnap önként jelentkezem a városházán. Igérem. Még ez egyszer, utoljára higgyenek a becsületszavamnak.

Hisznek benne. A volt tiszt — ma butikok vendége — elmegy. Valahol a Városligetben fog aludni. Talán az életébe kerül, annyira tüdővész.

Vagy husz alak következik aztán, akinek érdektelen a kihallgatása. Legtöbbjük nyelvét a pálinka deliriuma dadogtatja. Kérdi a biztos:

— Hány éves?

— Szegeden születtem, — hangzik a felelet.

— Maga részeg!

A toprongyos figura, akinek arcán vörös foltok viritanak, iszonyu erőfeszítéssel kiegyenesedik s kinnal vigyáz, hogy helyesen feleljen.

Mert ha konstatálják, hogy ittas, akkor pusztulnia kell onnan. Amikor végeztek vele, pöckösen, de közbe-közbe megrogygyanó térdekkel megy a fiókjához, ahová kalapját, cipőjét berakja s aztán a hálóterembe surran . . .

A menedékhelyeken nincs veszedelmes ember, csak csupa száanalomra méltó, nyo-

morult. Az igazi gonosztevő, a betörő vagy szélhámos, sokkal többet keres, semhogy azilumra szorulna, ahol különben is rája szegződik az inspekciózó rendőrszem.

Megdöbbentően sok a béna, hüdéses butaságban szenvedő hajléktalan. Vizszinü tekintetük értelmetlenül tapad a kérdező urakra. Csak akkor röhögnek föl bambán, ha a gondnok, Kókai András fordul feléjük a régi mindennapos ismerős hangján.

Az előcsarnokban, bár az ablakokat kitérték, türhetetlenné vált a levegő, az a gyomorkavaró, különös valami, amelyet Zola Emil l'odeur de la pauvreté-nek a szegénység szagának keresztelt el.

A mosakodás, fürdés még csak ezután következik, amire – teljesen ruhátlanul ágyba kerülhetnek a vendégek.

A kihallgatottak harminc százaléka azt se tudja pontosan, hogy mikor született, sőt akadt olyan is, aki nem tudta a nevét megmondani. A gondnok Misa néven ismeri. Végigjárta már az összes tébolydákát, de különben a légynek se árt.

A foglalkozását egynek se kérdezték valami nagy gonddal. Hiszen fölösleges.

– Ágyrajáró! – ez a szó került az „uniformis-rovatba.”

Kilencven férfi vonult el a statisztikusok előtt. Odakint még vagy háromszáz várt, de ezeket már sohase számolják össze.

Lassankint szállingóztak el, miután kihirdették :

— Megtelt. Nincs több hálólhely.

Szomoruan, kelletlenül vonultak el, üres telkekre, kerítések, bokrok mögé.

A nők közül éppen félszáz került sorra. Mély gödrös arcu, kiaszott teremtések, boszorkányképü, részeges háрпиák s hárman olyanok, akik a porontyukat is magukkal hozták.

Kilenc óra felé hosszú, elnyújtott üvöltés hangzott le az emeletről; mintha farkasvonítás hasított volna a fülünkbe.

A munka abbanmaradt néhány percre: kiderült, hogy egy koldusasszonyt „családi örömök“ lepték meg. Családi örömök: milyen borzalmasan hazug volt itt ez az obli-gát kifejezés.

* * *

Kőhajításnyira sincs a másik menedék-hely: az Alföldi-utca tulsó felén a negyedik ház. Ott sokkal nagyobb arányokban folyt a vendégek összeírása: félezernél többen jelentkeztek.

Az első jelentkező, O. Jenő, dusgazdag barsmegyei család tagja, aki negyvenhétéves korában csak minden másod-harmadnap jut földél alá. Csak most látjuk, milyen nagy dolog az: 5, mondd öt krajcárt összekaparni napról napra. S ez az ember tiz esz-

tendővel előbb még a saját négyesfogán járt.

A számláló biztos olyan kérdést is intéz hozzá, ami nincs benne a számláló-iv rubrikáiban.

— Hogyan sülyedt ennyire?

— Gonosz az asszony nép! — feleli a bénakezü ember.

Többet nem mond, hanem félrefordul, valami medaillont halász ki a belső zsebéből s odaadja a gondnoknak. Ez elteszi és nyugtát ad róla, amelynek ellenében reggel majd visszakapja. Különben nagyon szép medaillon: szőke nő arcképe, drágaköves, aranykeretben. A béna férfi egy hétig a Hungáriá-ban lakhatnék az árából.

Az eljárás aztán lassankint unalmassá válik. Semmi változatosság: csupa totyogó, vánszorgó, roskadozó, rongyos alak.

Végre — talán a százhuszadik — jön egy vékony dongāju ember f r a k k b a n.

— Pardon, — mondja — hogy a ruhám nem stilszerű erre az alkalomra.

— Megint itt vagy, Szukics! — szól át a rendőr a sarokból.

Ez hát törzsvendég. Valaha előkelő pozíciója volt: táncmesteri állása a hirhedt B u z e l k á-ban. Talán tizszer kapták rajta olyan erkölcsstelen üzelmeken, amelyekért a börtönbe, vagy az őrltek házába került.

Megvénült, „elsatnyult“ s a menedékhely állandó látogatója lett . . .

Szepegő fiu lép a nyomába. Legfőlebb tizenhárom éves, a neve Z. Viktor és borfiu volt a Royal-ban. Ezt is részletesen faggatják, mint szokás.

– Az apám meggyilkolta az anyámat – mondja monoton hangon, – engemet kikergetett, hogy pénzt keressek. Az állásomat elvesztettem . . .

A számláló-biztos egy kicsit akadozva mondja:

– Gyere föl holnap a hivatalomba . . . majd szerzek tán . . . valami állást.

Megcsuklik a hangja – nem szégyen – a fiu pedig kitörő zokogással csókolja meg a kezét. Mióta él, nem szóltak még hozzá ilyen jóakarón.

Aztán egész csapat züllött külsejű férfi somfordál megint elő. Amig velük végeznek, az udvarról lárma csap be,

– Egy öreg ember, – jelenti a rendőr – nem akar bejönni.

Engedelmeskednie kell. A vonakodó: Sz. József, ötvenhat éves, volt nagykereskedő. Jobbkezére s mind a két lábára béna. Tönkrement, leánya meghalt, a veje pedig elkergette a küszöbéről.

Háromszáznegyvenkét férfi vonul el a hosszú asztal előtt, aztán félannyi nő s ugyanannyi – tragédia. Hogy irhatnók le

mindet. Gyöngé jószág erre a legrutinosabb penna is . . .

Az angyalföldi menedékházban, ahol körutunkat folytattuk, öreg este érkezünk meg. Lassan szállingóztak befelé a vendégek.

Az egyik (régi törzsvendég) panaszkodik, hogy ma később eresztik be őket s haragosan kérdezi ennek az okát. De a legtöbben meghuzódnak s határozatlan, tétova lépéssel jönnek.

— Félnék bejönni — magyarázza a gondnok. — Akit egyszer az élet megtaposott, az mindentől fél.

A fal mellett, árnyék módjára közeledik egy ember. Előbb óvatosan benéz a terembe.

— Ide jöjjön, hogy hívják! — kiált rá valaki.

A szegény ördög ránéz a biztosra, aztán furán elmosolyodik. Olyasmit gondolhat hogy „mit kajabál én rám ez az ur, mikor én vagyok az, aki itthon van s nem ő!” — Mikor aztán újra nőgatják, hogy melyik hónapban született, kifakad:

— Kérem, én annyin mentem keresztül, mióta a világon vagyok. Nagyobb dolgokat is elfelejtettem, mit tudom én, mikor születtem!

Hatalmas szál ember lépett aztán elő. A gondnok beszéli róla:

— Látja kérem, ez ügyvéd volt pár évvel ezelőtt. Egy budai milliósos veje. A belvárosban volt ügyvédi irodája. A gazdag feleség azomban elvált tőle, mert az ügyvéd szeretőket tartott. Aztán a züllés útjára tévedt, okiratot hamisított, sikkasztott: becsukták. Alkoholista lett. Most itt van s nem tudja megfizetni a tiz fillért az ágyért.

Az ügyvéd pedig leül a falócára a többi hajléktalan mellé s lehuzza cipőjét, hogy elkészüljön a lábmosásra.

— Sok ilyen tönkrement exisztencia van itt — folytatja a gondnok. — Például egy szolgabíró, aki váltót hamisított. Egy huszárfőhadnagy, aki eladósodott, leköszönt a rangjáról, ügynök, majd napszámos lett. Egy községi jegyző is . . . Nézze, épp ott van. Az a nagy szőke bajuszu, aki most diktálja be, hogy foglalkozása: napszámos. Itt szokott aludni egy görög katolikus püspök titkárja is.

Uri külsejü ember lép most ismét be a szobába. A ruhája ugyancsak megkopott, de a haja még divatosan ketté volt választva.

— Hát ez miféle?

— Borbély volt, uram. Harmincezer pengő hozományt kapott a feleségével. Ezt is az ivás tette tönkre. Előbb a hozományt verte el, aztán az asszonyt.

Ilyenek a menedékház lakói. A társa-

dalom hajótöröttjei, salakja. Valamire való munkás nem jön ide. A rendes munkásember mindig keres annyit, amennyiből eltarthatja magát. Akik idejönnek, hogy pár fillérért megváltsák egy éjszakára a nyugalmat: azok már a züllés utolsó fokán állanak. Letört urak, akiket a sors még nem tanított meg dolgozni. Vagy már képtelenek bármely munkára.

— Ez a beraktározott nyomor, — jegyezte meg valaki találó módon.

A nők között is van egy-kettő, akiknek dús gazdag hozzátartozóik vannak. De ki tudná, hogyan jutottak idáig. Igen, mind-egyiknek van regénye, ám ki törődik az ilyen regényekkel?

— Nem szoktak beszélgetni éjjel egymás közt?

— Nem. Hallgatnak. Fáradtak és különben is a maga titkáról nem beszél jóformán egyik se. Olykor észreveszik a felügyelők, hogy egyik-másik sir. Elfordulnak, hogy ne lássák. Elvégre a menedékház lakójának is megvan az a joga, hogy olykor ember lehessen . . . Különösen egy hirtelenszőke férfi szokott sirni mostanában éjnek idején.

— Hirtelenszőke? Ma nem volt itt?

— Dehogy nem! Csakhogy már délelőtt érkezett. Jó fiúnak látszik és fölfogadtam házi munkára, amivel pár krajcárt keres.

Vashegyi detektív fokozódó érdeklődéssel kérdezte:

- Hol van most?
- Alszik odafönt.
- Kérem, ezt az embert nyomban látni szeretnők.

Fölvezettek bennünket az első emeleti hálótermekbe. A 28-as számú ágyban feküdt a hirtelenszőke férfi. Nyomban felismertük: Telkessy Flóra grófnő bátyja volt.

XXXVIII.

Kisüt a nap.

Amit még tudnunk kell, azt Biró Dénes mérnök a következőkben mondta el:

— A Vilma-nyaralóban történt betörés alkalmával Horváth Lajos csunyán leütött a lábamról. Öntudatlan állapotban vágódtam végig az ebédlő parkettjén és teljes két hétig eszméletlenül maradtam. Azután, bármennyire aggódtak a doktorok, összeszedtem magamat.

De gyöngé voltam. Olyan gyöngé, hogy megmoccanni is alig tudtam. Így feküdtem az ágyban, amikor hirtelen ismerős, kedves hang ütötte meg a fületem.

Szemem tágra nyílt, de amint a kitároló ajtón át beszökött a nap fénye, ismét le kellett hunynom. Ám az egyetlen szempillantás elég volt rá, hogy észrevegyek valami édes, szépségesen jóleső látványt.

Valóság ez, vagy pedig csak a képzelet játéka?

Mellettem ült Magda, az én szerelmem s az ágy lábánál állott György, a testvérbátyja.

Kis idő múlva összeszedtem az erőmet s pár szót susogtam.

Szép kedvesem fölém hajolt és bámuló tekintetem a világ legbájosabb, legboldogabb arcán nyugodott meg.

— Hála Istennek, drágám! — suttogta. Hála Istennek, csakhogy visszakaptalak.

S mélyebbre hajolt, hogy megcsókoljon.

Beszélni akartam, de ő gyöngéden intett.

— Hallgass, édesem, az orvos megtiltotta. Aludj csak és hidd el, amit Magda mond: rendben van minden.

Fölépülésem már csak rövid idő kérdése volt. A boldogság gyorsan gyógyít. Magda ápolt és már csupa örvendetes hír várt, — nem csuda tehát, hogy rohamosan javult az állapotom.

Lassankint értesítettek a történetekről. Elmondták, hogyan vallott Kovács a gaz Horváth ellen, hogyan szöktették el Magdát, hogyan találkozott Váradyval s mimódon menekült el. Örömmel hallottam, hogy Horváth Lajos, másnéven Dévényi Artur börtönbe került s nemsokára ítélkeznek fölötte,

Ujra bevonult a boldogság abba a házba, amelynek lakói oly sokat szenvedtek. Csak egy gondolat vetett árnyékot az örömkre, amikor eszünkbe jutott a szerencsétlen leány, aki egyetlen ballépésért oly keservesen megbűnhődött.

A grófnő elpusztítóját dr. Kovács leplezte le. Elmondta, hogy a gyilkosság estéjén találkozott Horváthtal és miután üzleti dolgukat elintézték, ő óvatosan nyomon követte Horváthot, mert kíváncsi volt rá, hogy egy idő óta mért titkolózik előtte s hová, merre jár. Így látta, hogy a József utcába megy s látta Györgyöt, a nővel, majd az elválásukat és végül, amint Horváth megállította az asszonyt, majd egy tört dőfött a mellébe.

Alapos föltevés szerint féltékenység volt a bűncselekmény oka.

Horváth tudott a György szerelméről, hallott az érintkezésükről s bizonyára sejtette, hogy a nő, akit még mindig szeretett, viszonzta a Fényes érzését. Előre megfontolt szándékkal cselekedett, mert hiszen beállított a György lakására s ellopta a tőrét, hogy ennek a gazdájára hárítsa a gyanút. Ördögi terve sikerült. Csak a Kovács vallo másának köszönhető, hogy Fényes György nem jutott az akasztófára, mert az összes körülmények ellene szóltak.

György elmondta, hogy aznap este

heves szóváltás után vált el a nőtől. Megesküdött, hogy feleségül veszi s nem nyugszik, amíg az övé nem lesz. Az asszony elutasította s egyben könyörgött neki, hogy távozzék, hagyja el. Erre szemrehányásokat tett a nőnek s a járó-kelők hallották izgatottan elmondott szavait. A közvetlenül utána történt gyilkosság persze ráterelte a gyanút.

Horváth Lajosról később még sok megdöbbentő dolgot derítettek ki. Szélhámmossággal szerezte külföldön a vagyonát, amelyet itthon meg akart szaporítani.

Dévényi Arthur álneven bejutott az előkelő körökbe s ezt a körülményt arra használta ki, hogy dúsgazdag ismerőseinél egész sereg betörést kövessen el. Még a Telkessy grófkisasszony megszöktetése után is eredményesen folytatta ezt a galád mesterséget. Néhány hónappal később mint gazdag magánzó, Horváth Lajos néven bukkant föl Budapesten. Miután kétféle hamis fogsort viselt — legutóbb sárgát — s a szakálát, bajuszát levétette, biztonságban érezte magát. Kellemes, megtévesztő föllépésével számos barátot szerzett.

Az volt a terve, hogy még egy nagyszabású betörést hajt végre s aztán végleg távozik hazájából.

A furfangos gonosztevő azonban egy alkalommal nem volt elég óvatos, — ami-

kor Telkessy Flóra grófnő arcképét kicsempészte a rendőrségi albumból. Gyanussá lett akkor s valószínű, hogy utóbb a Kovács leleplezése nélkül is hurokra került volna.

Feneketlen romlottsága különösen abban az eljárásban tűnt ki, amelyet Telkessy grófnővel szemben tanusított. Hidegvérrel hálózta be a tapasztalatlan leányt, hogy gaz életének társává tegye.

S amikor a nő fölismerete jellemének aljasságát és megszökött tőle, követte, üldözte a boldogtalan teremtet. Sőt a bátyját is elcsábította és az asszony meggyilkolása után gázságainak vak eszközévé igyekezett tenni. Horváth eszelte ki a várpalotában elkövetett betörést is.

Nem volt előtte semmi szent. Se a becsület, se a szerelem, se a barátság.

Amikor előnyösnek látta, egy pillanattig sem habozott: elárulta régi hívét Kovácsot is.

Az elvetemült gazembert halálra ítélték. De még akkor is ki tudta játszani a megtorló Igazságot: mérget kerített és öngyilkossá lett. Halva lelték egy reggel a cellájában. Hol rejtette vagy miképpen szerezte a mérget, ezt sohasem tudták kideríteni.

Telkessy grófnő mostoha bátyját sikerült megmenteni a tisztességes élet számára. Amikor értesült róla, hogy Flórát meggyil-

kolták s éppen Horváth a tettes, aki őt megtévesztette és hűséges emberévé tette: a fiatalember roppantul fölháborodott s a borzalom lett urrá rajta. Valósággal örjögött a szerencsétlen s heteken át egy szanatóriumban kellett ápolni. Lassankint magához tért s ma derék, munkás ember, aki szorgalmas, tisztességes életmóddal igyekszik jóvá tenni a mult hibáit.

Kovács aránylag jól járt. Miután töredelmes vallomást tett, aztán leleplezett egy veszedelmes bünszövetkezetet s végül egy ártatlan embert a haláltól megmentett: a számos enyhítő körülményre való tekintettel csak másfél esztendei börtönbüntetést kapott.

Néhány hónappal fölépülésem után oltárhoz vezettem az én bájos Magdámát s tökéletes boldogságunk lassankint elmossa a sötét napoknak, szörnyű megpróbáltatásoknak emlékét is . . .

(V é g e.)

TÁBORI KORNÉL könyvei:

Pesti élet. (Képes riportkönyv. 130 fényképpel).	2.50	kor.
A levegő hősei. Hogyan repülünk?	1.—	"
Uri gonosztevők. (Regény)	1.—	"
A borzalom országa. (Kalandozás Oroszországban 72 képpel)	2.—	"
Nyomor és bűn a gyermekvilágban. (10 rendőrségi fényképpel)	1.—	"
A rejtelmes ifju. (Ifjusági regény számos képpel)	3.—	"

TÁBORI KORNÉL és SZÉKELY VLADIMIR könyvei:

Bűnös nők.	1.—	kor
A tolvajnép titkai.	1.20	"
A csaló Budapest.	1.20	"
Beteg szerelem.	—,40	"
Az erkölcstelen Budapest. (Elfogyott)	1.20	"
A bűnös Budapest. (Elfogyott)	1.—	"
Nyomorultak — Gazemberek. (Elfogyott)	1.—	"

VIDÁM KÖNYVTÁR:

I. Humor a bűnben.	50	fill.
II. Budapesti erkölcsök.	50	"
III. Színházi históriák.	50	"
IV. Furcsa alakok.	50	"
V. Pesti krónika.	50	"
VI. A jó vidék.	50	"

(Ezekén kívül még hat füzet fog megjelenni).

A SÁNTA ÖRDÖG MESÉI

□ □ (Könyvsorozat a modern Budapestről) □ □
Szerkeszti: Táberi Kornél.

I. Cifra nyomoruság.

Irta: **PÁSZTOR MIHÁLY.**

A FŐBB RÉSZEK CIMEI:

Miből élnek a pestiek? — Hazudjunk szépen! — Adatok a fényüzésről. — Akik borravalóból élnek. — A mellékfoglalkozások. — Akik adósságból élnek. — A legfurcsább lavina. — Ügyvédnymor. — A hivatalnok urak. — Orvosok nyomorusága. — A korrupció. — A részletüzlet. — A női toalettek. — Kávéházak. — Becsukott boltok. — Színház, kártya, lóverseny.

II. Bűnös nők.

Irták: **TÁBORI KORNÉL** hírlapíró és **SZEKELY VLADIMIR** rendőrfogalmazó.

A FŐBB RÉSZEK CIMEI:

Bűn és szerelem. — A csibészleány. — Háztolvajok, cselédek — A lopás módjai. — Üzleti, vasuti, utcai és kleptomániás tolvajok. — A szélhámosok. — Híres kalandornők. — A patológia szélhámosai. — Jóslok és kuruzslók. — Zsarolók. — Véres büntettek.

A nagyértékű bevezetést Molnár Ferenc írta s a színes címképet Bér Dezső festette. A két pompás könyv összesen 2 kor. 50 fillérért (ajánlva, postaköltség beszámítva) kapható: a Máv. h. rlap- és könyvtárusításánál (Magyar Kiv. és Csomagszállítási R.-T.) Budapest, V. ker., Mérleg-u. 11. és Tábori Kornél-nál, Budapest, VIII., József-utca 16—18. sz.

TÁBORI KORNÉL hírlapíró és **SZÉKELY
VLADIMIR** rendőrfogalmazó könyvei:

I. A tolvajnép titkai

A főbb részek címei:

A gonosztevők szervezete
Budapest bűnősei
A csibész, a jassz, a selyemfiu
A zsebtolvaj
Vasúti tolvajok
Albérlok
Enyvékeztű csalók
A szállók réme

Betörők
Lakásfosztogatók
Híres kasszafurók
Hogyan védekezzünk a be-
törők ellen?
Rendőrkémek, tolvajkémek
A tolvajok maguk közt
Tolvajnyelv és tolvajszótár

II. A csaló Budapest

A főbb részek címei:

Katasztrófa előtt
Modern bűnök
Utcái szélhámosok
Vidékiek fosztogatói
A pályaudvaron
Az iparlovag
Ügynöki üzelmek
Pénzügynökök gazságai

Házasságszédelgők
Zugbankárok
Szövetkezetek
Gründolók
A jótékonyság piócái
Turfhiénák
Sajtóhiénák
Híres magyar szélhámosok

A két kötet ára utánvétellel összesen 3 kor. 10 fill. Aki 2 kor.
80 fillért előre beküld (bélyegben is lehet) az bérmentve,
ajánlva kapja meg.

III. Uri gonosztevők Budapesti erkölcsrajz

Ára utánvétellel 1 kor. 80 fill. s a pénz előzetes beküldésével
1 kor. 40 fill. ajánlva, bérmentve.

A három kötet együtt: 4 korona.

~ VIDÁM ~ KÖNYVTÁR

Szerkeszti TÁBORI KORNÉL

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, József-u. 16-18.

Ezekből a finom humoru, ötletes könyvekből, amelyek egyenkint 50—60 kis történetet, anekdotát, karcolatot tartalmaznak, a gyors siker következtében már HAT szám jelent meg, ilyen címekkel:

- 1. Humor a bűnben**
- 2. Budapesti erkölcsök**
- 3. Színházi históriák**
- 4. Furcsa figurák**
- 5. Pesti krónika**
- 6. A jó vidék**

Még legalább hat füzet fog megjelenni és az összes füzetek szerzői épp oly kitűnő írók, mint az eddig megjelenteké: Bródy, Erényi (a Pesti Napló színházi rovatvezetője), Molnár Ferenc, Nagy Endre, Szini, Pásztor, Székely rendőrfogalmazó, Szomaházy, Zöldi stb., s végül résztvesz a munkában a szerkesztő

Tábori Kornél.

A TIZENKÉT FÜZET előfizetési ára összesen, postaköltséggel együtt HÉT (7) KORONA.

Célszerűen cselekszik az, aki postautalványon egyszerre beküldi, mert különben a 12 füzet utánvétellel, ajánlva, egyenként 40 fillérrel többre, vagyis összesen 12 koronába kerül. Aki tíz előfizetőt gyűjt, az mind a tizenkét füzetet INGYEN kapja.

PESTI ÉLET.

(Mutató az ujságbírálatokból.)

Az Ujság (1910. március 6.) ezt közli:

Pesti élet. Képes riportkönyvnek nevezi Tábori Kornél kollégánk a legujabb művét, amely Pesti élet címmel jelent meg és érdekes, új irodalmi „műfaj”-jal lepi meg a közönséget. Bemutatja Tábori mindazt a vidám és szomorú, kacagtató és keserves látnivalót, ami a maga kaotikus összességében a pesti életet jelenti. Töméredek jó és rossz ismerőseink, a fővárosi utca sok markáns alakja sorra fölvonul itt, még pedig kitűnő képeken is. Mert a vaskos könyv elmés szövegét százharminc pompás fénykép tarkítja. Látjuk a jókedvű és inséges alakokat, a kétes egzisztenciákat, akik az utcán élnek; a rendőröket, a razziák magnéziumos éjszakai fölvételeit, a sport minden fajtájának tipikus figuráit, a lóversenytől a repülőgépig; katonáék tükait; a politikát az utcán, a Kossuth Lajos-utcai korzót és a szocialistákat. Nagyon kedves, hosszú fejezet a pesti vidámságokról csevegő s annál sötétebb perspektívába világít a nyomor és bűn ismertetése. Ebben a részben hű képmagyarázattal meséli el a szerző, hogyan öltözött egyszer koldusnak és miképp töltötte idejét betörők közt a fogházban, hogy pontos leírást csinálhasson arról a rejtelmes éetről, ami a vastag, dohos falak mögött folyik. A könyvnek legtökéletesebb fejezete az, amelyik a szerelmes Budapestről mesél művészi fotografiák kíséretével. Egy finom, speciális Baedeker is ez a kötet, amely lépten-nyomon frappáns adatokkal döbbsenti meg a főváros alapos ismerőit is. Szerény, szimpla figurák mellett tartalmazza előkelő ismerősök képeit is: Andrássy Gyula, Batthyány Tivadar, Szápáry Pál, Ujházi Ede stb. épp úgy fölvonul benne, mint a turfördár, az utcaseprő a sváb kofa, a vurstli kikiáltója, Liliom, a kültelki csirkefogó s még sok-sok jellegzetes alakja a fővárosi életnek. Határozottan elsőrangú ötlet volt ennek a riportkönyvnek a megalkotása s a kivitel mindvégig sikerült. Tekintve a sok drága képet, nagyon csekély az ára: 2 korona 50 fillér . . . stb.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

